

magyar grafika

Főszerkesztő: Faludi Viktória
Lapterv: Maczó Péter
Korrekktor: Endzsel Ernőné

Szerkesztőbizottság
Eiler Emil, Hujder Zoltán, Maczó Péter,
dr. Novotny Erzsébet, Péterfi Sándor,
Szentendrei Zoltán, Szikszay Olivér

A Magyar Grafika védnökei
Bálint Csaba, dr. Egyed Béla, dr. Endrédy
Ildikó, dr. Horváth Csaba, Jászkuti László,
Kelemen Eörs, Lendvai László,
dr. Peller Katalin

Kiadó
Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület
1135 Budapest, Tahí út 53-59.
Telefon: 06 1 783 0347
E-mail: faludi@mgonline.hu
Honlap: www.mgonline.hu
facebook.com/MagyarGrafika
Felelős kiadó: Fábián Endre elnök

Nyomdai előkészítés: Aldus Grafikai Stúdió

Képfeldolgozás: Colorcom Media

Borító: Jura Kft.

Nyomatás és kötészet: Palatia Nyomda Kft.
Felelős vezető: Radek József
Borító felületnemesítés: Folkem Kft.
Felelős vezető: Kemecei Sándor

Terjeszti a Papír- és Nyomdaipari
Műszaki Egyesület
Előfizethető a titkárságon
Egyes szám ára a titkárságon: 1000 Ft+áfa,
postázva: 1200 Ft+áfa
Előfizetés egész évre: 7200 Ft+áfa
Megjelenik évente hatszor

Külföldön terjeszti
a Batthyány Kultur-Press Kft.
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
Telefon: +36 1 201 8891
E-mail: batthyany@kultur-press.hu

Hirdetésfelvétel a Papír- és Nyomdaipari
Műszaki Egyesület titkárságán vagy
a Magyar Grafika szerkesztőségében
Index: 25537
HU ISSN 0479-480X

Borító: Avanta Ultra 230 g/m²

tartalom		
<i>Faludi Viktória</i>	Kedves Olvasónk!	3
<i>Dipl. Ing. Carsten Zölzer</i>	Fejlesztési trendek a címkenyomatásban	4
<i>Topa Dénes</i>	Digitális biztonsági nyomtatás	8
<i>Oláh Viktória</i>	Hűszéves a Canon dokumentumszkennere	12
<i>Békésy Pál</i>	A nyomáskontraszt	14
	Digital Metal® megoldások a KURZ kínálatában	16
<i>Calendriers Alexandre</i>	Jet Press 720	18
<i>László Róbert</i>	SunColorBox	21
	Digitális megoldások – mindenkinek	24
<i>Topa Dénes</i>	Hét technológiai trend	26
	A Derprosa legújabb fejlesztései	28
	Bemutakoznak az INTEC megoldásai	30
<i>Kaposvári Edina</i>	Kötészeti gépek a Prosystem kínálatából	32
	Prime Rate Marketingszalón	34
	Print+Finishing – PNYME szimpózium	36
	Nyomatott csomagolás szimpózium	38
	Jóból kiváló	40
	„Better with Less” csomagolástervezési verseny	47
	Stanctechnik Kötészeti Kft.	48
<i>Faludi Viktória</i>	Palatia Nyomda Kft.	50
<i>Szilvási Krisztián</i>	XVII. Győri Könyvszalón	53
<i>Faludi Viktória</i>	Könyvajánló	54
	A nyomtatás és a papír a digitális világban is ütős	55
	Gyermekmédiátanulmány 2017	58
<i>Györfly István</i>	Akik még érezték az ólom illatát	60
<i>Horváth József</i>	Fejezetek a győri nyomdászati történetéből	62
<i>Bánfi Szilvia</i>	Gyulafehérvári nyomdászati	69
<i>Maczó Péter</i>	A Velencei Képzőművészeti Biennálé	72

Kedves Olvasónk!

Amikor az év vége felé közeledve, számba vesszük a megélt történéseket, megállapíthatjuk, hogy ez az esztendő is sok eseménnyel gazdagította a nyomdászok szakmai életét. 2017-ben egy újabb sikeres PPDexpóval lettünk gazdagabbak, a szakmai képzés helyzete javulni látszik, több száz résztvevőt meghaladó és még több speciális rétegigényt kiszolgáló kisebb létszámú rendezvénnyel járult hozzá a PNYME iparágunk sikereihez.

Ebben az évben a Magyar Grafika nyomtatott formában összesen 520 oldalon, 7 melléklettel és 6 speciális nyomatmintával jutott el olvasóinkhoz. Törekszünk arra, hogy borítónk ne csak szép, de technológiailag is érdekes, újdonságot bemutató nyomatminta legyen. Decemberi számunknál a Derprosa PRO-SHIELD™ speciális karcmentes matt fóliájával nemesített borítónkra a CNI UV alapanyagával kivitelezett formalakok kerültek. A gyártás folyamatáról és tapasztalatairól 2018. februári „Így készült” rovatunkban olvashatnak majd.

Decemberi számunk másik, szívet melengető különlegessége a szakirányú képzésben részt vevő diákok számára kiírt „Papír karácsonyfadísz” pályázatunkra beérkezett több mint 70 alkotás. A nyertes munka szaklapunk hagyományos stancolással előállított mellékleteként minden olvasónkhoz eljutott. Az 56–57. oldal között található papír karácsonyfadísz Farsang Áron, a székesfehérvári Tóparti Gimnázium és Művészeti Szakgimnázium diákjának munkája. Gratulálunk a tehetséges ifjúnak, és köszönjük tanárainak a sikeres oktatói munkát! A többi díszterv sem készült hiába, a „Grafikarácsony” néven emlegetett év végi összejevetelünkön két asztali kivágó berendezéssel is megtekinthetik a résztvevők a digitális kivágás menetét a gyakorlatban.

December elején hagyományosan megrendezésre került a BSZC Szent-Györgyi Albert Szakgimnáziumának Andor-napi szimpóziuma, amelyen idén a bélyeg, mint biztonsági nyomat volt a fő téma. A békéscsabai szakmai képzés hatalmas lendülettel fejlődik. Tálás Csaba igazgató az ünnepségen bejelentette, hogy a felsőfokú nyomdaipari képzés is hamarosan elindul a térségben. A békéscsabai szakgimnázium csaknem kétmilliárdos támogatás révén megvalósuló fejlesztéseinek mérföldköveiről Tálás Csaba igazgató rendszeres tájékoztatást ad a Magyar Grafika olvasóinak a következő két évben.

Ezzel a jó hírrel kívánok minden olvasónknak áldott, békés ünnepeket és örömeinkben, sikereinkben bővelkedő új esztendőt!

Tisztelettel:

Faludi Viktória
főszerkesztő

Fejlesztési trendek a címkenyomtatásban

A DIGITÁLIS, A FLEXO ÉS AZ UV-NYOMTATÁS AZ INNOVÁCIÓ FŐ TERÜLETEI, S A LEHETŐSÉGEK MÉG NINCSENEK KIMERÍTVE

Fordította File László
hubergroup Hungary

Az első digitális nyomtatási rendszerek több mint 20 éve lettek üzembe helyezve, de akkor még senki sem vette ezeket komolyan. A műszaki fejlődés néhány éve viszont akkorát lépett, hogy sok szakember már úgy néz a digitális nyomtatásra, mint a hagyományos – alapvetően az ofset- és flexonyomdászat sírásójára. Olyan kijelentések hangzanak el, mint „10 éven belül minden minőségi árutermelő digitális nyomógépeket fog a termelésébe integrálni és a csomagolások és címkék nyomtatása a folyamat része lesz”, vagy „A digitális nyomtatás mindent ki fog váltani, a nyomdászat ki fog halni” – lengetik a szólásos Damoklesz kardját a szakma felett.

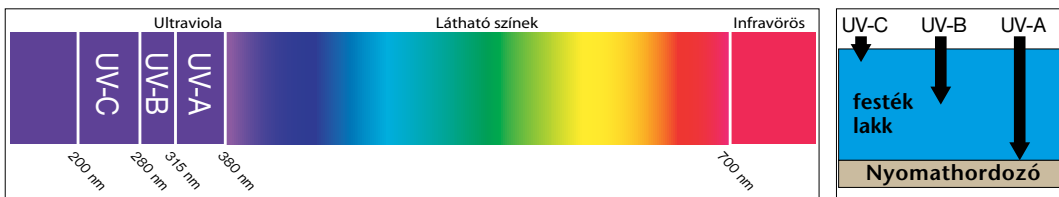
A FEJLESZTÉSEK A NYOMTATÁSI ELJÁRÁSOKRA HÚZÓ HATÁSÚAK

Bár az elmúlt években a digitális nyomtatás ugárráserűen fejlődött, a hagyományos nyomtatási eljárások területén sem állt meg az élet. Ennek a pozitív változásnak jelentős része a digitális nyomtatás felől érkező innovációs nyomás hatása, mely mind a minőségben, mind a termelékenységben érzékelhető. Időközben a digitális nyomtatás is megtalálta a piaci rését. Az átjárás a hagyományos nyomtatásmódok felé folyamatos, de a komolyabb térvészítés még nem jellemző. Jelenleg a hagyományos és digitális nyomta-

tás kombinációja terjed, anélkül, hogy egymás helyébe lépnének. A digitális nyomtatás számára pillanatnyilag a LED-UV technológia a legfontosabb versenytárs. Ennek a rendszernek az előnyei a címkenyomtatásban kiválóan hasznosíthatók. A LED-UV szárító a bekapcsolással azonnal üzembe helyezhető, valamint alig melegíti fel a nyomathordozót. Ezáltal a címkék egymáshoz közelebb helyezhetőek el; a csekély hőhatás nincs negatív hatással a hőre érzékeny nyomathordozókra, s a termék azonnal, problémamentesen feldolgozható. Emellett a hagyományos UV-lámpák energiaszükségleténél lényegesen takarékosabb, és működése ózonmentes. A LED-UV technológia időközben nagyon fontos szerepet nyert a mai digitális nyomtatási rendszerekben.

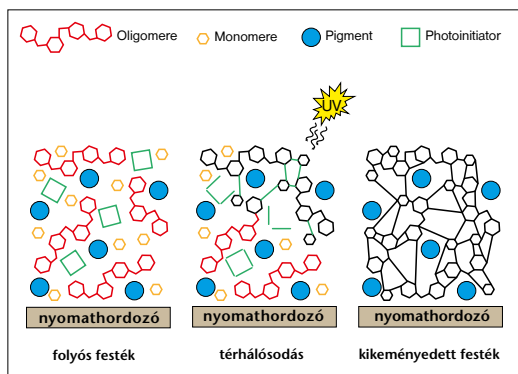
A FLEXO NYOMTATÁS FELZÁRKÓZOTT ÉS EGYRE JOBB

Jelenleg a flexo nyomtatásban – elsősorban a keskenypályás változatában – látható az utóbbi években olyan növekedési ráta, melyről korábban álmodni sem mert senki (+13% az utóbbi 12 évben), és ma jobban fut a szekerük, mint bármikor. A gépeladások száma is a megemelkedett szinten állapodott meg. A fejlesztések minden területre kiterjedtek, s ez a nyomtatásminőség és

1. **ábra.** (balra) Az UV-sugárzás része a természetes fény spektrumának; a nyomdászatban ezt mesterségesen állítják elő

2. **ábra.** (jobbra) Fotoiniciátorok különböző kombinációival, melyek eltérő hullámhosszuk folytán a reakciót ösztönzik, a felületi és mélyreható kikeményedés irányítható. Az új típusú LED-UV-nyomtatás esetében a felületi kikeményedés korlátozott, mivel csak egy hullámhosszon kap besugárzást, melyet a festék összetétele határoz meg.

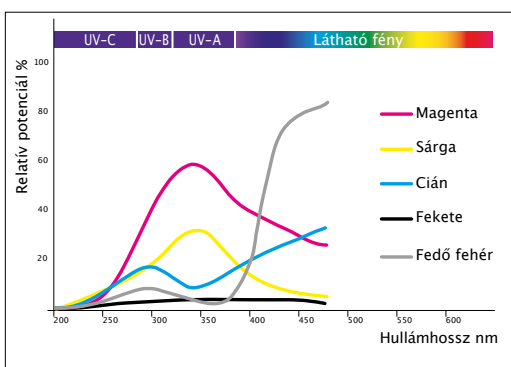
3. ábra. A kikeményedés folyamata egy kémiai reakción alapul, a gyökös polimerizáción, mely a kezdetben rövid molekulaláncokból nagyon hosszú, háromdimenziós molekulaszervezeteket képez

a termelékenység javulását eredményezte. Ezek felsorolása a teljesség igénye nélkül: a nyomógépek szervomeghajtása stabil regisztert biztosít, a raszterhengerek új csésze-geometriája lecsökkentette a festék repülését (Ink Spitting), a flexo nyomólemezeknél pedig a raszterpontok felületének sík kialakítása, valamint a felületek raszterben megjelenítése, úgy mint a felhasznált nyomathordozók, festékek és lakkok. Az UV-flexo területén található újabban a legtöbb műszaki újdonság. Jelenleg azok az élelmiszeripari csomagolások, melyek nyomathordozója nem szívóképes, gyakran készülnek inert technológiával – nitrogén befújással, kizárva az oxigénnel érintkezést – kombinált UV-flexo nyomtatással. Ezeknek a termékeknek a jövőbe mutató továbbfejlesztése a flexo LED-UV-rendszer. A hagyományos UV-technológiával összehasonlítva itt csekély a hőátadás, s ez a tény pozitív hatása a fólia mérettartására, másrészt a vékonyabb anyagok felhasználásával anyagtakarékosabb is. Ezzel az eljárással ma még sajnos a felületi kikeményedés korlátozott, a LED-technológia besugárzási hullámhossza inkább a mélységi kikeményedést ösztönzi. Az iniciátor-kémia várható fejlesztései ezen a területen további jelentős javulást vetítenek előre. A flexo nyomtatás már azt is bizonyítja, hogy a kis példányszámok esetében is versenyezni tud a digitális nyomtatással, ha számít az ár és a minőség. Az a közkeletű vélemény, hogy a flexo ugyan olcsó, de az elérhető minőség nem a legjobb, már régóta a múlté. A modern digitális lemez készítésnek köszönhetően a korábban retgett raszterkiesés, az ebből adódó átmenetek

és peremek, valamint a tónusokban jelentkező lyukak jelentősen ritkábban fordulnak elő, helyenként meg is szűntek. Az egyre tökéletesedő raszterhengereknek, festékeknek és rákeleknek köszönhetően a festékfröcskölés szinte teljesen eltűnt. A flexóban már elérhető rasztersűrűséget korábban csak az ofset tudta nyújtani. A pontkiesés nélküli finom képi elem vagy direkt színek 4c-ben megjelenítése a nagyfokú passzerpontoságnak hála, ma már nem vágyalom, hanem valóság. A beállítási idők csökkenése lehetővé tette, hogy a flexo olyan példányszámokat is gazdaságosan előállíthasson, melyekre korábban azt mondták: „Ez nem éri meg, csak digitálison.”

A NYOMTATÁSI ELJÁRÁSOK KIEGÉSZÜLNEK

Bár a digitális nyomtatás ára egyre kedvezőbb, még mindig jelentősen drágább, mint a hagyományos nyomdai eljárások. Természetesen vannak kivételek, úgymint a kis példányszámú munkák, a különlegességek, mint a personalizált nyomatok (pl. Direct-mailings) vagy a teszt-szériák és vásári alkalmi nyomtatványok. A megismerélyesített nyomdatermékek gyakran a flexo és a digitális nyomtatás kombinációjával készülnek, kihasználva mindkettő előnyeit. Példák erre a címkék, melyek nagy részét klasszikus flexóval előnyomják, majd szükséglet szerint a következő munkafázisban personalizálják, vagy az adott országnak megfelelően feliratozzák, pontosan az ügyfél által online megadott példányszámban (Print on Demand).

4. ábra. A pigmentek transzmissziós görbéi megmutatják azt, hogy az adott szín magas fehér vagy fekete tartalma a kikeményedésre jelentős befolyást gyakorol. A fotoiniciátor kiválasztásánál és mennyiségének adagolásánál ez is figyelembe veendő.

MERRE HALADUNK?

A nyomdafestékek és lakkok előállítóinak a jövődelmezőség mellett egyre jelentősebb az a nyeresége, amit termékeinek felhasználóbarátsága, a környezet védelme és fenntarthatósága jelent. Első lépésként az EUPIA – Európai Nyomdafesték – Lakkgyártók Szövetsége – minden tag számára vállalt kötelezettségként kidolgozta azoknak a termékeknek a bázisát, melyek az élelmiszer-csomagolás előállításának alapját képezik. A rendszer néhány éve már biztonságos, és el is terjedt a piacon. Biztonságossága annak köszönhető, hogy az alkalmazott alapanyag veszélyességi potenciálját megbecsülve a migrációs határérték meghatározható. Ezen alapulva a gyártás és továbbfeldolgozás, a felhasználható alapanyagok, valamint a nyomtatás szabványai rendelkezésre állnak.

Jelenleg a K+F-osztályok egyik legfontosabb feladata a fenntarthatóság kidolgozása. Lépések már ez ügyben történtek, a festékek ásványolaj-tartalma jelentősen lecsökkent, vagy teljesen növényi olajra cserélték. A következő lépés az, hogy át kell a recepteket alakítani, mert a száradást elősegítő, bár csekély részarányú nehézfémeket (kobalt sókat) teljesen veszélytelen anyagokkal kell pótolni.

Más irányú, de ez is a fenntarthatóságot szolgálja, az energiatakarékos nyomtatási rendszerek üzembe helyezése, pl. a sugárzásra keményedő rendszerek LED-technológiára átállítása, vagy olyan festékek ajánlása, melyekkel környezetnautáníványra jogosult termékek állíthatók elő.

Ezeknek a fázisoknak az eredményei csak akkor garantáltak, ha a folyamat valamennyi résztvevője kötelezettséget vállal, és keresztül-

viszi a szükséges változtatásokat. Ezen túlmenően mindenkit, aki a termék teljes életciklusában részt vesz, be kell vonni, hogy ezek az erőfeszítések eredményesek legyenek.

KNOW-HOW ÉS STRATÉGIA NÉLKÜL EZ NEM MEGY

A feldolgozó üzemek részére számos lehetőség áll rendelkezésre, hogy fejlesztésekkel tegye termékeiket még mutatósabbá, még vonzóbbá. A technológia, a gépek műszaki lehetőségeinek, a festékek és lakkok alapos ismerete elengedhetetlen. A nyomathordozók sokfélesége, a gyártás, a kötés, vagy tovább-feldolgozás során tapasztalható, egyre gyarapodó változatosság korunk nyomdászainak nem elhanyagolható kihívásai.

A különböző nyomtatási és felületnemesítési eljárások egyre gyakrabban találhatók közös gyártó vonalra telepítve. Az egy nyomógépbe integrált különböző nyomóművek – szita, ofset és flexó – már minden neves gépgyártó palettáján jelen vannak. Ezeket akkor lehet értelmesen és nyereségesen alkalmazni, ha világos elképzelés van arról, milyen terméket, milyen piacra szánunk. Egy üzleti modellben először a fejlesztések egyértelmű stratégiáját kell kialakítani.

*Dipl. Ing. Carsten Zölzer
1972-ben született,
a müncheni Műszaki
Egyetem Gépészeti Karán
diplomázott. 2004 óta
különböző funkciókban a
hubergroup alkalmazottja,
2012 óta az UV-termék-
menedzsment vezetője*

STANCFORMÁK GYÁRTÁSA - NAGY PONTOSSÁGGAL - RÖVID HATÁRIDŐVEL!

BERGER-STANC KFT.

- NYOMDAIPARI KIMETSZŐ SZERSZÁMOK GYÁRTÁSA
- KITÖRŐ RENDSZEREK GYÁRTÁSA STANCGÉPEKHEZ
- STANCFORMA TÖMÍTÉSEK GYÁRTÁSÁHOZ
- KIVÁGÓ FORMA FILCEKHEZ, GUMIVÁGÁSHOZ
- PERTINAX KÉSZÍTÉS
- LEVONATI RAJZOK
- CSOMAGOLÓANYAG TERVEZÉS KARTON-HULLÁMKARTONBÓL

6000. KECSKEMÉT, KISKÖRÖSI ÚT 18-20.

+36 30 985-53-98

+36 70 380-11-93

megrendeles@bergerstanc.hu

www.bergerstanc.hu

Digitális biztonsági nyomtatás

Topa Dénes

A biztonsági nyomtatás a nyomdaipar azon ága, amely olyan cikkek nyomtatásával foglalkozik, mint például a bankjegyek, értékpapírok, útlevelek, személyazonosító igazolványok, vezetői engedélyek, bizonyítványok és más okmányok, hamisítás tényét jelző (temper-evident) címkék, termék-hitelesítési címkék, árukészlet-tanúsítványok, postai és illetékbélyegek, adó- és zárjegyek. A biztonsági nyomtatás fő célja a hamisítás megakadályozása.

Újabban a kereskedelmi nyomdák számára is elérhetővé váltak ezen nagy értékű okiratok nyomtatására alkalmas technikák, függetlenül attól, hogy a hagyományos ofset vagy flexográfiai nyomdagépeket vagy az újabb digitális platformokat használják.

A cégek védik a kisebb értékű irataikat (mint például utalványok, gyógyszerreceptek és hasonló) az olyan jelek beépítésével, amelyek megnehezítik a hamisítást vagy az adatok észrevétel nélküli módosítását.

A biztonsági nyomdaipar számos technikai módszert alkalmaz. Ilyen a speciális papír, a vízjel, a szimulált vízjel, a metszetmélynymtatás, a grafikai vonalrendszer, a mikronymtatás, az optikailag változó festékek, a hologramok, a biztonsági szál, a mágneses jellemzőt is mutató festék, a sorozatszám, a másolás elleni jelek, a fluoreszcens festékek, a biztonsági jelek kétoldali egyezősége (átnézeti jel), termokróm festékek, rejtett képek.

A BIZTONSÁGI NYOMTATÁS EGYIK SPECIÁLIS ÁGA A DIGITÁLIS BIZTONSÁGI NYOMTATÁS

A digitális biztonsági nyomtatási megoldások dokumentumok hamisítását nehezítik meg, termékek eredetiségének bizonyítékául szolgálnak vagy akár az eredetiség virtuális térben történő ellenőrzését is biztosítják. A biztonsági elemek

szabadon és tetszés szerint alkalmazhatóak például: bérleteken, meghívókon, belépőjegyeken, étkezési jegyeken, utalványokon. Tulajdonképpen bármilyen papír alapú felületen, valamint olyan vinil vagy polietilén felületen is, melyek digitális technológiával nyomtathatóak.

A digitális biztonsági nyomtatás nagy előnye, hogy a védeni kívánt nyomathordozón akár változó adat is megjeleníthető a segítségével. A hamisítás kockázatának csökkentése érdekében több, különböző biztonsági elem is alkalmazható egy dokumentumon a védelmi megoldások közül. Szükséges esetben akár mind az öt, alább bemutatásra kerülő megoldás elhelyezhető egy-egy nyomaton, ezzel tökéletesen lehetetlenné téve a hamisítást. Mindegyik jellege, hogy sem fénymásolással, sem fotótechnikai eljárással nem reprodukálható, nem sokszorosítható.

A DIGITÁLIS BIZTONSÁGI NYOMTATÁS FAJTÁI

A titkos vagy veszélyeztetett iratok, belépőjegyek, csomagolásjelzések eredetiséget igazoló öntapadó címkéi és hasonló nyomdatermékek másolásvédelmére kifejlesztett módszerek. Speciális nyomtatási eljárások, mellyel megvalósítható az információvédelem, a személyre szabás, egyediesítés, perszonalizáció, vagy egyszerűbb esetben a sorszámozás, illetve azonosító karaktersorozat nyomtatása.

Jellemzően kis példányszámok esetében érdemes alkalmazni vagy akkor, ha változó adat nyomtatása a feladat.

MILYEN LEHETŐSÉGEI VANNAK?

Fényjel

A nyomdai rács elforgatásával előállított fényjel az a védelem, ahol a színes, fényes felületen látható kódok, szövegek a lap 45 fokos megdöntésével olvashatóvá válnak.

A szöveg szemből nem látható, csak sűrű fényben, ferde megvilágításban válik olvashatóvá. Előnye a később bemutatandó infravörös vagy ultraibolya fényben működő megoldásokhoz képest, hogy elolvasásához nem szükséges különleges fényforrás vagy eszköz. Színes nyomtoknál alkalmazható.

Ez tulajdonképpen egy meghatározott színű felületre azonos színű karakterrel megszerkesztett biztonsági elem. A háttér és a szöveg eltérő rácsállásban történő nyomtatása adja a felületek eltérő tükröződését. 18–72 pontos betűmagasságban, az ehhez szükséges magasságú szöveges területen lehet elkészíteni.

Fluoreszcens

(ultraibolya sugárzás hatására világító) felirat
Rejtett biztonsági elem. A szöveg csak ultraibolya sugárzásban válik fluoreszkálóvá és ezáltal olvashatóvá.

Infravörös felirat

A biztonsági elemek ezen típusa szintén rejtett biztonsági elem. Kizárólag infravörös megvilágításnál jelenik meg, általában sötétben, infravörös kamerával vagy szemüveggel olvasható el. Csak színes nyomatoknál alkalmazható.

Mikroírás

Speciális betűtípussal szerkesztett mikroírás, 1 pontos betűméretben, ami csak nagyítóval olvasható.

Korrelációs jel

– **speciális fólia segítségével olvasható szövegek**
Ennek a technológiának az a lényege, hogy a nyomtatott szöveg csak a fölé helyezett dekódoló lappal látszik, amely akár két különböző szöveget is megjeleníthet.

A korrelációs jel alkalmazása esetén a dokumentumon szereplő szöveg egy része csak egy speciális, „kulcs” fólia réteg ráhelyezése után válik olvashatóvá. A fólia megfordításával a szöveg is változhat. Extra szintű hitelesítést biztosít például sorsjegyekhez, meghívókhoz. Fekete-fehér és színes nyomtatás esetén is alkalmazható.

MIKÉNT CSOPORTOSÍTHATJUK?

A legtöbb biztonsági nyomtatási technológia kiállta az idő próbáját és a mai napig használatos, mások viszont újonnan kifejlesztett alkalmazások.

Szabad szemmel észlelhető (overt) eszközök

A nyomdatermékbe integrált, természetes megvilágítási körülmények között, szabad szemmel látható jelek (például: vízjel, biztonsági csík, fényjel).

Szabad szemmel nem észlelhető (covert) eszközök

A nyomdatermék dizájnába rejtett jelek, melyek nem azonnal észlelhetőek; szükséges lehet kiegészítő szerszám vagy berendezés segítségével, mint a nagyító, fluoreszcens lámpa vagy valamilyen kiegészítő gép, mondjuk mágneses kódot olvasni képes készülék. Ilyen eszköz lehet többek között a mikroírás, a fluoreszcens felirat, az infravörös szöveg, a mágneses jellemzőjű festék.

Szakértői azonosítási (forensic) eszközök

Ezek olyan mértékben észlelhetetlenek a nyomdaterméken, hogy speciális képzésre és felszerelésre van szükség jelenlétük ellenőrizhetőségére.

MILYEN ANYAGAIK LEHETNEK?

Korszerű biztonsági jelek: OVD-k (optically variable devices – optikailag változó eszközök)

Ezek az eszközök megváltoztatják kinézetüket (színüket vagy a megjelenített információt), ha bizonyos szögből szemlélik, majd elforgatják, sőt akár hőmérséklet- vagy besugárzási hullámhossz változásnál is módosulhat a megjelenésük.

Némelyiken holografikus kép is megjeleníthető, amely kiegészíthető akár kinetikus (a védelmi eszköz billentésére mozogni látszó) effektusokkal is.

Irodai fénymásolóval, szkennelvel vagy digitális képrögzítővel való reprodukciójuk vagy másolásuk lehetetlen, ezáltal az okiratbiztonsági alkalmazások alapjává váltak.

Lehet diffrakciós (hologram vagy Kinegram®), valamint interferenciakép-szerkezetű eszközök (hitelkártyákon, vezetői engedélyeken, egyes bankjegyeken alkalmazott eszközök).

Biztonsági papír

A nyomathordozó adja az alapját a digitális biztonsági nyomtatásnak is.

A biztonsági eszközökből akár többet is tartalmazhatnak hitelesítési célból és védelmi fokozat növelése érdekében. Számos jellemzővel rendelkeznek, amely megkülönbözteti ezeket az átl-

gos kereskedelmi papírtól: több overt, covert és forensic típusú biztonsági eszközzel van ellátva.

Olyan adalékanyagokat kevernek az alappapírhoz a feldolgozás során, hogy megváltoztassák a végtermék sajátosságait, ezáltal vízállóvá, simábbá, puhábbá, vastagabbá, erősebbé és tartósabbá téve azt. A biztonsági jelek a papírba vannak beágyazva: vízjelek; biztonsági csíkok (fémezett csík, holografikus szál); biztonsági rostok (látható és láthatatlan mikrorostok); planchette-k (fluoreszcens és nem fluoreszcens, termokróm, kémiaiilag reaktív); mikroírás, kódolatlan szöveg; infravörös szöveg; kémiaiilag reaktív foltok; hamisítási kísérletet kimutató és észkerkeztelt; szakértői azonosítási jellemzők; morzsolódó, porladó, foszló, destruktív, töredező felületek.

Biztonsági festékek

Tipikusan az okmányhamisítás megelőzésében használt speciális nyomdaipari festékek, akár digitális nyomtatáshoz is.

Egyszerűen ellenőrizhető tapintással, ultraibolya sugárzás, valamint vonalkódolvasó segítségével.

Kétfajta biztonsági festéket különböztethetünk meg:

1. Másolás elleni festékek: covert biztonsági jegek hitelesítés céljából (ultraibolya sugárzás hatására fluoreszcens, fém-, hő- vagy infravörös reaktív); használt festéktípusok: metál, fluoreszcens, mágneses, színjátszó, színváltó, érme reagens, fekete IR festék, UV (látható/láthatatlan), toll reagens, fotokróm, termokróm, elektrokrom, mikro DNS jelölőanyagot tartalmazó festékek, védjegy (trademark) színek.
2. Rongálásbiztos festékek: szabad szemmel látható jelet hagynak (színt váltanak vízzel vagy vegyszerekkel való érintkezés után, némelyiknél a háttér roncsolódik fakulás következtében); ilyenek a ki-/eltörölhető, fugitív (vízalapú színehagyó) festékek.

MILYEN ESZKÖZEIK VANNAK?

Biztonsági matrica

A biztonsági matrica a leggyakoribb zárjegy címke fajta. Ezt a matricát más néven roncsolódásmentesen nem eltávolítható matricának is nevezzük. Alapanyaga vízálló, egy oldalon öntapadó réteggel ellátott, alapesetben fehér és lehet hologramos is. Magas minőségben UV-álló

festékkel digitálisan közvetlenül nyomtatjuk. A biztonsági matricát elsősorban nyitás elleni védelemnél alkalmazzák, anyaga és a nyomat a legkisebb erőhatásra is azonnal megsérül, elszakad. A nyomat mérete korlátlan és bármilyen formára vágható, igény esetén sorszámozzuk, ricceljük.

Egyéb eszközök

A hamisítás megnehezítése céljából alkalmazhatunk még biztonsági felülnyomatot, lakkozást és laminálást is. Termékek csomagolásánál olyan öntapadó fóliát, amely nem zárható vissza nyom nélkül, mert a felbontás során olyan változást szenved el, mely láthatóvá tesz addig rejtett grafikai elemet, szöveget.

Nyomkövetési megoldás

A hitelesítés (az eredetiség ellenőrzése) annyiból áll, hogy egy okostelefonnal be kell olvasatni a címkén található QR-kódot. Ennek következtében a termékre vonatkozó információ fog megjelenni a felhasználó eszközének kijelzőjén.

Sokféle alkalmazásai és előnyei közé sorolható:

- ◆ felhasználóbarát tervezés;
- ◆ tartalmazhat külső webhelyen elérhető teljes termékleírást;
- ◆ egy munkafolyamat követhetővé válik;
- ◆ rejtett, egyedi sorszám és vonalkód generátor, automatikusan hozzárendelve az előállított termékhez;
- ◆ ellenőrizhető nyomon követhetőség IP-cím vagy a készülék mobilszolgáltatói adatainak alapján;
- ◆ azonnali visszajelzés érvénytelen kód szkennelésénél vagy abban az esetben, ha az egyedi kód már előzőleg be volt olvasva;
- ◆ a hitelesítési folyamatban a szoftver és hardver használata fölöslegessé válik, így a technikai hibák a felhasználóra minimális kihatással vannak;
- ◆ működik internetes kapcsolattal rendelkező fix és mobil terminálokra is, anélkül, hogy további programokat kelljen telepíteni, operációs rendszertől függetlenül;
- ◆ új dimenziókat nyithat a marketingkampányok terén.

Mivel nem minden felhasználó rendelkezik okostelefonnal, gondoskodnunk kell arról, hogy mindenki ellenőrizhesse a terméket. Ezt egyszerűen egy sorszámmal lehet megoldani a leg-

egyszerűbben. Csupán a címkén található web-címet egy böngészőbe beírva, majd pedig az ugyanott lévő sorszámot megadva ugyanolyan egyszerűen hozzá lehet férni a kívánt információkhoz, mint a szkenneléses megoldással.

Sikeresen alkalmazzák ezt a fajta nyomon követési megoldást mind autóiipari, mind pedig gyógyszerészeti ipari ügyfeleknél, azonban nincs csak ezekre az iparágakra korlátozva. Ez viszont már túlmutat a szűken vett nyomdaipari szolgáltatások körénél és akár egy külön cikk témája is lehetne.

A Fedrigoni jól ismert papírjai megújultak!

A CSILLAGOK AJÁNLÁSÁVAL: ACQUERELLO ÉS NETTUNO

E két planétának hamarosan nagyon pozitív hatása lesz Önre!

Az Acquerello & Nettuno papírok a Fedrigoni nagyszerű klasszikus papírjai. A jellegzetes bordázott mintázatot az asztronómia történetét és a bolygók mozgását bemutató ábrák emelik ki: égi jelenségek a ragyogó csomagolási és borítómegoldásokhoz.

Inspirálódjon ezen égitestekből, bejárt útjukból, lapról lapra haladva fedezze fel az Acquerello és Nettuno papírok egyetemes karakterét!

OLD MILL: A „PREMIUM WHITE” AZ ÚJ SZÍN

A finoman filcmarkírozott Old Mill papírok a lehetőségek új tárházára nyitnak kaput.

A hagyományos „ivory” és „white” színeken kívül már elérhető az új, magas fehérségű „premium white” szín is. Így Ön megtalálja publikációihoz, különleges kiadványaihoz, éves jelentéseihez az ideális exkluzív papírokat.

A nyomdák az Agfa Graphics megoldásait választják

Az Agfa Graphics már hosszú ideje a nyomdaipar kedvelt beszállítója, legyen szó kis családi nyomdáról vagy multinacionális cégről. Alapvető filozófiánk olyan fenntartható, könnyen használható megoldások létrehozása, melyek segítségével nem csak a nyomtatás minősége lesz magasabb, hanem a termelékenység és jövedelmezőség is nő. Integrált nyomdai munkafolyamat szoftvereket, CtP rendszereket, fómakészítő és géptermi anyagokat kínálunk Partnereinknek. Rendszereink használatához átfogó konzultációs támogatást biztosítunk.

Megértettük a nyomdák igényeit, ezért a nyomdák minket választanak.

www.agfagraphics.com

AGFA

STAY AHEAD. WITH AGFA GRAPHICS.

Agfa Graphics NV Magyarországi Fióktelepe
1117 Budapest, Fehérvári út 50–52.
+36 23 801 172

istvan.banfalvi@agfa.com, tuende.kollar@agfa.com

A nyomáskontraszt

Békésy Pál
mondAt Kft.

Néhány évtizede a nyomtatás minőségének megítélésében a nyomáskontraszt nagyon fontos szerepet játszott. Aztán teltek az évek, évtizedek, s manapság szinte senki sem beszél róla. A mai nyomdász fiatalok talán már nem is hallottak róla. Mi most annak jártunk utána, hogy mi a nyomáskontraszt, s lehet-e szerepe a mai nyomdaiparban.

A nyomtatásnál a gépmesternek a beigazítási munkafolyamat során számos beállítást kell ellenőriznie. Az egyik az ún. legördülés. A nyomdagépnél hengerfelületek találkoznak. Ahhoz, hogy a festékátadás megfelelő legyen, ellenőrzött szorítónyomást kell biztosítani, ezáltal a nyomókendőn apró kitüremkedés jön létre, s így a kerületi sebesség kismértékben megváltozik. Ez súrlódó erőt hoz létre, ami a nyomaton szabad szemmel is látható torzulást eredményez a rácspontok alakjában s terjedelmében. A megnövekedett rácspontok túlzott kitérésarány-növekedést okozhatnak. Ezt megfelelő gépbeállítással teljesen el lehet tüntetni.

A másik nagyon fontos dolog a festékezés beállítása. A nyomtatott íveken teljes szélességben ellenőrizni kell azt, hogy egyenletes legyen a festékréteg vastagsága, és azt is, hogy a rétegvastagság az adott papírtípusra előírt értékű legyen. Mára általánossá vált az a gyakorlat, hogy a megrendelő gépinduláskor a nyomatot ellenőrzi, és az előkészítés összes hiányosságát a gépmesterrel próbálja meg korrigáltatni. Addig kell a festék terhelését változtatni, amíg a megrendelő a nyomtatott általa fontosnak tartott részeit nem látja megfelelőnek. Ennek azonban ára van. A festékréteg indokolatlan növelése elsősorban a sötétebb képrészeken okoz problémát azzal, hogy árnyalatok tűnnek el, hiszen a megnövekedett rácspontok összeérhetnek, és így nem lehet majd egyes képrészleteket megkülönböztetni egymástól. A nyomda így a szabványtól is eltér, s bármilyen vita esetén csak az aláírt ívvel tud

érvelni, ennek elvesztése esetén a nyomda védtelenné válik. A beigazítás során a felhasznált ívmennyiség is megnő.

Felmerül a kérdés, hogy mi is az optimális festékréteg-vastagság? Erre ad számszerűsíthető értéket a nyomáskontraszt. Ennek vizsgálatakor azt méri, hogy mennyi a denzitáskülönbség a teljes tónusú mező és a sötétebb árnyalatú, többnyire 75%-os rácspontmező között.

A nyomáskontraszt az 1. képlet alapján számítható:

$$K = D_T - D_{75}, \quad (1)$$

ahol D_T a teli tónus denzitása, míg D_{75} a 75%-os kitélési arányú mező denzitása. A relatív nyomáskontraszt számítása a 2. képlettel történik:

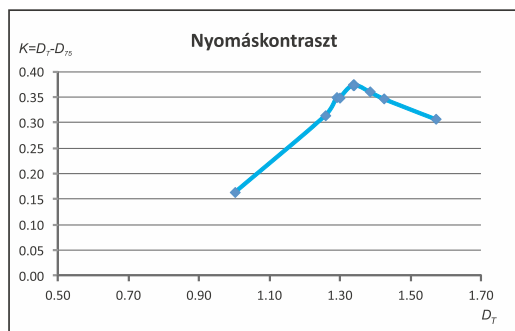
$$K_R = \frac{D_T - D_{75}}{D_T} \quad (2)$$

Minél nagyobb a nyomáskontraszt értéke, annál nagyobb árnyalati terjedelmet kapunk a nyomaton. A nyomáskontraszt egy nyomógépből, festékből, adott papírtípusból álló rendszerre vonatkozó érték, ami az adott nyomógépre jellemző, de értéke megváltozik, ha a rendszer bármelyik eleme megváltozik. Ezért nyomógépenként is némileg eltérhet egymástól.

Vizsgáljuk meg, hogy a nyomáskontraszt mit mutat egy konkrét nyomaton. Manapság egyre nehezebb tesztnyomásokat végezni, főleg az év végi hajtásban, így most arra volt csak lehetőségünk, hogy egy olyan munkánál, ahol a papíron volt elég hely még egy mérőcsík felhelyezésére, felraktunk egy teli tónusból és 75%-os mezőből álló speciális csíkot. A gépmestert arra kértük, hogy a beigazítás során készítsen alacsony terhelésű és túlterhelt nyomatokat is.

A vizsgálathoz javított LWC papírtípust használtunk, a mérésnél a cián alapszintet választottuk ki. A mérési eredményeink az 1. táblázatban találhatóak, ahol D_T a teli tónus denzitása, míg D_{75}

a 75%-os kitöltési arányú mező denzitása, és ΔE_{ab}^* az ISO 12647-2:2004 szabványhoz mért színíngerkülönbség. A mérési eredményeket az 1. ábrán grafikusán ábrázolva egy haranggörbét kaptunk. A függőleges tengelyre a K nyomáskontrasztot, míg a vízszintes tengelyre a D_T teli tónus denzitását vettük fel. A görbe középső tartományáról leolvasható a maximális nyomáskontraszt értéke, ez az érték az, ami az optimális festékreteget mutatja az adott nyomógépen, az adott papírtípusra vonatkozólag, az adott festéket használva nyomtatáskor.

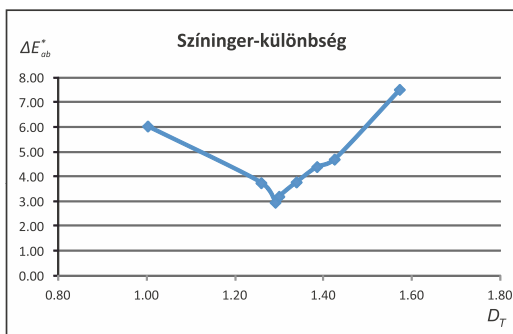

1. ábra. Nyomáskontraszt diagramja

Megvizsgáltuk azt is, hogy az egyes mérési pontoknál a teli tónus színíngerkülönbsége mekkora az ISO 12647-2:2004 szabványban megadottakhoz képest. Ahogy az a 2. ábrán látható, 5 pontnál a színíngerkülönbségek a szabványban meghatározott tolerancián belül helyezkednek el, a vízszintes tengelyen a D_T teli tónus denzitása, a függőleges tengelyen a színíngerkülönbség van felvéve. Összevetve azokkal a vizsgálati mezőkkel, ahol a legnagyobb nyomáskontrasztot mértük, a legkisebb színíngerkülönbségek a legnagyobb nyomáskontrasztnál mérhetők.

Sok kollégától lehet hallani, hogy nem tudja miért kerültek pont azok az értékek a szabványba, amelyek vannak. Mérési eredményeink is mutatják, hogy az ISO 12647-2 szabványban meghatározott CIELAB értékek egyáltalán nem tetszőleges értékek. Azzal, hogy a nyomatunk megfelel a szabvány által előírt értékeknek, egyben az adott papírtípusra vonatkozó optimális festékreteget használjuk, ahol a nyomáskontraszt értéke is a maximális érték közelében van.

A nyomáskontraszt mérése az ISO 12647-2 szabvány bevezetésével tehát szükségtelen, amennyiben olyan papírtípust használunk, amire a

2. ábra. Mérőmezők színíngerkülönbsége az ISO 12647-2:2004 szabványhoz képest

szabvány kiterjed. Azonban a szabvány csak a leggyakrabban használt papírfajtákat öleli fel, számos esetben egy teljesen eltérő papírra vagy kartonra kell nyomtatást végeznünk. Ilyenkor a leghelyesebb az, ha egy ék alakú nyomatot készítünk, ahol a festékkerhelést az ív szélességében folyamatosan növeljük. A nyomáskontraszt mérése segítségével könnyen meg tudjuk határozni, hogy az ismeretlen papírtípushoz mi az optimális festékreteget. Ezzel a denzitással kell aztán további tesztnyomatot elvégezni, majd a színprofilt elkészíteni a képfeldolgozáshoz és proofkészítéshez. A nyomáskontraszttal foglalkozni kell, mert nagyon hasznos és gyakorlati információkat ad a nyomat minőségéről, valamint az optimális festékreteget vastagságáról.

A nyomáskontrasztot használni kell, használni kellene, ha a tesztnyomatához megfelelő mennyiségű papír és idő áll rendelkezésre. Amennyiben erre nem szánunk pénzt és időt, csak vakfólián tapogatózunk, s nyomatunk árnyalati terjedelme elmarad az optimálistól.

D_T	D_{75}	K	ΔE_{ab}^*
1,00	0,84	0,16	6,04
1,26	0,94	0,31	3,75
1,29	0,94	0,35	2,96
1,30	0,95	0,35	3,20
1,34	0,96	0,37	3,78
1,38	1,06	0,36	4,40
1,42	1,08	0,35	4,70
1,57	1,26	0,31	7,52

1. táblázat. Javított LWC papíron végzett mérések eredménye

Digital Metal® megoldások a KURZ kínálatában

Dósa László

LEONHARD KURZ Hungária Kft.

ügyvezető igazgató

Leonhard Kurz fia, Konrad Kurz volt az, még a '30-as években, aki először használt vákumkamrát metalizált hot-stamping fólia előállítására. Ekkor került a mai napig is a világ legnagyobb hideg- és melegfólia-gyártója a piacon vezető pozícióba. A digitális nyomtatás térhódítása azonban a KURZ számára is kihívást jelentett, ám ma már elmondhatjuk, hogy a KURZ – majd száz évvel később, a világon szintén elsőként – olyan komplex megoldások (gépek+szoftver+fólia) arzenálját sorakoztatja fel, amely megoldást jelent mind az íves, mind a tekerceses digitális nyomtatásban valódi metalizált effektek eléréséhez. Sőt... Tekintsük meg a különféle lehetőségeket!

DM-LINER® TONER (B2, SRA3 FORMÁTUMOK) ÍVES NYOMTATÁSHOZ, OFFLINE VERZIÓ

Egy offline digitális fóliázó egység, amely már B2-es méretben is elérhető. A fóliázási folyamat a következő:

Első lépésben elő kell nyomtatnunk azt a képet, amelyet fóliával szeretnénk felülnemesíteni (toner vagy elektro-ink). A következő lépésben az előnyomtatott íveket lefóliázzuk a képen látható DM-Liner® használatával, és az íveket újra visszahelyezve a digitális nyomtatóba, felülnyomtatjuk a már fóliázott íveken a kívánt részeket. Íme a folyamatábra:

A QR-kód beolvasása után egy videó is szemlélteti a folyamatot.

DM-LINER® UV-INK MODELLEK, ÍVES, TEKERCSES

A már beépített UV-Ink tartállyal rendelkező gépeink íves vagy tekercses változatban is elérhetőek. Itt már nincs szükség offline rendszerű előnyomtatásra, a gép saját UV-Ink nyomtatóval rendelkezik, amely ragasztóként szolgál a fóliázáshoz. Éppen ezért akár a digitális nyomtatás első fázisában is használható, így a fóliázott íveket, tekercseket kiváló minőségben tudjuk felülnyomtatni, akár ofset vagy flexó nyomdagépeken is. Másik lehetőségként a már előnyomtatott tekercsekhez, ívekhez tudunk egy fémfóliázott, personalizált, változó adatsort is hozzáadni (pl. számozott boroscímek akár holografóliával is).

Az íves gép működése megtekinthető itt:

DM-LINER® UV-INK BUILT-IN MODUL

Az idei Labelexpón debütált az első, digitális nyomdagépbe integrálható inline fóliázó egység, mely szintén tartalmazza a Digital UV-Ink tartályt. A modul akár a nyomdagép elejére, akár a végére integrálható, attól függően, hogy mi a cél. A fóliázott részek felülnyomtatása vagy a nyomtatott tekercsek utólagos megszemélyesítése csillogó metáллеffekkel kombinálva.

DM-LINER® UV-INK BUILT-ON MODUL

A KURZ legújabb digitális fejlesztése, mely a flexó nyomdagépek meglévő sínrendszerére adaptálható, pozícióját tekintve szabadon variálható digitális fémfóliázó egység, ezáltal kombinálva a gyors flexónyomtatás és a digitális nyomtatás összes előnyét a címkenyomtatás területén.

Bővebb információval a Magyar Grafika flexónyomtatással foglalkozó számában jelentkezünk, illetve a hamarosan sorra kerülő Flexószimpóziumon szolgálunk egy rövid előadás keretében.

A megbízható partner a digitális felületnemesítésben is.

LEONHARD KURZ
Hungária Kft.
kurzhungaria@kurz.hu
Tel.: +36 1 433 4321

Jet Press 720

ESETTANULMÁNY A SERICOL HUNGARY TÁMOGATÁSÁVAL

Calendriers Alexandre

Calendriers Alexandre, a hazai és a nemzetközi piac számára előállított kiváló minőségű naptáraitól és fali tervezőiről híres franciaországi kiadó, egy Jet Press 720 gépet vásárolt. A kiadói és marketing-gyökerekkel rendelkező menedzsment által irányított cég stratégiai döntését az vezérelte, hogy olyan eszközökre fektessen be, amelyek segítenek az üzleti kínálat bővítésében és színesítésében.

Christophe Bourné és Stéphane Mariot 27 évvel ezelőtt alapította meg a Calendriers Alexandre

vállalatot. Napjainkban ők állítják elő legnagyobb választékban a fali tervező- és többlapos falinaptárokat a francia piacon. A Le Mansban található cég 11 embert foglalkoztat, és 3,6 millió eurós forgalmat bonyolít le. A munkatársak körültekintő kiválasztása teszi lehetővé a nagy volumenű és hihetetlenül sokféle munka elkészítését. A kisebb naptárak digitális nyomtatással, a nagyobbak ma még ofszeteljárással készülnek.

„Folyamatosan keressük azokat a különleges technikákat, amelyek lehetővé teszik számunkra, hogy továbbra is a naptárpiac vezető szállítói maradjunk Franciaországban” – jegyzi meg

„Idővel szeretnénk a jelenleg ofszetnyomtatással készülő munkáink 70–75 százalékát átirányítani a Jet Press 720-ra”

Bourné úr. „Amint megismertük a Jet Press 720-at, rögtön azon járt a fejünk, hogy mivel segíthetné üzleti céljainkat.”

„Cégünk működésében fontos szerepe van a marketingnek: viszonteladói hálózatunkat minden évben ellátjuk naptárainkból és fali tervezőinkből összeállított mintacsomagokkal, ami fontos, de költséges akció. Viszont ez az, ami megkülönböztet minket másoktól, és bizonyítja kínálatunk változatosságát.” Majd így folytatja: „Portfóliónk egy része idén a Jet Press 720 gépen készült a Fujifilm bemutatótermében, ami bebizonyította a gép kiváló minőségét és termelékenységét. Ezután már nem volt kétséges, hogyan döntünk.”

„Idővel szeretnénk a jelenleg ofszetnyomtatással készülő munkáink 70–75 százalékát átirányítani a Jet Press 720-ra. Azt tervezzük, hogy az összes 2000 ívnél kisebb példányszámú, nagyobb formátumú munkát ezen a gépen készítjük el, a többit pedig ofszet nyomógépeken.”

„A 2013 februárjában telepített Jet Press 720 beruházása a cég hosszú távú előrelátását igazolja. Ezt Stéphane Mariot, a vállalat társigazgatója így magyarázza: „Ha úgy döntöttünk volna, hogy ofszetgépet vásárolunk, akkor rövidebb idő alatt több pénzt kereshettünk volna, de a Jet Press 720 többfajta munka nyomtatására alkalmas, ami viszont újabb piaci lehetőségeket nyit meg számunkra, és ez hosszú távon sokkal többet számít. A két évvel ezelőtti befektetés idején stagnálók voltunk, és ez a nyomógép tökéletesen hozzájárul ahhoz, hogy tovább fejlődhessünk ezen a speciális piacon. Más B2-es digitális alkalmazási lehetőségeket is keresünk, például posztereket, előjegyzési naptárakat és keményfedelű képregényeket, valamint a B2B kiegészítéseként vizsgáljuk a B2C üzleti modelleket is.”

„Jól jellemzi a Jet Press 720 minőségét, hogy már a gépből érkező legelső első ív is eladható. A B2-es formátum tökéletesen illeszkedik az üzleti modellünkbe, ami elengedhetetlen a piacon. Meg vagyunk győződve arról, hogy lerövidül a munkák átfutási ideje, emelkedik az általunk kínált szolgáltatás színvonala (az ofszethez képest), egyszerűbbé válnak a gyártási munkafolyamatok, több komplex megrendelést teljesíthetünk digitális úton, és jóval egyszerűbb lesz legyártani a mintacsomagokat. Megvalósíthatjuk hosszú távú tervünket, új termékek kifejlesztésére és az új piacok megszerzésére koncentrálhatunk. A Jet Press 720 biztos jövőt teremt számunkra, és

határozottan pozitív lépés az üzleti tevékenységünkben.”

Sajátságosan új területet jelent a Calendriers Alexandre számára a Jet Press 720 nyomógépet vezérlő Fujifilm XMF Workflow System, amely képes a megszemélyesített dokumentumok változó adatainak kezelésére.

Christophe Bourné és Stéphane Mariot büszke arra, hogy cégük az évek során olyan folyamatot dolgozott ki, ami lehetővé teszi naptársorozatok teljes felügyeletét. A fotósokkal, grafikusokkal és festőkkel kialakított közeli munkakapcsolat izgalmas és kreatív munkát jelent, a házon belüli kiadványszerkesztési szolgáltatás pedig életre kelti a hagyományos és a személyre szabott naptárterveket.

Christophe Bourné hozzáfűzi: „Annyira lenyűgözött minket az elkészült termékek minősége, hogy izgalommal keressük az új piacokat és digitális nyomtatásokat felhasználó potenciális partnereket, és ennek eléréséhez fokozzuk a kommunikációs erőfeszítéseinket.”

Philippe Vautier, a Fujifilm France inkjet termékmenedzsere megjegyzi: „A Calendriers Alexandre beruházása bizonyítja a Jet Press 720-szal elérhető valódi minőséget. Örömmel szolgál, hogy egy olyan előre gondolkodó céggel léptünk partneri kapcsolatba, amelyik látja a nyomtatott termékekhez hozzáadott értékben rejlő potenciált, ezért hosszú távú kapcsolatra számítunk.”

További információk:

Web: www.fujifilm.eu/print

YouTube: www.youtube.com/FujifilmPrint

Twitter: [@FujifilmPrint](https://twitter.com/FujifilmPrint)

SunColorBox

ÁTFOGÓ MEGOLDÁS MINDEN SZÍNMENTEDZSMENT IGÉNYÉRE

László Róbert

A színkezelésre, a színek kontrolljára való igény a színek nyomtatása óta jelen van a nyomdaiiparban. Ezen igény hatására, a digitalizáció megfelelő fokán lehetőség nyílt digitális színmenedzsment megjelenésére a korai kilencvenes években. A kilencvenes évek végére receptúrázó, illetve színellenőrző megoldások váltak elérhetővé. A 2000-es években ez a folyamat tovább gyorsult, mind pontosabb megoldások születtek, illetve a digitális színmenedzsment elterjedése és elfogadása egyre nőtt. 2017-ben újabb lépcsőfokhoz értünk: a SunChemical az Interpack kiállításon bemutatta a SunColorBox-ot, ami egyedülálló módon fogja össze a piacon található legfejlettebb színmenedzsment-megoldásokat egyetlen rendszerre.

SUNCOLORBOX

A SunColorBox szolgáltatáscsomagot a SunChemical modulárisan építette fel. A megoldás mögötti elgondolás az volt, hogy készítsenek egy „szerszámosládát”, amelyből azokat a szerszámokat adják partnereiknek, amelyekre valóban szükség van. Emiatt a felépítési elv miatt a SunColorBox rendkívül széles körben alkalmazható. Nagyon különböző technológiával előállított nyomdatermékek színkezelése megoldható segítségével, gyakorlatilag bármelyik piacra szánt nyomdatermék esetében.

SUNCONSULTING

A SunConsulting az út kezdete, amely a SunColorBox szolgáltatásai közül a nyomdák számára testreszabott megoldások megfelelő kiválasztását biztosítja. A SunChemical szakértője a nyomdában felméri a jelenlegi színmenedzsment-állapotokat, észrevételeiről teljes kiértékelési riportot készít, ami alapján digitális színmenedzsment-ajánlatot készít. A folyamat része lehet a

Color Audit Szerviz. Ekkor a nyomda által használt valamennyi szín digitális adatbázisba helyezése után, azok objektív rendszerezésével kísérli meg a SunChemical a használt direkt színek számosságát csökkenteni.

SUNDIGIPROOF

A SunDigiProof egy fejlett megoldás, mely lehetővé teszi színhelyes próbanyomatok, proofok költséghatékony, színhelyes és gyors előállítását. A digitális színadatokat egy, a SunChemical által fejlesztett szoftverrel, kompatibilis proofnyomtató segítségével lehet előállítani. A SunDigiProof megoldással előállított próbanyomatok színhelyesek, általában 0,7 ΔE alatti színeltérés mérhető rajtuk a referenciához képest, 1 ΔE feletti színeltérés nagyon ritka.

Így lehetővé válik például, hogy a nyomda bemutassa, az ügyfele által választott nyomathordozón hogy fog megjelenni a kiválasztott szín, akár még az adott tárgyalás időtartama alatt. Emellett kiváló megoldás lehet a gépmesterek segítségére, ha digitális színadatokhoz kell igazodniuk, mivel színhelyes próbanyomathoz is tudják hasonlítani a nyomataikat, nem csak a mérőműszerek által kiírt számadatokhoz.

SUNDIGIGUIDE

A SunDigiProof technológiáján alapuló megoldás. Digitális technológiával, színhelyesen lehet színmintakönyveket előállítani a SunDigiGuide keretében. Szemben az elterjedt színreprezentációs mintakönyvekkel, ez a megoldás használható színreferenciaként.

Ez a megoldás felhasználható például arra, hogy a nyomda a leggyakrabban használt színeit színhelyes mintakönyvben foglalja össze. Ezt a színmintakönyvet azután a termelésbe kiadva egyértelmű referenciaként lehet használni. Mivel az előállított színmintakönyv digitális technológiát használ, lehetőség van saját vagy

akár partnercég logójának felhelyezésére, támogatható ilyen módon pl. marketingtevékenység is.

SUNMATCH

A direktszín-receptúrázás kiváló támogatása lehet a SunMatch platform. A SunMatch platform az X-Rite Ink Formulation receptúrázó-szoftverének online változata. A megoldás kiválóan alkalmas olyan nyomdák színkeverő laboratóriumainak összehangolására, melyeknek több telephelyük van, akár több országban is. Szintén megoldás lehet egy olyan határhelyzetben, ahol színkeverő labor kiépítése már megfontolható, de a költségei még túlzott terhet jelentenek a nyomdának.

A SunMatch platform online eléréssel, cloud (felhő) alapon működtethető, biztonságos és privát felhasználói fiókból. A szoftver folyamatos aktualizálását a SunChemical végzi a háttérben, így partnereinknek csak a hozzáférés feléjük eső részét kell intézni, és használni a szoftvert.

SUNCOLORQC

A SunColorQC egy olyan szín-minőségbiztosítási megoldás, amely online hozzáféréseken alapul. Online elérés biztosítja a könnyű hozzáférést partnereinknek, míg erőteljes biztonsági megoldások biztosítanak titkosságot a tárolt adatoknak. Az X-Rite Color Quality programjának legutolsó változata érhető el ilyen módon. A rendszer riportolható, így mind a nyomdák, mind a megrendelőknek szolgálhat fontos információkkal.

A megoldás kiválóan alkalmas a nyomdák, hogy több telephelyes működés esetén is azonos színmintákhoz tudjanak dolgozni. Használható márkatulajdonosoknak is, akik akár a világ bármely részén gyártott csomagolóanyagaik színinTEGRITÁSÁT fontosnak tartják.

HARDWARE & SOFTWARE

A SunChemical valamennyi, a színmenedzsment területén vezető szerepet játszó eszköz-, illetve szoftvergyártóval kiemelt partnerségi viszonyt folytat. Amennyiben festéklabor- vagy egyéb színmenedzsment-beruházást vett fontolóra a nyomda, érdemes a SunChemical helyi szervezeteivel felvenni a kapcsolatot. Tekintve a SunChe-

Egyetlen érintkezési pont

1. ábra

mical szoros viszonyát a legjelentősebb beszállítókkal, képes teljes megoldáscsomagot biztosítani a tervezett beruházásokhoz, egyetlen érintkezési ponttal: Csak a SunChemicalal kell kapcsolatba lépni, a beszerzést a SunChemical intézi. Ez jelentősen megkönnyítheti a beszerzési folyamatot. (1. ábra)

PRIVATE CLOUD

A Private Cloud színkezelési megoldásokat biztosít felhő alapú eléréssel minden résztvevőnek a folyamathoz, a márkatulajdonostól a nyomtató gépmesterig. Ez az átfogó megoldáscsomag egyedülálló a piacon, egyedüli disztribútora a SunChemical.

PANTONE LIVE

A Pantone Live segít a márkatulajdonosoknak felépíteni és fenntartani a márkaegységességüket a legfejlettebb színmenedzsment-megoldásokkal, melyek figyelembe veszik a technológiai körülményeket is. A Pantone Live kezdeményezés egyik fő támogatója és kiemelt partnere a SunChemical. A Pantone Live mind a 28 nyomtatási technológia és nyomathordozó függő könyvtárát SunChemical festékekkel vették fel. A Pantone Live egy nyílt kezdeményezés, ami azt jelenti, hogy bármely festékgyártó festékével az adott színreferencia elérhető, de a SunChemicalal való együttműködés nagy előnye, hogy sok esetben az adott referenciához már kész direktszín-receptúra igényelhető.

SunColorBox eszközök használata a teljes folyamaton át

2. ábra

SUNECG

A SunECG a kiterjesztett színterű (Extended Color Gamut: ECG) nyomtatástámogatás a SunChemicalnál. A SunChemical a folyamathoz hét monopigmentált színt biztosít, valamint olyan megoldásokat, ami segít összekapcsolni a SunColorBox egyéb elemeivel ezt a technológiát.

A szolgáltatáshoz kapcsolható az ECG bevezetése, támogatása, koordinálása a SunChemical aktív közreműködésével.

SUNCMYK

A SunCMYK megoldással megvalósítható az elterjedt nyomtatási szabványok szerinti nyomtatás. A SunCMYK keretében a megfelelés ellenőrzése, illetve tanúsítás is megoldható.

ÖSSZEZÉS

A SunColorBox moduljai önmagukban is vagy a legfejlettebb, vagy egyedülálló megoldások, összességében pedig egy olyan egyedülálló, flexibilis szolgáltatáscsomag, amely minden igényt kielégít színmenedzsment-területen (2. ábra), A SunColorBox a SunChemical szempontjából egy közös utazás a digitális színmenedzsment irányába.

Bővebb információért forduljon a SunChemical helyi műszaki támogató csapatához!

Digitális megoldások – mindenkinek

2017-ben sem állhatott meg a fejlesztés a digitális nyomdaipari megoldások piacán. A Xerox idén is számtalan újdonsággal jelentkezett, melyek közül a legtöbb valamilyen rangos díjat is bezsebelhetett, ezekkel is tovább bővítve a vállalat nyomdaipari termékínálatát. A fejlesztés célja természetesen az, hogy a vállalat ügyfelei új megoldásokat vezethessenek be saját piacukra, szélesíthessék kínálatukat, tovább gyarapíthassák bevételeiket, mindamelllett csökkenthessék a költségeiket is. Ennek megfelelően debütált a Xerox Versant család két új nyomdagépe idén, több nyomdagép funkciói, így a velük elkészíthető applikációk tárháza is kibővült, például két innovatív, új tintamegoldással.

ULTRA HD MEGOLDÁS A VÁLTOZÓ NYOMDAI IGÉNYEKRE

A gyorsan változó igények, a kisebb példányszámok, a perszonalizálható, illetve egyedi elképzésekre szabott nyomtatványok iránti fokozott érdeklődés jellemzi egyre inkább a nyomdai megrendeléseket. Ezekre az elvárásokra adott válaszként mutatta be 2017-ben a Xerox két új, Európában Magyarországon debütáló színes nyomdagépet, a Xerox Versant® 180-at és a Versant® 3100-at, amelyeket a Buyers Laboratory szakemberei is teszteltek, megállapítva, hogy ezeknél a nyomdagépeknél „az elejétől a végéig közel tökéletes a regisztráció”, „figyelemre méltó a színössz-

szetétel” és „kimagasló a termelékenység”, mely képes eleget tenni a mindennapi elvárásoknak. Fő jellemzőjük az egyszerű kezelhetőség, az ofszetnyomdai minőség és teljesen automatizált folyamatok, továbbá a percenként száz, illetve nyolcvan színes oldal legyártása. A nyomtatokat 10 bites technológiával, valódi Ultra HD minőségben, azaz 2400 × 2400 dpi felbontással, 1200 × 1200 × 10 bit raszterizálással állítják elő a legváltozatosabb médiákra, így éles, élethű, homógen színátmenetes, fotorealisztikus nyomatok készíthetők el pillanatok alatt.

KÖLTSÉGHATÉKONYABB INKJET NYOMTATÁS

A Xerox az inkjet technológiában is tudott újat mutatni az idén. A Xerox Trivor® 2400 High Fusion Inkjet Press nyomdagéppel sikerült azt az akadályt leküzdeni, ami sokáig a tintasugaras nyomtatáshoz használt papír elő- vagy utókezelésének költsége miatt állt elő. A megoldást az jelentette, hogy ezt a berendezést ellátták a Xerox új, erős fúziós tintájával (High Fusion Ink), amelynek használatával a nyomdagép gond nélkül, magas minőségű nyomtatokat előállítva kezeli az ofszet bevonatos papírokat, és így a jövőben már semmi szükség sincs alapozásra, felületkezelésre vagy hozzáadott eszközök alkalmazására. A fejlesztés a szakma elismerését is kivívta, és az idei Print17 kiállításon a Trivor® 2400 High Fusion Inkjet nyomdagép megkapta a rangos MUST SEE 'EMS díjat.

KÜLÖNLEGES HATÁS FEHÉR TINTÁVAL

A nyomdák egyediség, exkluzivitás iránti igényére válaszul a Xerox idén októberben kijött a MUST SEE 'EMS díjjal is kitüntetett fehér száraz tinta megoldásával, amivel minden eddiginél messzebbre jutottak ennek a színnek a felhasználhatóságában. Az iGen5-re fejlesztett, a kiemelkedő fényerőt és fátyolosságot kölcsönző fehér színű száraztinta számos színes és átlátszó felületen érvényesül. Jelentősen bővíthető vele a nyomdák termék- és szolgáltatási palettája, kezdve a direkt levelektől a brosúrákon, a névjegykártyákon keresztül az üdvözlőlapokig, meghívókig vagy éppen a könyvborítókig.

A JÖVŐ A DIGITALIZÁCIÓÉ

Az innovációs munka természetesen jövőre sem lassul. Sőt, a Xerox 2018-ban is komoly hangsúlyt fektet a digitális nyomtatási technológia fejlesztésére, hogy a vállalkozások egyedi megoldások birtokába juthassanak, amelyekkel olyan személyre szabott, magas hozzáadott értékkel rendelkező saját termékeket, szolgáltatásokat biztosíthatnak a megrendelőiknek, mint a digitális arany, ezüst megoldás, amit olvasóink is megnézhetnek a behúzott 2018-as kártyanaptáron.

Kellemes ünnepeket és sikerekben gazdag új évet kívánunk!

Hét technológiai trend

MELY 2017-BEN MEGHATÁROZZA VILÁGUNKAT

Fordította Topa Dénes

Big Data. Internet of Things. Virtuális valóság. Industry 4.0. Ezek voltak a növekedés fő területei és innovációi 2016-ban és ezek az irányvonalak folytatódnak a 2017-es évben, és talán még azon túl is.

Őszintén szólva, valószínűleg ez a 2017-es év lesz az az év, amikor ezen technológiák alkotják a fősodort – sokkal inkább, mint a nagyvállalati költségvetéssel és leginkább technológiapárti vezetéssel rendelkező cégek. A felhő alapú technológia biztosította szolgáltatásként nyújtott rendelkezésre állás erőteljes növekedése éppúgy, mint a megfizethető szenzorok és kijelzők technológiájában megtestesülő hardvereszköz-fejlesztések segíthetnek valósággá érlelni az adatalapú vállalkozások „demokratizálódását”, ami egészen divatos beszédtema lett az előző évben.

Szaladjunk hát végig az idei évre vonatkozó legfontosabb előrejelzéseken! A legkülönfélébb szervezetek állnának a fejlődés élére, hogy biztosítsák az ezekben rejlő lehetőségek felfedezését.

AZ OKOS ESZKÖZÖK VALÓBAN OKOSSÁ VÁLNAK

A gépi tanulásnak köszönhetően az okos eszközök, mint az órák, háztartási berendezések és szórakoztató eszközök vagy akár az olyan infrastruktúra, mint az elektromos hálózat és a világítás, a végén önálló életet fog élni. Végül is, amit majdnem egy évtizeden át „okostelefon”-nak hívtunk, talán sokkal pontosabb volna (még ha nem is annyira figyelemfelkeltő) „multitasking telefon”-nak nevezni.

A beépített mesterséges intelligencia (az Artificial Intelligence, vagyis az AI), mint amilyen a Siri vagy az OK Google az operációs rendszerekben, az első lépés volt afelé, hogy valóban „okossá” tegyük ezeket. És nyilvánvalóan számíthatunk arra, hogy ennek további jeleit lássuk az előttünk álló években. Az automatizált személyi asszisztens szolgáltatásai sokkal proaktívabbá és prediktívvá válnak, valamint az IoT (az „Internet

of Things”, azaz a „Dolgok Internetje”) eszközei, mint az okos otthonok világítása, biztonsági rendszere és légkondicionálása egyre jobbakká válnak abban, hogy igazodjanak ahhoz, amit elvárunk tőlük.

A SZOFTVEREKRE KÖLTÖTT ÖSSZEGET NÖVEKEDNEK, MÍG A HARDVERRE KIADOTT PÉNZ CSÖKKEN

A vállalati infrastruktúrára költött összegekben folyamatosan növekszik a szoftverre fordított arány, és egyre több és több funkcionalitás válik elérhetővé szolgáltatás formájában, felhőszolgáltatók révén. Ugyanakkor a hardverre fordított összegek csökkennek – részben amiatt, hogy a szolgáltatások nyújtása telephelyen kívül történik, valamint részben amiatt is, hogy az olyan olcsó, általános termékeket, mint a szerverek és tárolóeszközök, előnyben részesítik a költséges, egyedi, személyre szabott hardvermegoldásokkal szemben. Ez a folyamat folytatódik és a Gartner elemzői szerint a teljes IT-költség idén eléri a 3,5 trillió amerikai dollárt.

KEVESEBB IDŐT TÖLTÜNK A VALÓDI VILÁGBAN ÉS TÖBBET A VIRTUÁLISBAN

Sok ember az előző évben találkozott először a VR-rel (azaz a virtuális realitással, a virtuális valósággal) mint technológiailag fejlett tömegpiacati termékkel, ami fogyasztói eszközként számos gyártó kínálatában első alkalommal jelent meg. Míg a VR népszerűsége az ipari szektorban folyamatosan nőtt az elmúlt években, ennek használata nagyrészt a nagyobb cégekre korlátozódott, amelyeknek volt költségvetési keretük egyedi, személyre szabott rendszerekre és szoftverekre. A tömegpiacra szánt eszközök elérhetővé válásával és a felhasználók saját virtuális világát és virtuális valóságát megalkotni képes nyílt forráskódú szoftverek számának és népszerűségének növekedésével számolhatunk.

A STRUKTURÁLATLAN ADATOK LASSAN FELFEDIK TITKAIKAT

A legtöbb vállalat számára rendelkezésre álló adatok legnagyobb része strukturálatlan – hívásnaplók, elektronikus levelek, kéziratok, videó- és audioadatok, amelyek gazdag tartalommal rendelkeznek, de nem egykönnyen fordíthatók át sorokba és oszlopokba a magától értetődő kvantitatív elemzésekhez. A képfelismerés, az érzelelemzés és a természetes nyelvfeldolgozás területein tapasztalható fejlődés révén ezek az információk elkezdik feltárni titkaikat és az adatbányászat folyamatosan növekvő hatalmas üzletté válik ebben az évben. Ha szervezetek lehetőséget kapnak, például az akár több száz órát is kitevő vevőszolgálati telefonhívások önműködő elemzésére, akkor szinte azonnal választ kapnak arra a kérdésre, hogy „milyen fejlesztést kell előbbre sorolnunk, hogy növeljük a vevői elégedettséget?”. Azok a szolgáltatások, melyek hozzáférést biztosítanak ezekhez, egyre jobban elterjednek a megfizethető felhő alapú szolgáltatást nyújtók révén, folyamatosan növelve ezek elfogadottságát a kis- és közepes vállalatok körében, amelyek együttesen gazdaságunk nagyobb részét alkotják.

A BLOKKLÁNC-TECHNOLÓGIA MEGMUTATJA HASZNOSSÁGÁT

A blokklánc a megosztott (elosztott?) nyilvántartás technológiája, amely a Bitcoin digitális fizetőeszköz erejét adja, de úgy lett beharangozva (ma már úgy tekintünk rá), mint ami potenciálisan forradalmasítja az online szerződés-kötést és fizetést. A Gartner jóslata szerint 2022-re a blokklánc alapú üzleti forgalom elérheti a tízmilliárd amerikai dollár értéket is. Láttunk már ígéretes kezdeményezéseket és befektetéseket a blokklánc projektekre a nagyobb bankoktól. Ami 2017-ben növekedni fog, az a technológiában rejlő potenciálra épülő blokklánc-alkalmazások az IoT-eszközökben. Az okos, automatizált nyilvántartások ideálisak száz, ezer vagy milliányi összekapcsolt eszköz és a virtuális folyamatok hálózati aktivitásának nyomon követésére és naplózására.

<https://goo.gl/0yXNWE>

MIND TÖBB SZERVEZET FEDEZI FEL DIGITÁLIS IKERTESTVÉRÉT

A *Digitális Ikertestvér* kifejezést is egyre gyakrabban halljuk 2017-ben. Az elképzelés lényegében az, hogy a megnövekedő és megfizethető számítási kapacitások, valamint a szenzortechnológia pontossága révén, napjainkban mind több dolog szimulálható számítógépen, magas szintű precizitással. A vállalkozások sem különbek, és egy digitális iker felállításával, eljárásainak adat-alapú szimulációival veszélytelen kísérleti területet biztosít a változások következményeinek megtapasztalására. A digitális iker felállításához felhasznált adatok bemenetként szolgálhatnak a korszerű, prediktív elemzésekhez, lehetővé téve az eljárások és folyamatok változásának legvalószínűbb kimenetének biztonságosan szimulált környezetben történő vizsgálatát.

FELHASZNÁLJUK A „KÉT HELYEN EGY IDŐBEN” LEHETŐSÉGÉT

A *Telepresence* (távoli jelenlét) kombinálja a VR/AR ötletét és a digitális iker koncepcióját, hatékonyan lehetővé téve egy embernek, hogy két helyen legyen ugyanabban az időpontban. Drónokat és távvezérelhető eszközöket egyre nagyobb mértékben használva fogjuk kiterjeszteni azonnali beavatkozási területünket a saját karjaink és kezeink tartományán túlra. Műtétek lesznek segítségével vagy távvezérlésű műtőeszközökkel; egyre növekvő mértékben használunk majd ember nélküli járműveket és eszközöket egészségünkre káros helyek, illetve helyszínek megközelítésére, vagy azok nálunknál sokkal gyorsabb elérésére. A legkézenfekvőbb alkalmazás a távoli értekezlet, amelyet virtuális környezetben lehet lebonyolítani (ilyen például a Skype); van technológiánk annak a benyomásnak vagy hatásnak a keltésére is, mintha valaki személyesen lenne jelen. A további előremutató alkalmazás határtalan, a legmélyebb űr felfedezésétől az óceánok mélyéig teljesen biztonságos, de immerzív (mággal ragadó, lebilincselő) módon.

Egy dolgot biztosan állíthatunk 2017-ről: ez ismét egy olyan év, amelyben a technológiai innovációk komoly lehetőséget és kihívást jelentenek minden vállalatnak és vállalkozásnak ezen a planetán. Mi az Ön véleménye a 2017. év technikai trendjeiről?

A Derprosa legújabb fejlesztései

DERPROSA™
PREMIUM LUXURY FILMS

ÚJGENERÁCIÓS KARCMENTES FÓLIA: PRO-SHIELD™

Mint az egyik nemzetközileg is elismert vezető lamináló-fólia-gyártó, az innováció iránti folyamatos elkötelezettségének eredményeként, a *Derprosa™* olyan új, különleges matt fóliát dobott a piacra, mely a tapadás és az extrém karcállóság különleges kombinációját kínálja.

PRO-SHIELD™ egy olyan prémiumkategóriás lamináló fólia, melyet úgy terveztünk újjá, hogy mindenféle karcnak ellenálljon. Speciális megoldásunknak köszönhetően a teljes védelem garantált! Kiváló tapadást biztosít már közvetlenül laminálás után is, és kompatibilis a legtöbb UV-festékkel, lakkal és prégfóliával. (Laminálás előtt alapos tesztelés javasolt!)

A digitális felhasználók részére fejlesztettük ki a *POWERSTICK™* családot (fényes és matt fólia a speciális ragasztóanyagunkkal kombinálva), hogy páratlan tapadást biztosítson a legkényesebb digitálisan nyomtatott felületen is. A felhasználók részére pedig a legfontosabb: közvetlenül nyomtatás után használható!

Az idei évben került bemutatásra az új és a világon egyedüli,

PRO-SHIELD™ MATTE

TAGHLEEF INDUSTRIES (TI)

A dubai központú Taghleef Industries (Ti) a világpiac egyik vezető, vevőközpontú BOPP fólia előállítója. Kilenc országban, öt kontinensen jelen lévő gyártókapacitással a Ti 410 000 tonna speciális, többféle célra is felhasználható élelmiszeripari, címke, ipari és grafikai fóliát állít elő. A Taghleef csoport

olyan brandekkel büszkélkedhet, mint a Titanium™, NATIVIA®, EXTENDO®, DERPROSA™, SynDECOR™ és VISION®.

**További információért kérem,
keressen minket!**

Gerendai Zsuzsanna
– kereskedelmi képviselő
derprosa.hungary@ti-films.com
Telefon: +36 70 319 8082

DL SoFT TOUCh® White

DL SoFT TOUCh® WHITE filmünk is, mely a fehér titán színt ötvözi a Derprosa™ híres SoFT TOUCh fóliáinak lágy, tapintható effektjével. Ha kifinomult, elegáns megoldást keres, a különleges DL SoFT TOUCh® WHITE a megoldás.

A fólia a luxuszérzést nyújtja a maximális homályossággal. Tökéletes exkluzivitást kínál. Folyamatos fejlesztések eredményeként születtek meg ezek a termékek. Ilyen módon a DERPROSA™ megerősíti globális vezető pozícióját. Büszkék vagyunk a 2017-ben elindított összes tevékenységre és termékre, és továbbra is keményen dolgozunk, hogy újabbakat indítsunk a következő évben.

HQ: Amanda Chreptowicz
– Regional Sales Manager
amanda.chreptowicz@ti-films.com
www.derprosa.com
www.ti-films.com
www.trendingpackaging.com

Pro-Shield™ egy olyan premium kategóriás lamináló fólia melyet úgy terveztünk újjá, hogy mindenféle karcnak ellenálljon.

Speciális megoldásunknak köszönhetően a teljes védelem garantált!

Kiváló tapadást biztosít már közvetlenül laminálás után is, és kompatibilis a legtöbb UV festékkel, lakkal és prégfóliával.*

www.derprosa.com
www.ti-films.com
www.trendingpackaging.com

*Laminálás előtt alapos tesztelés javasolt.

Bemutatkoznak az INTEC megoldásai

ÉRTÉKNÖVELT NYOMATOK GYORSNYOMDAI KÖRNYEZETBEN

Az elmúlt évek általános gazdasági konjunktúrája nem egyenlő mértékben szivárgott be a nyomdaipar különböző szegmenseibe. A print & pack felfutása elsősorban a nagy nyomdák eredményességét növelte, a legnagyobb fejlesztéseket is ők voltak képesek végrehajtani. A csomagolóanyag-gyártás összetett fejlesztéseket igényelt: e fejlesztések igen nagy számban tartalmaztak valamely speciális nyomtatási vagy finishing megoldást. Ezen technológiák birtokában nemcsak a print & pack, de a hagyományos nyomdatermékgyártás szegmenseiben is különleges megoldások váltak elérhetővé: magas színvonalú végtermékek speciális felületekkel, egyedi alakzatban, szemet gyönyörködtető megoldásokkal.

A gyorsnyomdai szegmens kisvállalkozásai számára a jellemzően magas beruházási igényű fejlesztések nem elérhetőek. A hagyományos gyorsnyomdai, elsősorban digitálisan nyomtatott nyomdatermékek gyártását igénylik egyszerű utófeldolgozással. Ez a piac azonban az utóbbi néhány évben messze nem bővült olyan mértékben, mint a print & pack, sőt bizonyos termékcsoportok szinte eltűnni látszanak: az egyszerű kivitelezésű reklámcélú nyomatok piaca világsszerte „földbe állt”: igen nagy részben átvette helyét az online és közösségi média kínálta marketingmegoldás. Száz szórólap áráért kb. húszezer ember elérése lehetséges a közösségi felületeken.

KIÚTKERESÉS VAGY EVOLÚCIÓ?

A nyomdai eszközök fejlesztési irányai jól mutatják az egyértelmű trendet. Az értéknövelt nyomtatás válhat a gyorsnyomdák új profitgenerátorává: digitális nyomtatás extra színekkel, metalizált színek, effektfóliák, automatavágás, bigelés. Gyorsnyomdai környezetben természetesen ezen összetett munkafolyamatok megvalósítása

is egyszerű és költséghatékony kell legyen kis példányszámok vagy változékony nyomatok esetén is.

Az angol INTEC cég által kínált technológiák mindegyike illeszkedik ebbe a trendbe: a gépek egy teljes rendszert alkotva kínálnak megoldást a kis nyomdák számára értéknövelt nyomatok előállítására, kisebb volumenű, de csúcsmínőségű nyomdatermékgyártásra.

INTEC COLORSPASH

Kedvező árú digitális nyomdagép változtatható ötödik színnel: CMYK+fehér vagy CMYK+lakk.

A fehér szín nyomási sorrendje változtatható: alá- vagy fölénymás. A lakk szín UV-fény reflektív, ez a látványos megjelenésen túl funkcióval is bír: az így készített nyomatok komoly hamisításvédelemmel rendelkeznek: zárjegyek, belépőkártyák, biztonsági termékcímkék, értékpapírok könnyedén gyárthatók egy menetes nyomtatással. Az öt színes nyomtatás előkészítése nem igényel magas szintű grafikai ismereteket: a gyártás metodikája könnyen elsajátítható.

INTEC COLORFLARE

Egy kompakt és környezetbarát, kettős lamináló és fólia transzfer eszköz, mellyel a speciális dekorációs megoldások házon belül, igény szerint kis példányszámban megvalósíthatók. A nyomatok felüllaminálása és az effektfóliák felvite-

le minimális képzést igényel, a magas színvonalú termelés gyakorlatilag azonnal elkezdődhet. Költséges klisékészítés nélkül. A minőségi arany, ezüst vagy egyéb metalizált effektek felvitele korábban kizárólag hagyományos prégtechnikával valósulhatott meg, melynek elkerülhetetlen költségvonzata volt a formakészítés.

Az INTEC ColorFlare csúcsmínőségű eredményt kínál prégforma nélkül. A ColorFlare fóliák ára nem magasabb a hagyományos prégfóliáknál, a koronazáró fólia költsége pedig jóval elmarad a formakészítés költségétől: a költséghatékonyságról tehát kis példányszám esetén sem kell lemondani.

INTEC COLORCUT

Egy kompakt méretű digitális stancgép, mely automatikus adagolórendszerével termelékeny megoldást kínál maximum B3 méretű ívek digitális formakivágására. A gép pneumatikus ívadagolója elképesztően termelékennyé teszi a forma-

kivágás folyamatát: beállítás nélkül, a nyomtatott jeleket automatikusan felismerve hiba nélkül dolgozik. A CorelDRAW vagy Adobe Illustrator segítségével egyszerűen megszerkesztett vektorok azonnal a gépre küldhetők: nincs többé várakozás a stancformára: a formakivágási munkafolyamat egyszerűvé, gyorsá válik, és extrém kis példányszámok esetén is gazdaságos gyártást tesz lehetővé. A ColorCut sebessége a kivágás bonyolultságától függően ívenként 30–40 másodperc. Ez lehetővé teszi a felhasználók számá-

ra, hogy akár ezer SRA3 ívet könnyen feldolgozzanak naponta. A vezérlőszoftver lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy beállítsák az ívmennyiséget, a berendezés így felügyelet nélkül képes az íveket betölteni és folyamatos munkát végezni.

Az INTEC-termékekről bővebben a www.acius.hu weboldalon vagy telefonon a +36 70 946 7881 számon tájékozódhat.

Kötészeti gépek a Prosystem kínálatából

Kapovári Edina

Az év végéhez közeledve a Prosystem csoport nevében elmondhatom, hogy sok munkával teli és egyben sikeres időszakot hagyunk a hátunk mögött. A teljes portfóliónkat felölelve igazán jó projektek valósultak meg partnereinknél, amelyekre büszkék vagyunk, és különösen sokat jelent számunkra, hogy a projektek lebonyolítása közben partnereinkkel tovább építhettük a jó és sok esetben szinte baráti kapcsolatot. Köszönjük az együttműködést nekik ezúton is.

Ha az eladásaink terén a műszaki tartalmat kell értékelni, akkor idén a kötészeti gépek értékesítésében tudtunk kimagasló eredményt elkönyvelni, hiszen nem egy nagyteljesítményű KOLBUS ragasztóköttő gépsor, valamint luxus dobozgyártó sor került beüzemelésre Magyarországon, de a kis- és közepes példányszámra szakosodott Schmedt gyártmányú kötészeti gépekre is volt jócskán kereslet.

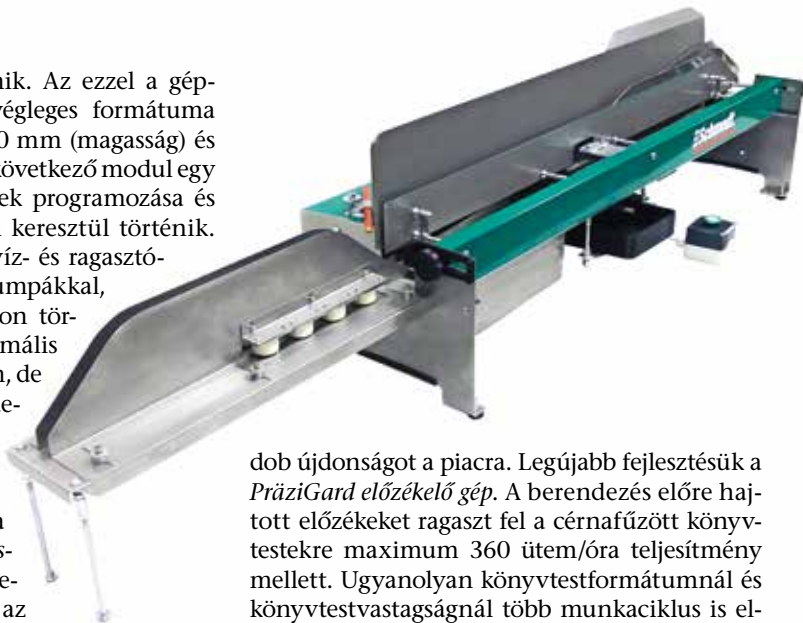
A digitális nyomdai munkák számának megnövekedésével a német Schmedt egyre több kö-

tészeti gépet forgalmaz világszerte. A kimagasló minőségű berendezések mellett, webshopjukon keresztül minden a könyvkötéshez szükséges kellékanyag is beszerezhető. Modulokból álló manuális gépektől kezdve a félautomata berendezésekig, igény szerint kisebb és nagyobb formátumok számára kínálnak megoldásokat. A Schmedt széles portfóliójából szeretném kiemelni a modulokból felépülő egyik talán legnépszerűbb könyvgyártó gépsorukat. A sor része egy *PräziCoat Pro kéthengeres enyvezőgép*, mely melegragasztó felhordását teszi lehetővé. Az enyvezőhenger szélessége 530 mm, rendelkezik viszkozitás-ellenőrzővel és integrált időkapcsolóval. Opcióként állvány is vásárolható hozzá. A gépsor második modulja a *PräziCase Pro félautomata táblakészítő*, mely könyvtáblákat gyárt szortimentben vagy szériában. Ez a modern gép ideális a könyvtáblák on-demand gyártásához. Formátum változtatása esetén nem szükséges a beállításokat megváltoztatni, hiszen az új formátumot a beépített szenzorok automatikusan lemérik, és a gép a mért adatok alapján beáll az új formátumra. A berendezés vezérlése érintő-

képernyőn keresztül történik. Az ezzel a géppel gyártott könyvtábla végleges formátuma saroklevágó nélkül 170–400 mm (magasság) és 219–711 mm (szélesség). A következő modul egy *PräLeg beakasztógép*, melynek programozása és beállítása érintőképernyőn keresztül történik. A berendezés rendelkezik víz- és ragasztó-adagolóval, valamint pumpákkal, tisztítása félautomata módon történik. A feldolgozható maximális könyvtestmagasság 340 mm, de megvásárolható a berendezés XL változata is, mely 440 mm könyvtestmagasságot is képes legyártani. A gépsor utolsó modulja a *PräForm könyvprés és nyílásbeégető*, mely a könyvek beakasztás utáni préselésére és az azonos idejű nyílás beégetésére alkalmas. A gépen nem kell beállítani a formátumokat, rendelkezik vizuális nyílásjelzővel és gerincillesztékkel, a beégető síneket sűrített levegő vezérli, ezért 6 bar sűrített levegő csatlakozást igényel. A préselési idő, a préselési nyomás és a beégetési hőmérséklet érintőképernyőn keresztül beállítható. A nyílásbeégető gömbölyített nyílásbeégető sínekkel van felszerelve, mely kíméletes nyílásbeégetést tesz lehetővé fóliázott és laminált papíroknál, valamint egyéb olyan borítóanyagoknál, mint például a szövet.

Bár az előbb említett berendezések már régebbi fejlesztések, a Schmedt szinte minden évben

dob újdonságot a piacra. Legújabb fejlesztésük a *PräziGard előzékelő gép*. A berendezés előre hajtott előzékeket ragaszt fel a cérnafűzött könyvtestekre maximum 360 ütem/óra teljesítmény mellett. Ugyanolyan könyvtestformátumnál és könyvtestvastagságnál több munkaciklus is elvégezhető egymás után. A feldolgozható könyvtestformátumok 110–225 mm (szélesség) és 148–320 mm (magasság). Szélesebb könyvtesteknél felszerelhető egy kiegészítő lemez, hogy a könyvtestnek nagyobb stabilitást biztosítson.

A Magyar Grafika december 14-ei karácsonyi ünnepségén, melynek helyszíne idén a Stancotechnik Kft., az ünnepség és a digitális nyomtatás mellett nagy örömről számolunk a könyvkötészet is szerepet kap. A rendezvényen gyártás közben is megtekinthető lesz egy a digitális nyomdák számára kifejlesztett Schmedt gyártmányú könyvkikészítő gépsor, melynek egyes moduljai ebben a cikkben is szerepelnek.

Prime Rate Marketingszalon

Egyre nagyobb érdeklődés övezi a régió legmodernebb és egyben legnagyobb digitális nyomdájának évről évre hagyományosan megrendezésre kerülő szakmai programját, ahol a legkorszerűbb marketingújdonságok kivitelezésének műhelytitkaiba kapnak bepillantást a résztvevők. Az újdonságokat ismertető előadásokat követő gyakorlati bemutatóval gazdagított

üzemlátogatás minden évben újabb beruházások bemutatását is jelenti. Idén a gödöllői telephelyre is átruccanhattak a rendezvény résztvevői, akiknek dr. Tomcsányi Péter ügyvezető igazgató bemutatta az új, zöldmezős beruházás gépparkját is.

„A digitális nyomtatásban tovább erősítettük vezető szerepünket a második HP 12000 B2 szí-

dr. Tomcsányi Péter és lánya, Tomcsányi Katinka előadásában: marketing a két nemzedék szemszögéből

A közönség érdeklődéssel próbálgatja a virtuális valóság szemüveget és a bemutatott hibridmédiás megoldásokat

dr. Tomcsányi Pál, a Magyar Marketing Szövetség életműdíjasa, a Gödöllői SZIE professor emeritusa, mint az ügyvezető nagypapája egy másik korosztályt képviselve beszélt a marketing hatékonyságáról és a célcsoport számára testreszabott üzenetek fontosságáról

Nagy Norbert, a Prime Rate Marketing projekt-igazgatója konkrét termékpéldákkal szemléltetett marketingmegoldásokat ismertetett, ami a rendezvény résztvevői számára készített konferenciamappában követhető és saját szempontból értékelhető volt

nes és a hetedik nagy teljesítményű Xerox Nuvera 314 EA egyszínes nyomógéppel.

Gödöllőn 2017 áprilisában átadásra került a 3200 négyzetméteres zöldmezős beruházásban épült ofszet nyomdaüzem. Az új telephelyre folyamatosan érkeznek új nyomógépek és kötészeti berendezések. A beruházás »ékköve« a júliusban telepítésre kerülő Heidelberg SX B1, nyolcszínes nyomógép, míg a legkülönlegesebb berendezés talán a Wohlenberg Quickbinder ragasztókötés gép. A berendezés különlegessége abban rejlik, hogy az elterjedt hotmelt és pur ragasztókötés

mellett hidegragasztás opcióval is bír. A technológia nagy előnye a gyönyörűen nyíló és kifekvő könyv, amely a kiadói világ egyes szegmenseiben (pl. zeneműkiadók) különösen fontos. Természetesen tudjuk, hogy elkötelezett, ügyfélorientált és motivált kollégák nélkül a csúcsmínőségű berendezések mit sem érnek. Így nagy hangsúlyt helyezünk a külső és belső képzési programokra, új tehetséges kollégák felvételére, az alkotó munkahelyi légkörre, az őszinte és partneri kommunikációra is” – összegezte az üzemlátogatáson megtekintett újdonságokat dr. Tomcsányi Péter.

Idén a gödöllői telephelyre is átruccanhattak a rendezvény résztvevői, akiknek dr. Tomcsányi Péter ügyvezető igazgató bemutatta az új, zöldmezős beruházás gépparkját is

Print+Finishing – PNYME szimpózium

TENGELIC–SZEKSZÁRD, 2017. OKTÓBER 26–27.

Tengelicen, a Hotel Orchideában került megrendezésre a PNYME P&F szimpóziuma Pesti Sándor és Schmidt Dániel elnökletével. A szakmai előadásokat végig nagy figyelemmel kísérő hallgatóság hasznos információkkal gazdagodhatott, amiről novemberi és decemberi számunk hasábjain olvashatnak részletesebben.

A szimpózium házigazdája a Szekszárdi Nyomda Kft. képviseletében Vadász Katalin ügyvezető igazgató röviden bemutatta a másnapi üzemlátogatás helyszínét, a Szekszárdi Nyomdát.

Mit takar „a világ leggyorsabb íves digitális nyomtatója”

meghatározás címmel Szalai István, a Canon Hungária Kft. színeiben tartotta az első szakmai előadást. Ezt követően „Kisszériás vagy akár egyedi kivitelű nyomtatványok, csomagolóanyagok is profitábilisan” címmel Horváth Attila,

a Keményfém Kft. képviseletében számolt be a rendezvényt megelőző bergamói út szakmai érdekességeiről. Felkért hozzászólóként Szabó Szabolcs, a Grimex Kft. képviseletében egészítette ki az elhangzottakat. (A részletes beszámolót a Magyar Grafika 2017/5. számának 60–61. oldalán olvashatták.)

A következő előadást „Sun-ColorBox – A megoldás, amely minden digitális színkezelési igényt kielégít” címen László Róberttől hallhattuk, aki

Pesti Sándor

Horváth Attila

Szalai István

Szabó Szabolcs

Marisa Dütsch

Szamalovits Tamás

dr. Bódi Sándor

Szendrei-Nagy Szabolcs

Vadász Katalin

a SunChemical Magyarország képviseletében adott elő. Ez a prezentáció szerkesztett változatban is hozzáférhető jelen számunk 21–23. oldalán.

A Horizon legújabb speciális ragasztóköötőgép-fejlesztései, egyedi műszaki megoldások és felhasználói tapasztalatok már a Szekszárdi és az Alföldi nyomdákban is témájú előadását a Horizon GmbH képviseletében Marisa Dütsch tartotta, melyet Éri Ingrid

tolmácsolásában hallgathattak meg a résztvevők.

Ezt követően Szamalovits Tamás, az efi + VUTEk képviseletében ismertette a képviselt cégek újdonságait. A következő előadást „Egyedi képességű digitális nyomdai berendezések és a költséghatékonyság összefüggései” címmel dr. Bódi Sándor, az ACIUS Kft. képviseletében sok nyomtatással szemléletesen prezentálta. Az előadás szer-

kesztett változata e számunk 30–31. oldalán olvasható.

A szakmai előadások sorát „Az első digitális ofset nyomógép” címmel Szendrei-Nagy Szabolcs – Sericol Hungary Kft. – beszámolója zárta.

A szakmai program után este bankettvacsorával folytatódott a program, majd másnap a Szekszárdi Nyomdában tett üzemlátogatással és az azt követő közös ebéddel zárult a rendezvény.

DIGITÁLIS CÍMKE GYÁRTÓ RENDSZER

LPS215

Magyarországi forgalmazó és szerviz:

[ACIUS]

innovative printing technologies

1132 Budapest, Visegrádi u. 53.
06 1 450 1363, 06 70 946 7881
acius@acius.hu, www.acius.hu

Az INTEC LPS215 rendszerrel a teljes gyártási folyamat megvalósítható: a végeredmény felhasználásra kész tekerces címke

- címke nyomtatás akár 5 színnel: fehér (CMYK+white) opcióval
- címke felületnemesítés (laminálás)
- címke digitális formakivágása
- többpályásan nyomtatott címkék hosszanti hasítása
- mátrix (kivágás után keletkező címkeközök) eltávolítása
- elkészült tekercs felcsévélése

Nyomtatott csomagolás szimpóziium

BUDAPEST, 2017. NOVEMBER 22.

A PNYME novemberi szakmai programját a „Nyomtatott csomagolás szimpóziium” zárta, amelynek házigazdája az Anonymus u. 6. szám alatt a WESSLING Hungary Kft. nemrég átadott supermodern, a 21. század kívánalmainak mindenben megfelelő laboratórium és kutatóközpontja volt, amely több mint két és fél milliárd forintos beruházás keretében épült meg Újpest szívében. A WESSLING Hungary Kft. független laboratórium az idén negyed évszázada végzi akkreditált vizsgálatait és szaktanácsadást Magyarországon.

A szimpóziium dr. Szigeti Tamás János, a WESSLING Hungary Kft. üzletfejlesztési igazgatójának és Pesti Sándor,

a PNYME ügyvezető igazgatójának köszöntőjével kezdődött.

Az első előadást „Trendek, amelyek a csomagolásfejlesztést befolyásolják”

címmel Nagy Miklóstól, a CSAOSZ főtitkárától hallhatták a résztvevők.

Ezt követően ismét dr. Szigeti Tamás János bilincselte le a hallgatóság figyelmét „Mérjük, ami mérhető!” című prezentációjával. Az előző előadás témájához szorosan kapcsolódva s azt nyomdai szempontok szerint megközelítve dr. Madai Gyula prezentációját hallhattuk, a Macontrade Kft. képviselété-

dr. Szigeti Tamás János

Pesti Sándor

Nagy Miklós

dr. Madai Gyula

Seenger Viktor

Filep Zoltán

Kaldenecker János

Szabadics László

ben. A kávészünetet követően „Új típusú hullámpapírlemezek a csomagolásban” címmel Seenger Viktor Technical KAM előadása hangzott el, a Dunapack Kft. képviselőjében.

A következő prezentációt a WESSLING Hungary Kft. környezetvédelmi laborvezetőjétől, Filep Zoltántól hallhattuk „Munkahelyi légtérvizsgálatok – a levegőtisztaság-mérésről, hangsúlyozottan a nyomdaipari technológiákban használatos oldószerek témájában”.

„Kartondobozok, vevőtájékoztatók nulla selejttel – avagy a közelgő gyógyszeripari változások kihívásai és hatásai” címmel az En’Co Bt. ügyvezető igazgatója, Kaldenecker

János tartott előadást. A prezentációk során „A BOBST megoldásai az Ipar 4.0 kihívásaira” címmel Szabadics Lászlótól, a Bobst területi képviselőjétől hallhattuk.

A közös ebédet követően a WESSLING Hungary Kft. laboratóriumait tekinthették meg a résztvevők dr. Szigeti Tamás János és Kovács Ágnes vezetésével.

Jóból kiváló

A TARTÓS ÜZLETI SIKER ALAPJA A MINŐSÉG

Fórum a minőségről XIX. Konferenciája

A Jóból kiváló konferencia témáját már kb. öt éve dédelgettem és most végre megvalósult. Igen vegyes érzelmekkel indultam el, az öt év túlságosan hosszú időnek bizonyult és nehéz volt eldönteni, hogy vajon csak nekem fontos ez a téma vagy másokat is megérint. Az előadók eloszlatták a félelmeimet, mert olyan előadásokat hallhattunk, amik a jóból kiváló felé mutattak, és megcáfolták az alcímet. A tartós üzleti siker 23 összetevőjének egyetlen eleme a minőség. Pesti Sándor, a PNYME ügyvezetőjének megnyitóját követően következtek a gondolatébresztő előadások.

Elsőnek Göntér Mónika „Hatékony értekezletek: kiválóság az együttműködésben” című előadását hallottuk. Mónika PCC, megoldásfókuszú coach és tréner, a Solutionsurfers Magyarország Kft. munkatársa.

Az értekezletekkel kapcsolatosan kérdések háddal találkoztunk az előadásában.

- ◆ Először is el kell döntenünk, biztos, hogy értekezletet akarunk tartani?! Az egyoldalú tájékoztatás *nem* megbeszélés. A meeting mindig kölcsönhatás, azért hívunk össze embereket, mert megbeszélünk velük valamit, kíváncsiak vagyunk arra, mit gondolnak egy témáról, vagy azért, mert meg akarunk hozni a végén egy döntést.
- ◆ Az első kérdés: Kit hívunk meg az értekezletre? Csak olyan munkatársakat, akik az adott meeting témájához vagy céljához tevékenyen hozzá tudnak tenni.
- ◆ Az előkészítés során érkezik a következő kérdés: Mit várunk a megbeszéléstől? Az értekezlet előtt mindenképpen osszuk meg, ami megosztható, és amit meg kell osztani! Ne fedezzünk meg a meghívó elküldéséről a napirendi pontokkal együtt!
- ◆ Elérkeztünk egy újabb kérdéshez: Mit várok el a résztvevőktől? A megbeszélés során ügyel-

jünk arra, szólaljon meg mindenki! Ha valaki csendben végigül egy megbeszélést, akkor vagy nem volt ott dolga, vagy a vezető hibázt, és nem készült fel eléggé, amikor nem szólította meg.

- ◆ Az előző megbeszélés eredményeinek tisztázásánál újabb kérdések merülnek fel: Miben történt előrelépés? Mit értünk már el? Mire vagyunk büszkék mindabból, amit az előző héten tettünk? Mi volt a kedvenc pillanated a múlt héten?
- ◆ A kérdések a szervezőt is megtalálják: Kérdezz! ÖnMagadtól is! Mit akarok a meetingen?
- ◆ Milyen eredménnyel leszek elégedett?
- ◆ A napirend sem mentes a kérdéstől: Mit várunk az egyes napirendi pontok megtárgyalásától?
- ◆ A vezetői szerepi a facilitátor szerepe, jó kérdésekkel építő mederben tartani a megbeszélést, mindenkit szóhoz juttatni, annak érdekében, hogy járuljon hozzá az értekezlet sikeréhez a legjobb tudása szerint.
- ◆ A tiltott kérdés: „Mi a baj?” „A problémáról való beszélgetés problémákat szül, a megoldásról való beszéd megoldásokat hoz.” (Steve de Shazer). A kérdések, amik segítenek megtalálni a megoldást: Mit szeretnénk helyette? Hova szeretnénk eljutni? Hogyan tudjuk megoldani?
- ◆ A kérdés megvitatása helyett: Mi a vita célja? Valóban kíváncsiak vagyunk egymás véleményére? Az értekezlet vezetőjének az időkeretre figyelnie kell!
- ◆ Ha csak beszélünk és hiányzik a dokumentum, a feljegyzés, emlékeztető, memo, akkor a későbbiek során a megbeszélés eredménye feledésbe merülhet. Fontos megállapodni már előre, hogy ki írja, és a tartalmához a következő kérdések tartoznak: Milyen döntések születtek? Kik a felelősök? Mik a határidők?

Ilyen egyszerű a kiváló értekezlet receptje. Sajnos a gyakorlat azt mutatja, hogy számtalan ponton elbukhatunk az elmélet kiváló ismerete mellett is.

A következő előadónk Kása István Zoltán, aki ügyvezető igazgató a Marzek Kner Packaging Kft. – M-FlexiLog Kft-nél, „Rés a pajzson – Rendszerekből piac” címmel tartotta meg előadását. Az előadó a stratégiaépítést saját feladatának tekinti. Ezen jól átgondolt stratégia mentén következetesen halad előre a cég.

BRC rendszerük három alappillére: környezet, termékbiztonság és a képzett dolgozók. A gyártási terület zárt, a higiéniai szabályok betartásával közelíthető meg, a legmagasabb fokú tisztasági szint az alapelvárás. A termékbiztonságot a teljes egészében kontrollált anyagáram, a mikrobiológiai ellenőrzések és rendszeres belső auditok biztosítják. A képzett dolgozókhoz a változásmenedzsment a fókusz, a teljes személyzet rendszeres oktatása és a munkafolyamatok kontrollálása adja az alapot.

A Good Manufacturing Practice rendszer harmadik fél általi tanúsítása, a GMP ISO 15378 szabvány alapján a multinacionális gyógyszer-gyártó cégek is nyitottak a Marzek Magyarország Kft.-vel együttműködni.

A versenytársak alapos ismerete rendkívül jól pozicionálja a vállalat lehetőségeit. Bizalomépítéshez a kínálat bővítése is hozzátartozik. Ennek jegyében új távlat a flexónyomtatásban a hiányzó középállalat kialakítása. A flexibilis termékek széles skálájának nyomtatási lehetőségével. A gépmesterképzés iskolarendszerű megvalósításával, ami szintén három pillérre épül, kampány az általános iskolákban, a tanárok bérének kiegészítése, új üzem, a legmodernebb gépre és technológiára épülő oktatás, kormányzati támogatással. Ezek a változások áttörést jelentenek a cég fejlődésében. Az előadásból áradó töretlen lelkesedés valamennyi buktatón átsegíti a céget.

A nyereségen túl, a nyomdászoktatás sorsát is a szívükön viselik, ez a maradandóságot biztosítja, illetve a közszolgálat nemes feladatát is felvállalja. Látszik, hogy jól átgondolt stratégia mentén következetesen haladnak előre. Az ügyvezető igazgató után következő előadó rendkívül jól azonosította az áttörést a cég fejlődésében!

FESTO-AM Kft. Hungary Ellátási Lánc igazgatója, dr. Gurabi Gyula előadásának a címe: „Jót jól – a változás minősége”. Az előadásból 23 pontos meghatározását kaptuk, hogy: Mi a jó cég? Milyen viselkedési és eredménytulajdonságai vannak egy jó cégnek?

1. Folyamatosan értékesíti termékeit, árbevétele van és nyereséget termel.
2. Piaci részesedése nő, versenytársaitól piacrészt képes elhódítani.
3. Fejlődik és fejleszt (terméket, szervezetet, üzleti folyamatait, alkalmazott technológiáját, dolgozói kompetenciáját).
4. Pénzügyileg stabil, nem eladósodott.
5. Magas a munkavállalói elkötelezettség (Employee engagement).
6. Magas a munkavállalói teljesítmény (Performance excellence).
7. Lojális és megbízható beszállítói vannak.
8. Lojális és elégedett vevői vannak, akik elvárásaiknak megfelelő minőségi terméket kapnak a vállalkozástól.
9. A termékekben vevők számára magas érték testesül meg.
10. A vállalati közösségben a negatív kommunikátorok aránya kevesebb, mint 20%.
11. Belső kommunikációja nyitott, konfliktusoktól mentes (≠konfrontáció).
12. A működését törvényesség jellemzi és minden vonatkozásban transzparens.
13. Rendelkezik közösségi kommunikációval (pl. vállalati újsággal, kiadvánnyal), melyben a közösséget érintő kérdéseket megvitatják.
14. Alacsony a munkavállalói fluktuáció.
15. Könnyen tud új és minőségi dolgozókat felvenni.
16. Nem csak hierarchikus karrier lehetőség adott benne, de kínál vonzó szakmai karriert, pl. szakértőség.
17. Működik benne egy mentori rendszer és kollegiális szolidaritás: szenior kollégák támogatják szakmailag a juniorokat.
18. Alacsony vesztéssel végzi üzleti tevékenységét (lean), felesleges költségek nem terhelik termékei árát.
19. Szervezeti felépítése közelíti a terméke értékáramához.
20. Jól standardizált és átlátható folyamatokkal lehet működését leírni.
21. A dolgozói számára a munkaidő nem megy a magánélet rovására, megfelelő a munka és magánélet egyensúlya.
22. A munkahelyi légkör jó, a dolgozók lelkesek (≠motiváltak), kimerítő stressztől mentesek, munkahelyüket megbecsülik.
23. A vállalat rendelkezik a „jó vállalat” imagedzsel.

(Forrás: AON; KPMG; Festo; Év fiatal vezetője pályázat)

Rossz hír a konferencia szervezőinek az, hogy „A tartós üzleti siker alapja a minőség” megdőlni látszik. A következő probléma ezekkel a jellemzőkkel. A felsorolás nagyon sok elemet tartalmaz, nem kemény mérőszámokat, ezért nem értelmezhető egyértelműen. Nem kell minden pontnak 100%-ig teljesülnie, ha egyik-másik pont gyengébben jelenik meg, attól még a vállalat belefér a „jó vállalat” kategóriába – fennáll a szubjektivitás és pontatlanság lehetősége. Nagyon sok a jellemző – nehezen kezelhetők. Nem igazán megfelelő, és pontos módon nem írják le, hogy mi minden történik egy jó vállalatban/vállalattal. Vajon univerzális-e, bárhol érvényes a földgolyón, létezik ilyen cég?

Mi a jóság/kiválóság attribútuma? Sokat beszélünk a „Mit érjük el?”-ről, „Hogyan érjük el?”-ről, „Miért jó a vállalatnak?”-ről.

Már kevesebbet beszélünk „Miért jó a dolgozóknak?”-ről, „Milyen lesz, amikor jó lesz?”-ről alig vagy nem beszélünk, „Hogyan lesz kiváló a joból?”-ről nem beszélünk.

Kiválóság. Jim Collins szerint a kiváló vállalat jellemzői a következők: a merítést egy homogén környezetben végezzük, tőzsdei cég kumulatív hozam a tőzsdei cégek átlagának háromszorosa legyen, a cég történetében legyen egy Forduló Pont (FP), a forduló pont ne iparági legyen, az FP óta 15 éven keresztül fenntartja a háromszoros kumulatív hozamot, a cég legalább 25 éves.

A kiválasztás folyamata 1435 cég átvilágítása, öt esztendő telt el kutatással és elemzéssel, igyekezett a tudományos gondolkodás szabályai szerint eljárni – „és figyelt, ha a kutya nem ugatott”.

Magyarországon ki a kiváló? 1 300 000 gazdasági társaság van, kevesebb, mint 3000 cég rendelkezik 1mrd HUF-nál nagyobb árbevétellel, nincs homogenitás.

A magyar kiválóság egyik legnagyobb ellensége: a munkavállalók külföldön keresik a lehetőségeket.

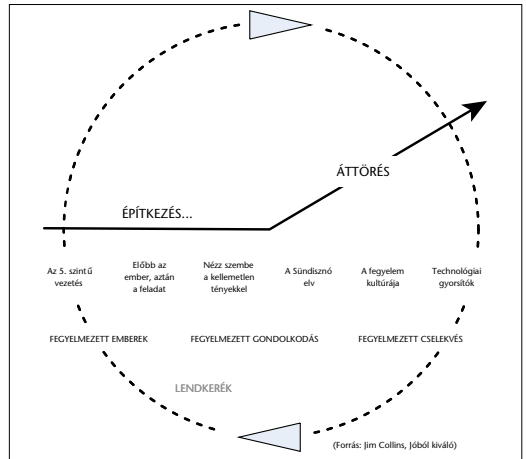
A külföldi tulajdonú vállalatok száma kb. 7%, de a dolgozói létszám 25%.

Az egy főre jutó hozzáadott érték a külföldi tulajdonú vállalatoknál a magyar cégekhez képest minimum háromszorosa.

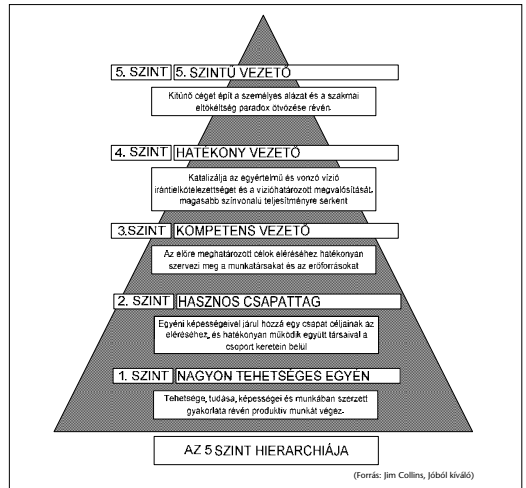
A külföldi tulajdonú vállalatok aránya a befizetett nyereségadóban 50%-hoz közeli, a TB-járu-lékban kicsivel több, mint 40%.

Jó és kiváló, a focihasonlattal élve, két különböző liga.

Collins szerint a változás minőségének titkai a következők:

Az 5. szintű vezető ismérve az ALÁZAT + AKARAT.

Magyar cégekben ki a vezető? Mekkora a magyarországi multiknak a döntési autoritása?

Ki készíti a stratégiát? KKV-k milyen színvonalon állnak? Kik döntenek az erőforrások fölött? Transzferárak?

Előbb az ember, aztán a feladat. „Lesznek olyan pillanatok, amikor senkire sem várhatunk. Vagy rajta ülsz a buszon, vagy leszállsz a buszról.” (Ken Kesey)

Ültessük fel a buszra a megfelelő embereket, még mielőtt kitalálnánk, merre induljunk el!

Nézz szembe a kellemetlen tényekkel! „Állami vezetésben nincs nagyobb hiba, mint hamis remé-

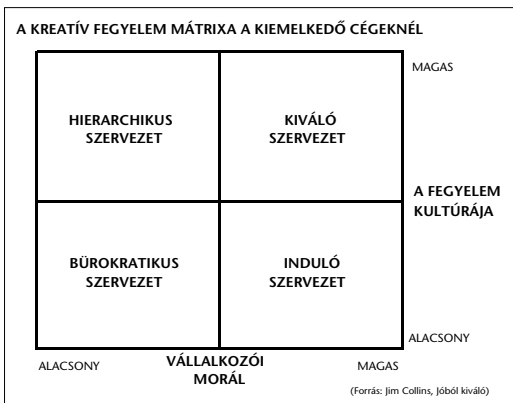
nyeket kelteni, amelyeket rövidesen elsodornak az események.” (Winston S. Churchill)

Fontos az olyan környezet megteremtése, ahol elhangozhat az igazság, és szembe lehet nézni a kellemetlen tényekkel.

Sündisznó elv a sündisznó és a róka meséből. Ismerd meg magadat! Csak azzal foglalkozz, amihez igazán értesz!

A fegyelem kultúrája. „A szabadság csak az igazság fele. Ezért azt javaslom, hogy a keleti parton álló Szabadság-szobor mintájára állítsanak a nyugati partra egy Felelőség-szobrot is.” (Viktor E. Franklin)

A kiemelkedő vállalatok világos határok között hozták létre a következetes rendszerüket, de ugyanakkor szabadságot és felelősséget adtak a munkatársaknak a rendszer keretein belül.

Technológiai gyorsítók. „Az emberek többsége inkább meghal, csak gondolkodnia ne kelljen. Sohan még is teszik.” Bertrand Russel

A valódi kérdés nem az, hogy miben áll a technológia szerepe, hanem az, hogy mennyiben gondolkodnak másképp a kiemelkedő cégek a technológiáról.

Az előadó az összefoglalójában a következő gondolatokat tartotta fontosnak:

- ◆ Még inkább az ember az első.
- ◆ Mindenkinek a maga szintjén kell alkalmaznia Collins általános elveit.
- ◆ Tudatosság – egyedi megoldások, egyedi jellemzők.
- ◆ Alacsony költségű országnak vége.
- ◆ Nem csak a negatív költség, de a szaktudás, hozzáértés is hat a profitra.
- ◆ Ipar 4.0 át fogja alakítani a beruházók anyországát.

Az előadó vette a fáradságot, hogy a „jó” vállalat definícióját közkinccsé tegye, sztereotípiamentesen, a multinacionális hátteret kihagyva, csak a józan ész munkált az lőadásában.

Fábián Endre, az STI Petőfi Nyomda Kft. ügyvezetője „A mi utunk” címmel tartotta meg előadását.

Az előadó megerősítette a jó és a kiváló dilemmáját példákon keresztül. Mi a különbség két félig vízzel töltött pohár között? A látásmód. Az egyik szemlélő szerint félig üres, a másik szerint félig tele van.

A cél a maximumra való törekvésünk során a 100% elérése, de ez lehetetlen, a szakértők szerint mindig legalább 30% a tartalék.

Ha azt mondom, a csúcson vagyok, elértem mindent, az egy hatalmas önbecsapás, mert onnan csak lefelé vezet az út. Egyetlen működőképes megközelítés a folyamatos fenntartható fejlődés. Ha az életgörbe elmélettel összevetem, akkor minden pillanatban kell, legyenek olyan termékeim, amik felfutóban, a csúcson és az életgörbe leszálló ágában helyezkednek el. Példa a mosószer: dobozos-por, flakonos-folyékony, kapszula-folyékony fejlődése.

Az alkalmazkodás különböző szintjei elengedhetetlenek – külső/belső – mikro/makro, gazdaság, munkaerőpiac, versenypozíció, vevők, szállítók, tulajdonos, dolgozók, helyi szokások.

Leadership – vezetésről – Jim Collins Jóból kiváló – könyvéből kapunk definíciót az 5. szintű vezetőről: lenyűgöző szerénység, megrendíthetetlen eltökéltség és a végrehajtáshoz szükséges akarat. Lényegében „csak” ennyi kell ahhoz, hogy valakiből kiemelkedő vállalatvezető legyen. Nem arról van szó, hogy ne lenne egoja vagy önös érdeke. Éppen ellenkezőleg, hihetetlenül ambiciózus, csak az ambíciója elsősorban a szervezetre és nem saját magára irányul.

Az 5. szintű vezető kitűnő céget épít a személyes alázat és a szakmai eltökéltség paradox ötvözése révén. Jó kapcsolatot épít a dolgozókkal. A saját személyes célja a saját maga folyamatos fejlesztése.

A vezető legfontosabb feladata, hogy megteremtse a beosztottai számára a cél megvalósításának lehetőségét, ehhez biztosítsa az eszközöket, tanítsa meg, hogyan kell, és tegye elkötelezetté a kollégákat!

A vezető team munkára épít minden szinten. A team mindig sokkal okosabb, mint a tagjai, a döntések minősége jobb lesz, kisebb a kockázat, jobb az elkötelezettség, a saját magunknak érzett

döntéseket inkább végrehajtjuk, ebből adódóan a felelősségvállalás is közös.

Az idő pénz és lehetőség. A vezetőnek számolnia kell azzal, hogy a túl korai és a túl késői intézkedések legtöbbször eredménytelenek.

A jó pap is holtig tanul (nagyamamáink is mondták). A vezető számára a hibák és a rossz döntések a legjobb tanítómesterek. Sajnos mindenki hibázik, és hoz rossz döntéseket, de a hibák gyakran rejtve maradnak – avagy direkt elrejtik (szőnyeg alá söpri a szemetet jószándékúan). Csak az igazi tapasztalat vezet a sikerhez, legyünk büszkéek rá, hogy helyesen kezeljük a hibákat. Az előadó határozottan állította, hogy szereti az auditokat. Ennek több oka van. Felkészülünk rá, igyekszünk a legjobb formánkat hozni, szépen felöltözünk. Az észrevételeket és a nem megfeleléseket szereti, mert lehetőség a fejlődésre, segít kiküszöbölni a vállalati vakságot, segít észrevenni a lehetőségeket, leggyorsabb út a hibák kijavításához.

A saját tapasztalata, hogy amit elkezdek mérni, az azonnal javulni fog.

A képzés elengedhetetlenül fontos, hogy a vállalat valamennyi szintjére eljusson, az alapoktól kezdve, minden fontos információ. A skandináv vállalati kultúrában az ember volt a legfontosabb. A képzések a vállalat valamennyi dolgozójára kiterjedtek. A Petőfi Akadémia egyedülálló volt. Ezt a képzési metódust abbahagytuk és érezhető jelei voltak a visszafejlődésnek.

Bizalom, delegálás, Empowerment. Az emberek elkötelezettek, ha a döntést ők hozzák meg.

Egyszerű, átlátható szervezet építése a cél, amit a vezető helikopter nézőpontból minden nap vizsgál.

A vállalati kultúra ezekből épül föl. Értékes, leltisztult gondolatokat hallottunk a vezetésről az előadótól, ami a személyes tapasztalatait mutatja be, ezzel emeli az értékét.

Svantner Ádám, Lean six sigma manager az Ardagh Metal Packaging Hungary Kft.-nél „Lean, six sigma – Szolgálat vagy kirakat?” címmel tartotta meg előadását.

Ez az előadás is kérdésekkel indult: Miért a Lean – Six Sigma (továbbiakban LSS)? Mik lehetnek a nehézségei az eredményes LSS működésnek? Hogy integrálódhat egy cég életébe új területként az LSS?

Felvázolta a jelen állapotot a cégüknél, gyári workshopokat tartanak ágazatonként, vizuális

menedzsment eszközök alkalmazása már elterjedt, sikeres six sigma projekteket zártak le, rendszeres napi megbeszélések a Gembán, 5S bejárások, logisztikai és layout projektek az ergonómiai szempontok figyelembevételével, oktatás vagy elemzés miatt megállhat a gyártás.

Hogy tesszük a kirakatba? Milyen félreértések merülnek fel Leannel kapcsolatban?

Megjöttek a Lean mérnökök, tehát minden rendben. Tévedés, hogy a Lean-es egyszemélyes megoldás minden felmerült bajunkra.

A területen dolgozók vagy vezetők gyakran felteszik azt a kérdést: Te akarod nekem megmondani? A kollégák nagyon szeretik a másik terület feladatait kívülről meghatározni – az egy remek projekt *ott!* Nagyon sokszor elhangzik az a hibás mondat: Ne mérd, javítsd! Standardok, mérések nélkül nincs kiindulási érték (baseline), ami javítható.

A következő félreértés: Kéi is a projekt? A leader (vezető) Lean-es vagy a LSS-ás az owner (tulajdonos) a terület. A vezető módszerrel, eszközzel, objektivitással segít válogatás nélkül valamenyny projektben. Szabad kapacitást jelent, nem mások helyett kell dolgoznia. A tulajdonos pedig a közösen meghatározott feladatok végrehajtásáért felelős, hiszen a projekt tulajdonos területének javításáért indult el. A problémákat a (fel)színen lehet megoldani közösen.

Amíg szabad szemmel látsz, tapasztalsz problémát, nincs rá szükség, hogy six sigmával keress újabbakat!

A „szolgálathoz” vezető út:

Szervezet felkészítése a Lean-re, beépítés a vállalati stratégiába, Lean szemlélet megértése, elterjesztése a vállalat egész területén világos célokkal, a felelősségi körök meghatározásával, provokatív kérdések feltevésével.

Projektek, akciók, felelősök, határidők kövételének napi gyakorlattá tétele a sponsonon, owneren, leaderen keresztül.

A közös gondolkodás alapja a SZAT – számok – adatok – tények.

A közös munka kimenete egy „standard” meghatározása, az is feltétlenül eredménynek számít!

A Lean-es „szolgálathoz” vezető útja:

- ◆ Legyünk kritikusak magunkkal szemben!
- ◆ Beszéljünk a problémákról!
- ◆ Keressünk megoldást!
- ◆ Oldjuk meg együtt!

A felsorakoztatott tények, jól átgondolt és következetesen végrehajtott tervek fenntartható eredményeket hoztak már most az előadó vállalatánál. Ha a folytatás is hasonló lesz, a kifizető céljaikat játsszi könnyedséggel el tudják érn.

„LEAN módszerek az Eisberg salátaüzemében” címmel tartotta meg Gazsi Zoltán, az Eisberg Hungary Kft. ügyvezető igazgatója az előadását a rendezvény házigazdájaként.

Fő kihívás a vállalat számára: drága, érzékeny, könnyen romló, télen öt nap távolságban lévő nyersanyaggal biztosítani igen rövid kiszállítási idővel beérkező rendeléseket.

3+1 Minőségi pillér: Higiénia – Hűtőlánc – Védőgáz csomagolás + Nyersanyag

A teljes folyamat felelősségteljes, ellenőrzött, visszakövethető kontrollja biztosított az Eisberg-termékek esetében.

Hozzáadott érték az, amiért a vevő fizetni hajlandó!

Ennek folyamatos növelése a cél a vállalat valamennyi szintjén! A vevői igény a bemenet és a vevői elégedettség a végső cél. A kettő között folyik az értékteremtés a folyamatok, gépek és kollegák együtteséből. A módszereket és az embereket együttesen fejlesztik.

A fenntartható üzleti eredményesség összetevői az alábbi tényezők szorzatából tevődik össze:

- ◆ elkötelezett munkavállalók,
- ◆ vezetés,
- ◆ teljesítményközpontú kultúra,
- ◆ vonzó munkáltatói márka.

Ezeket, ha megvizsgáljuk, minden eleme az emberhez kötődik.

Magyarországon megváltozott a munkaerőpiaci helyzet. Új helyzet új, megoldásokat igényel.

A változáshoz való viszonyulás számít. A cég akkor kerül válságba, ha az azt alkotó emberek nem fejlődnek tovább, nem reagálnak gyorsan és megfelelően a változásokra.

Kizárólag elégedett és elkötelezett emberekkel lehet kreatívan építkezni, ezzel a kitétel azonosult a vállalat vezetése.

A dolgozói motiváltság a különböző dolgozói csoportokban másként érhető el.

1. A legalacsonyabb költségű a már gyakorlott dolgozók megtartása. Ehhez a cég a következő lehetőségekkel él: versenyképes fizetések, egyéb juttatási csomag, motivációs elemek és a munkáltatói márka.

2. Komplex toborzási rendszer az újak bevonására: saját dolgozói toborzás, hagyományos hirdetések, Facebook-hirdetések. Ezek közül a saját dolgozói toborzás a legjobban működő. Az ajánlott kolléga három hónapot eltölt a cégnél, az ajánló előre meghatározott összeget kap.

3. Az újonnan érkezettek integrálása:

- ◆ az információk strukturált átadása – oktatási anyagok új helyzetre szabása – Eisberg kiokos létrehozása;
- ◆ mentoring rendszer működtetése – mentorálási rendszer folyamatleírása készült, melyben meghatározták a szerepeket és felelőségeket, és mentori szerződést/megállapodást kötöttek;
- ◆ régi csapattal való harmonizáció – beilleszkedés, a különböző színű hajhálók használata:
 - ◆ fehér színű hajhálót a vezető beosztású és az indirekt alkalmazásban lévők (iroda, TMK, minőségügy stb.) viselhetik,
 - ◆ zöld színű hajhálót a három hónapnál régebbi munkavállalók viselhetik,
 - ◆ kék színű hajhálót az új dolgozó és a diákok viselhetik,
 - ◆ sárga színű hajhálót az alvállalkozók dolgozói viselhetik.
- ◆ Lean módszerek. – A veszteségek csökkentése harmóniát eredményez. A harmonikus munka önmagában motiváló.
- ◆ Kaizen eszközök használata:
 - ◆ Ötletláda: a dolgozó felismeri a problémát, és van a megoldásra akár ötlete is. „Ötletrendszer” működési folyamatát írásba foglalták. – Küld be ÖCSInek! Cél: A fejlesztési folyamatot kultúrává állandóvá tenni.
 - ◆ Minőségi kör: a dolgozó felismeri a problémát, de nincs ötlete a megoldásra. „HIGIMANÓK”. Téma: Az üzem területén használt higiéniai eszközök felhasználásának átvilágítása. Gyökér okok: nincs le szabályozva a kesztyűfelhasználás, nem megfelelő a papíradagoló eszköz.
 - ◆ Workshop – kézi vágású batávia alacsony termelékenység. – Hatszorosára nőtt az egységnyi idő alatt levágott termék mennyisége.
 - ◆ Napi megbeszélés: a cég ismeri fel a problémát, a végeredménnyel baj van (KPI nem OK). – Javító intézkedések figyelemmel kísérése mindenki számára látható.

A bevezetett fejlesztésekből és a gyökérokok szisztematikus feltárásából a folyamatokat standardizálták, és az oktatási rendszeren mindenki számára hozzáférhetővé tették. A folyamatos fejlesztés a napi gyakorlat részévé vált.

A vezetői alapértékek a csapatösszetartás, Shackleton modell alapján, előbb az ember, aztán a feladat – Jim Collins: Jóból kiváló alapján.

Nagyon szépen köszönjük a lehetőséget az Eisberg üzemének a meglátogatására!

Azt kaptuk, amit vártunk, egy rendkívül lelkes csapatot, akik mindent megtesznek a vállalatuk sikeréért! Az előadásból sugárzó emberközpontúságot a helyszínen is megtapasztalhattuk. A józan ész preferálása, dolgozói ötletek, a dolgozók bevonása, családi hangulat, mind-mind azt mutatja, hogy Csíkszentmihályi flow-elmélete az Eisberg számára alapvetés: „A siker titka az egyensúly: harmónia a vállalatvezető és munkatársak viszonyában, a munkatársak között és magukban az emberekben.”

Az előző évi javaslatok felhasználatlanul maradtak a következő évre: „A vezetés és a minőség” és „A minőség a holnap piaca”, az „ISO 9001:2015-ös szabvány változására adott válaszok”.

A XX. Fórum a Minőségről konferenciájának kerek évfordulója lesz jövőre. Az ünnepi helyszínre és témára, ha bárkinek javaslata merülne fel, szívesen várjuk!

4 TELEPHELYEN:

BUDAPESTEN, MAGLÓDON, INOTÁN ÉS LŐRINCIBEN

kínáljuk széles körű, megbízható szolgáltatásainkat az alábbi területeken:

- ◆ Hulladékkezelés (gyűjtés, elszállítás, válogatás, bálázás, zúzás)
- ◆ Egyedi igényekhez igazított gyűjtőedények biztosítása
- ◆ Befogadói, illetve hasznosítói nyilatkozatok kiállítása

FELELŐSSÉGGEL KÖRNYEZETÜNKÉRT!

KÉRJE EGYEDI AJÁNLATUNKAT!

KOVÁCS MÁRIA

- ◆ mariakovacs@schozon.hu
+36 30 547 1312

- ◆ Duparc Kft. – SCH-Ózon Kft.
1215 Budapest, Duna u. 42.

www.papirhulladek.hu

BIZALMAS IRATAI
VANNAK?
Válasszon minket
a megsemmisítésükre!

„Better with Less” csomagolástervezési verseny

KÖRNYEZETKÍMÉLŐ MEGOLDÁSOK LÉTREHOZÁSÁRA HÍVJA FEL A DIZÁJNEREKET

Globálisan több milliárd csomagolást használunk el nap mint nap és ezek mennyisége egyre növekszik. A Better with Less – Design Challenge (Kevesebből többet – dizájn verseny – a ford.) a mindennapi árucikkek környezetbarát és funkcionális csomagolásainak megtervezésére hívja ki a csomagolástervezőket. A nemzetközi verseny zsűrije a megújuló csomagolások neves szakértőiből áll.

2017. november 6-án indul a Better with Less – Design Challenge. A Metsä Board által szervezett nemzetközi csomagolástervezési verseny célja, hogy új megoldásokat találjon a világon leggyakrabban használt és egyre nagyobb mennyiségű fogyasztói csomagolások egy részéhez.

Világszerte több milliárd csomagolást használunk el minden egyes napon, és ezek mennyisége a föld népességének szaporodásával együtt növekszik. Nemzetközi szempontból is gondot okoz a csomagolásokban felhasznált műanyagok magas részaránya, legfőképp azért, mert évente közel kilencmillió tonna műanyag hulladék kerül az óceánok vizébe.

A csomagolások a jövőben is fontos feladatot töltenek be a termékek védelmében és reklámzásában, viszont a fogyasztás növekedése miatt egyre fontosabbá válik a megújuló, nem fosszilis alapú csomagolóanyagok kifejlesztése és a rendelkezésre álló források megfontolt használata. A Metsä Board tudja, hogy ebben főszerepet játszanak a csomagolástervezők, és a környezet károsítását azzal is csökkenteni lehet, ha megújuló és egyszerűen újra hasznosítható anyagokból készülnek a korábbiaknál könnyebb csomagolások.

„Nagy hatással lehet környezetünkre a csomagolástervezés. Új megoldásokkal kell előállnunk, tekintettel kell lennünk az utánunk jövő nemzedékekre, és meg kell teremtenünk azt a fogyasztói élményt, hogy kevésbé károsítjuk a környezetünket. Ezzel a versennyel szeretnénk

hozzájárulni az innovatív és fenntartható csomagolásokhoz szerte a világon” – jelenti ki Cyril Drouet, a verseny zsűrielnöke, a Metsä Board innovációs igazgatója.

A versenyt neves csomagolástervezőkből álló zsűritagok bírálják el: Terri Goldstein márkaépítési és csomagolástervezési szakember, Peter Désilets, a fenntarthatósági szempontú csomagolások szakembere és stratégája, Marianne Rosner Klimchuk csomagolástervező szakember, egyben a Communication Design Pathways Department of Fashion Institute of Technology elnöke, Lars G. Wallentin csomagolástervező, aki számos világszerte ismert márka felépítésében működött közre, valamint John B. Mahaffie futurista, a jövő csomagolásainak avatott szakértője.

Regisztrálni 2017. november 6-tól 2018. március 31-ig lehet a www.betterwithless.org webcímen. Új fogyasztói csomagolástervekkel lehet pályázni, mint például elvihető ételek csomagolása, elektronikus-kereskedelmi csomagolások, wellness, kozmetikai és szárazélelmiszer-csomagolások.

A Better with Less – Design Challenge fődíja 10 000 euró. A verseny egyetemi/főiskolai hallgatók számára is nyitva áll, és a Metsä Board egy hallgató számára szakmai gyakorlati lehetőséget kínál sanghaji csomagolási szerviz csapatánál. A döntősök és a nyertesek nevét a Spring 2018 alatt fogják kihirdetni.

A versenyt a közösségi médiában lehet követni a #betterwithless hashtag használatával.

További információ:

Marjo Halonen,
VP Communications, Metsä Board
Mobil: +358 (0)50 598 7046
E-mail: marjo.halonen@metsagroup.com
www.betterwithless.org

Stanctechnik Kötészeti Kft.

A PROFESSZIONÁLIS KÖNYVKÖTÉSZET

A Stanctechnik Magyarország első, független és legnagyobb kötészeti tapasztalattal rendelkező szolgáltatója. Több száz nyomda számára végez kötészeti munkákat termelékeny és modern gépparkján, nagy rutinnal rendelkező kollégáival.

Joóné Vass Katalint, a Stanctechnik Kötészeti Kft. újdonsült ügyvezető igazgatóját kérdeztük a társaságot érintő változások kapcsán.

Az új tulajdonosi háttér pontosan mit is takar?

Az adatok publikusak, két pénzügyi és két szakmai befektető szállt be a cégbe, és a Hermann úr által alapított Stanctechnik kötészeti vállalatot viszik tovább.

A könyvgyártás a nyomdaipar legösszetettebb és sok ismeretet igénylő területe, ugyanakkor a kötetben található a legtöbbféle berendezés, és persze itt csapódik le az előző folyamatok összes idővesztése, s végül itt derül ki, ha valami hiba csúszik az előkészítésbe. Túl azon, hogy számos nyomda igényeit kell kiszolgálni, nagy nyomás nehezedik a jól edzett csapatra a határidők betartásával. Az összeszokott szakmai gárda új tulajdonosi háttérrel, de a tőlük megszokott professzionalizmussal változatlanul folytatja tevékenységét.

Milyen változást jelenthet a megrendelőknek az új felállás?

Egyrészt, remélem, hogy mind a szolgáltatás színvonalában, mind a minőség javulásában jelentős előrelépéseket fogunk tenni. Másrészt, semmilyen nagy változást nem fognak tapasztalni a partnerek.

Milyen terveitek vannak a jövőre nézve mind géppark, mind emberi erőforrás tekintetében?

Több kisebb fejlesztésről is tárgyalunk, akár a csomagolás, akár a keményítáblás sor tekinteté-

ben, de elsősorban nem a mennyiségi kapacitásainkat akarjuk növelni, hanem a minőségre koncentrálnunk.

Az emberi erőforrás rendkívül nehéz kérdés, természetesen mi is küzdünk munkaerőhiánnyal, ahogy az egész szakma. Tervezzük, hogy jövőre a saját meglévő dolgozóink oktatásán kívül tanulókat is kezdünk, de rendszeresen részt veszünk a mellettünk lévő Pauker Nyomdával közösen a „Print a Te jövőd” kampány keretében hozzánk érkező iskolák gyárlátogatásainak szervezésében, illetve bemutatóiban.

Munkaszervezésben milyen változások történtek a tulajdonosváltással? Ennek milyen hatását érezhetik a Stanctechnik Kötészeti Kft.-vel dolgozó partneryomdák?

Az új tulajdonosok (sem a pénzügyi, sem a szakmai tulajdonosok) nem szólnak bele a napi működtetésbe, sem az árak kiadásába, sem a programozásba, mert deklarált céljuk, hogy a Stanctechnik Kötészeti Kft. független kötet maradjon, aki mindazon nyomdákat ki tudja szolgálni, akik nem rendelkeznek saját kötetkapacitással.

Mit érzel a társaság erősségének?

Korrekt piaci magatartással vagyunk már lassan 30 éve a piacon. Mindenben segítjük mind szakmailag, mind emberileg a partneryomdákat és látszik is azon, hogy a tíz legnagyobb ügyfelünk – bár a sorrendjük időnként változik, de – közel 15 éve ugyanazok a társaságok.

Természetesen az esetenkénti szűk határidők miatti örökös kapkodás okán néha előfordulnak hibák, de ezeket igyekszünk a lehető legrövidebb idő alatt javítani.

A nyomdaiparban mindenki tudja, hogy az ügyfelek késve leadott anyagát sajnos mindig a kötetzen próbálják behozni, ami persze sokszor sikerül, de néha nem, és többször komoly áldozatokkal is jár a mi részünkről.

Miben vannak még tartalékaitok?

A gépkapacitás mind jobb kihasználtságában, mely akár létszámbővítéssel is elérhető (második műszakos csapat felállítása) és költséghatékonyabb gazdálkodással.

Mire vagy a legbüszkébb és mit szeretsz legjobban a munkádban?

Legbüszkébb arra vagyok, hogy egészen más irányú tanulmányaim ellenére sikerült ezt a szak-

mát úgy megtanulnom, hogy a könyvkötészet területén elismertségre is szert tudtam tenni. Ráadásul most egy komoly múlttal rendelkező társaság irányítását bízták rám.

A munkámban természetesen a szép könyveket szeretem a legjobban! Annál nincs szebb számomra, mint amikor egy papírkötegből megszületik egy gyönyörű könyv. Ez szükséges ahhoz, hogy teljes szívvel tudjam ellátni ezt a feladatot.

Palatia Nyomda Kft.

ÚJABB TERÜLETEK MEGHÓDÍTÁSA A CÉLKERESZTBEN ISMÉT

Faludi Viktória

Radek József, a Palatia Nyomda tulajdonosa és ügyvezetője számos alkalommal bizonyította vállalkozó szellemű érdeklődését, és újdonságokkal tette egyedivé nyomdáját. A digitális nyomtatás úttörő időszakában már házon belül volt a technológia, sőt a Lajtán túl még egy Copyshop-ot is üzemeltettek. Azon kevesek közé tartozik a Palatia Nyomda, akiknek bejött a web to print, és nem álltak meg a dicsőség fényében sütkérezni, hanem nyitottak a csomagolóanyag-gyártás és az egyedi könyvpiaci igények kiszolgálása felé is. Radek József ügyvezető igazgatót kérdeztük az újdonságok kapcsán.

A faltkarton dobozgyártás egy teljesen új műfajt hozott a nyomda életébe?

Természetesen, ugyanis jelentősen eltér a folyamat előkészítése az egyéb nyomdai termékek begyakorolt gyártás-előkészítésétől.

Szükséges lépés volt vagy vágyott újdonság ez a palettabővítés?

Nem árulok el titkot azzal, hogy íves és tekerces nyomtatás terén jelentősen csökkent az európai papíreladás. Ez magában hordozza a nyomdai megrendelések volumencsökkenését, ugyanakkor a csomagolási ágazatban ez nem tapasztalható, sőt ennek növekedését figyelhetjük meg.

A digitális vonalon nem a nyomókapacitás, hanem a kötészeti berendezések sorában láthatunk nagy változásokat. Milyen berendezésekkel büszkélkedhettek? Mivel vagytok elégedettek és mit szeretnétek továbbfejleszteni?

A digitális nyomtatás szerves része a kapacitásunknak. Nehezen birkóznánk meg a feladattal, ha csak az ofszetnyomtatást favorizálnánk. Nem volt ez mindig így. Természetesen helyén kell kezelni a digitális nyomtatás előnyeit és hátrányait egyaránt. Digitális nyomtatásnál kötészeti feldolgozás nagy kapacitású gépekkel kifejezetten hátrányos az ívméret miatt. Ezért kényeszerűtünk félautomata gépek vásárlására, melyekkel a kis példányszámú, akár keménytáblás könyveket is hatékonyan lehet előállítani.

Az új Zünd kivágó berendezést milyen feladatokra használjátok legtöbbit?

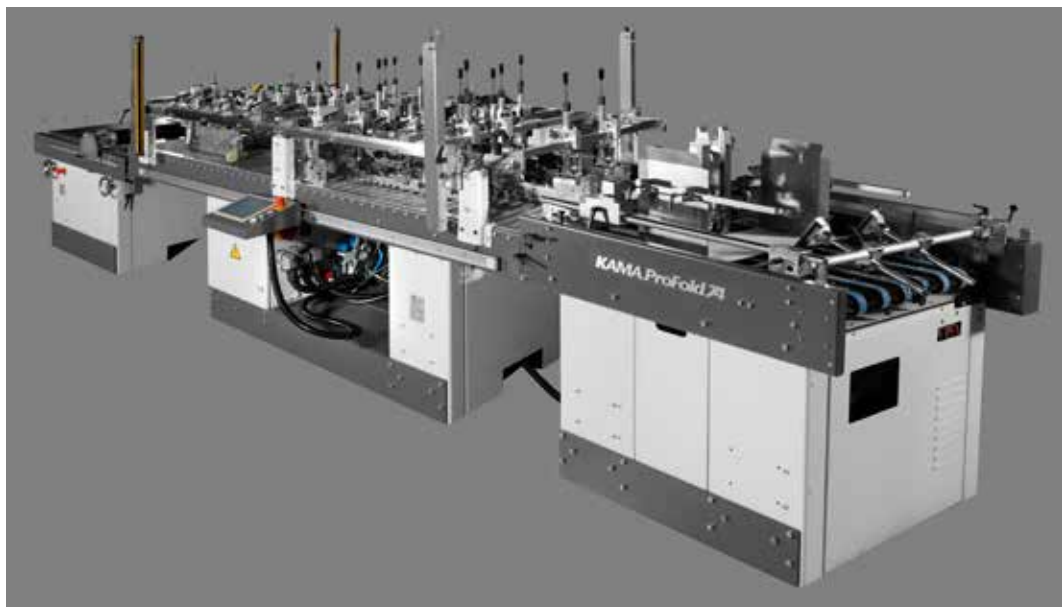
A Zünd letelepítése ez év második felében történt meg. Általában ebben az időszakban realizálódnak az évközi nagyobb projektek előkészítése nyomán a gyártási határidők, megvalósulások. Sok időnk nem volt a berendezés folyamatos működtetésére, de elsősorban mintadarabok gyártására és kis példányszámú doboz, mappa, címke, valamint hullámlemez kivágásához használjuk.

Okozott-e meglepetést a gyakorlati tapasztalatok megszerzése során a síkgyas kivágó berendezés?

Kollégáim alapos kiképzésben részesültek, de gyakorlati tapasztalatról a gép folyamatos, akár több műszakos üzemelése után tudok beszámolni.

Találtak-e új alkalmazási lehetőségeket, ami a nyomdaipari szemszögből adódik?

Talán a szélesnyomtatás egy lehetőség, mely esetben a Zünd kivágóval új piacokra juthatunk

el. Az eszközzel szeretnénk rendelkezésre állni több, dekorációval foglalkozó régiós partnereinknek is.

Kevesebb vagy több élő munkaerő igénye van a többféle feladatnak?

Egy új géphez természetesen kezelőkre is szükség van. Jelenleg átszervezéssel meg tudjuk oldani ezt problémát, de hosszú távon szükség lesz a munkaerő bővítésére. Sajnos a nyomdaipar hektikus megrendelése miatt alapos mérlegelés szükséges egy-egy új munkaerő felvételéhez.

Mitől vagytok különlegesek a megrendelők számára?

Bízom benne, hogy a szolgáltatásunkra büszkék lehetünk. Ez legalább olyan fontos, mint egy jó minőségű termék gyors előállítás.

Azt javasoljuk megrendelőinknek, hogy már a tervezés fázisában vegyék fel velünk a kapcsolatot, mivel pontosan ismerjük az egyes elképzelt nyomdai termékek kivitelezhetőségének lehetőségeit – és természetesen korlátait is. A megvalósíthatósági és konkrét technológiai információk birtokában a megrendelő már eleve rengeteg energiát, időt és pénzt spórolhat!

A közös gondolkodás eredménye az időben elkészített, kiváló minőségű, optimális árú nyomdai termék.

A megrendelők igényei vagy a piaci trendek befolyásolják a beruházási terveiteket?

A mi esetünkben mindkettő befolyásolta beruházási lehetőségeinket. A csomagolás piaci trend, a doboz- és címkegyártás pedig piaci igény volt. Reméljük, hogy a fejlesztések meghozzák a kívánt eredményt.

XVII. Győri Könyvszalon

2017. NOVEMBER 16–19.

Szilvási Krisztián

A XVII. Győri Könyvszalon, az ország legnagyobb ilyen jellegű vidéki programegyüttese, idén november 16-tól 19-ig várta az írott művészet mellett felsorakoztatott kulturális társformákat: szavalat, ének, zene, színjáték. A győri Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér szervezésében, Győr Megyei Jogú Város főtámogatásában megvalósult, összesen 113 rendezvénynek a Győri Nemzeti Színház épülete adott otthont, mellette a Kisfaludy Károly Könyvtár rendezvényterme és muzeális gyűjteménye, valamint egy-egy program erejéig a József Attila Művelődési Ház és a Generációk Háza szerepelt helyszínként.

A színház épületében a Nagyszínpadon került sor az ünnepélyes megnyitóra és a Művészeti Díj átadására Sándor György részére, Gerendás Péter vendégszereplésével, a nagyobb volumenű színpadi produkciókra, kötetbemutatókra, valamint a Kortársasjáték című drámaíró verseny nyertes előadására. Fellépett Orosz Zoltán, az Új Bojtorján, a Fogi Színház, Koltai Róbert, a Budapest Ragtime Band, a Vujicsics együttes, illetve kötettel jelentkezett Nyáry Krisztián, Vásáry Tamás és Szulák Andrea is.

A Kisfaludy Terem kínálatában idén is dominált a szó szerinti sokszínűség: paravánsorozatkiállítás nyílt; műsorral lépett fel az Aranyszámár Bábszínház, Sándor György, Fabók Mancsi Bábszínháza, Laár András, Míkó István; koncertet adott a Makám, Dallos Bogi; Kortárs irodalmi vetélkedőre került sor középiskolás diákok részvételével; valamint könyvbemutatókon többek között Boldizsár Ildikó, V. Kulcsár Ildikó, Háy János, dr. Gyarmati Andrea, Nemere István és Romsics Ignác volt vendég.

A színház csillárszintjén felállított Pódiumszínpadon új kötetéről beszélt mások mellett Bíró Szabolcs, Szöllősi Mátyás, Zalán Tibor, Kukorelly Endre, Czígány György, Tóth Krisztina, Juhász Előd, Karafiáth Orsolya, Gerlóczy Márton, Benkő László és Benedek Szabolcs. A színház bejárata mellett idén is gyerekbirodalmat alakítottak ki: a Mesekuckó programjai a Generációk Háza

FOTÓ: SZABÓ BÉLA

szervezésében valósultak meg játszóházzal, interaktív játékokkal és foglalkozásokkal, énekes, dalos, verses, mondókás műsorokkal és mesékkel, illetve könyvbemutatókkal.

A Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér Kisfaludy Károly Könyvtárában fotókiállítás nyílt, a Könyvszalon 0. napján a „Te aranyok Aranya!” – Arany János-szavalóverseny területi döntőjét bonyolították le, este pedig Szarka Gyula adott koncertet. A könyvtár továbbá kötetbemutatók helyszíneként szerepelt: a közönség látható-hallható verset és prózát, történelmi visszaemlékezéseket, egyháztörténeti munkát, helyi életrajzokat, sportkönyvet (jubileumi) egyesületi kiadványokat, személy(név)tárakat. Igazi érdekességként pedig a színház épülete előtt a rendezvény mindhárom napján Arany 200 címmel interaktív tartalmat felvonultató buszban fogadta az érdeklődőket a Petőfi Irodalmi Múzeum mozgókiállítása.

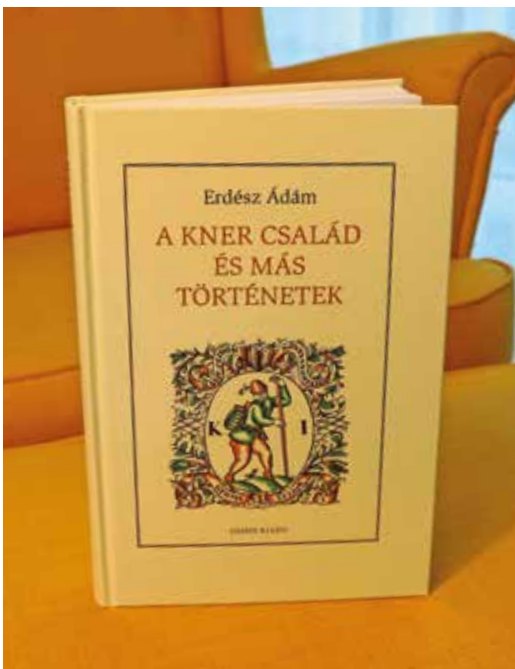
Összesen közel 40 könyvkiadó képviselte magát, mellettük Győr közművelődési intézményei, a Széchenyi István Egyetem, valamint Győr külföldi testvérvárosai szintén megjelentek.

Könyvajánló

Faludi Viktória

Advent idején különösen nagy szeretettel ajánlom Erdész Ádám történész-levéltáros könyvét, ami az Osiris Kiadó gondozásában „A Kner család és más történetek” címmel jelent meg. A szerző a 372 oldalas, cérnafűzött, keménytáblás kötésű tanulmánykötetben gazdag forrásanyagból merítve sok érdekes történettel teszi az olvasó számára átélhető, izgalmas olvasmánnyá könyvét.

A mű első, 164 oldal terjedelmű része a Kner család történetét mutatja be a Kner-iratok jó forrásadottságait kihasználva, arra keresi a választ, hogy Kner Izidor vállalat alapító által befutott karrier az elődök életútjából szervesen következett-e vagy éppen ellenkezőleg, a minták elvetésének köszönhető a sikert. Aki elolvassa a tanulmánykötetet, levonhatja a megfelelő következtetéseket. Kedvcsinálónak álljon itt néhány magvas gondolatot megfogalmazó idézet Erdész Ádám legújabb könyvéből:

„A dualizmus kori vállalkozások első korszakát kutató történészek Kner Izidort a magyar gazdaságot új szellemmel feltöltő sikeres alapítók közé sorolják. Azok közé a self-made manek közé tartozott, akik kisebb tőkebefektetést kívánó iparágban egy egy személyes műhelyből hoztak létre piacvezető céget.”

„Kner Izidor 1882-ben alapított nyomdája éppen hús esztendő alatt fejlődött országos hírvé vállalattá.”

„A gyomai vállalat könyvnyomdaként írta be a nevét a hazai művészettörténetbe, de az üzem gazdasági erejét és üzleti sikereit a közgazdasági nyomtatvány üzletágnak köszönhette.”

„Kner Izidor akkor tudott jelentékeny piacot meghódítani, amikor termékei értékét nagyarányú szellemi tőke befektetésével megnövelte.”

„Míg a konkurens nyomdák a változás okozta bizonytalanság miatt kivártak, kiürítették raktáraikat, addig a nyomtatványrationalizálási munkában részt vevő Kner Izidor megnövekedett hitelképességét kihasználva, teljesen új nyomdát építtetett, s azt a legkorszerűbben felszerelte.”

„A szellemi és anyagi tőke, az új vállalkozói mentalitás mellett a vállalat sikereinek titkát kutatva még egy nagyon fontos tényezőt kell említenünk. A tulajdonos törekvéseit meghatározó hivatásetika csak úgy érvényesülhetett, ha ugyanez a szellemiség az üzem minden részében domináns módon megjelent. Azaz a nyomda alkalmazottainak is úgy kellett dolgozniuk, mintha a munkájukat hivatásnak, sőt „öncélnak” tekintenék. Ráadásul az ipari centrumoktól távol, egy mezőgazdaságból élő vidéki nagyközségben kellett megteremteni a korabeli munkás elitből is kiemelkedő alkalmazotti gárdát.”

„A cégfőnök kutya kötelessége árait (...) úgy megszabni, hogy ne csak a saját életszükségletét biztosítsa, hanem a munkatársainak oly bért juttathasson, hogy azok belőle tisztességesen megélhessenek.”

A nyomtatás és a papír a digitális világban is ütős

A Two Sides által készített nemzetközi felmérés eredményei egyedülálló betekintést nyújtanak abba, hogy a földkerekség fogyasztói hogyan látják és mennyire kedvelik a papírt, és hogyan bíznak meg benne.

2017 júniusában több mint 10 700 fogyasztónál végzett felméréssel bízta meg a Two Sides a Toluna nevű vezető kutatócéget. Országonkénti reprezentatív felmérés készült Ausztráliában, Brazíliában, Franciaországban, Németországban, Olaszországban, Új-Zélandon, Spanyolországban, az Egyesült Királyságban és az Egyesült Államokban.

Az eredmények azt mutatják, hogy szabadidős olvasásnál, például könyvek, magazinok, újságok stb. esetében, az emberek erősen előnyben részesítik a nyomtatott formát. A világ összes válaszadóinak 72%-a jobban kedveli a nyomtatott könyveket, ehhez képest csak 9% preferálja az e-könyveket. Az egyes országok között is jelentős különbségeket észleltek: Németországban a fogyasztók 75%-a jobban kedveli a nyomtatott újságot, de Spanyolországban csak 42%-uk.

Nem csupán jobban kedvelik az egész világon a nyomtatott termékeket, hanem nagyobb irántuk a bizalom is. Az összes válaszadó 76%-a aggasztó tendenciának tartja a „hamis híreket”, és csak 24%-uk bízik a közösségi médiában olvasható hírekben. Ezenfelül az összes válaszadó 63%-a úgy hiszi, hogy ha az ember nyomtatott újságban olvassa a híreket, az a történet alaposabb megértését teszi lehetővé.

A felmérés azt is kimutatta, hogy a fogyasztók negatívan érzékelik az online hirdetéseket. Az összes válaszadó 68%-a azt mondta, hogy nem figyelnek oda az online hirdetésekre, és 62%-uk bosszantónak és rendszert nem odaillőnek tartja őket. Az összes válaszadó 57%-a mindent megtesz, hogy letiltsa vagy elkerülje a hirdetéseket.

A digitális kommunikáció terjedése ellenére a fogyasztók 89%-a úgy hiszi, joguk kellene legyen a választáshoz, hogy milyen (nyomtatott

vagy elektronikus) formában kapják a közléseket a pénzügyi szervezetektől és (a) szolgáltatóktól, további 77%-uk pedig úgy tartja, hogy nem szabadna többet felszámítani nekik azért, hogy a papíralapú számlákat és közleményeket választják.

A digitalizálási kampányt támogató elterjedt jelszavak, mint „Legyél zöld – legyél papírtalan” és a „Mentsél fákat” a fogyasztókban gyanút ébresztenek, mivel az összes válaszadó 62%-a úgy hiszi, hogy a digitális átállás azért történik, mert a feladó pénzt akar megtakarítani, és nem azért, mert az „jobb a környezet számára”.

A biztonsággal és a magánélettel kapcsolatos aggályok is nyilvánvalóak voltak. Hetvenegy százalék azért aggódik, hogy az elektronikusan tárolt személyi információiknál fennáll a kockázat, hogy meghekkelik, ellopják, elvész vagy megsérül, 73% pedig fontos dokumentumok papírmásolatait/példányait őrzi otthon a nagyobb biztonság kedvéért.

A megállapítások úgy foglalhatók össze, hogy a fogyasztók jobban megbíznak a nyomtatásban olvasott információkban, jobban élvezik és mélyrehatóbban megértik őket, és nyilvánvalóan megmutatkoznak a digitális fáradtság és az elektronikus információért és a magánéletért érzett aggodalom jelei.

A jelentés elérhetősége

A globális jelentés, valamint az EK-beli felmérés kulcsfontosságú megállapításait az alábbi címen lehet letölteni: www.twosides.info/Survey2017

Gyermekmédiatanulmány 2017

OKOSTELEFON IDE VAGY ODA, A GYEREKEK A HAGYOMÁNYOS OLVASÁST KEDVELIK!

Fordította Keresztes Tamás

Hat német kiadó (a Blue Ocean Entertainment AG, az Egmont Ehapa Media GmbH, a Gruner + Jahr, a Panini Verlags GmbH, a SPIEGEL-Verlag és a ZEIT Verlag) első alkalommal végzett felmérést Németországban 7,17 millió 4 és 13 életév közötti gyermek médiafogyasztási szokásairól.

A Kinder-Medien-Studie 2017 arra is rávilágít, hogy a gyermekek hogyan és milyen gyakran használják ezeket a médiákat, mivel töltik általánosságban a szabadidejüket, van-e különbség az online és az offline viselkedésük között, és ebben milyen szerepet játszanak a szülők és a barátok.

„Mennyire digitálisak valójában a fiatal digitális bennszülöttek?” („Young Digital Natives – wie digital sind sie wirklich?”) A kérdésre több mint 2000 interjúban válaszoltak. A reprezentatív felmérés legfontosabb megállapításai a következők:

- ◆ Csábító a digitális. – Viszont a 4 és 13 év közötti német gyermekek 72 százaléka hetente többször is olvas nyomtatott terméket.
- ◆ A nyomtatott termék vonzereje. – A nyomtatott gyermekkönyvek és magazinok több 6 és 13 év közötti gyermekhez jutnak el, mint a YouTube és a játékkonzolok.
- ◆ Inkább együtt offline, mint egyedül online. – A gyermekek továbbra is örömmel játszanak barátaikkal, és töltik aktívan az időt a szabadban a családdal.
- ◆ Korai diszkrimináció. – Már a 4 és 13 év közötti fiúk is több pénzzel rendelkeznek, mint a lányok. A két nem egyaránt költ édességre és olvasnivalóra.
- ◆ Bizalom a nyomtatott iránt. – A gyermekek hamarabb hozhatnak önállóan fogyasztói döntést offline, online esetben alaposabban kontrollálják a szülők, hogy mit tölthetnek le, vagy mit látogathatnak meg.
- ◆ A nyomtatott termék hatásos. – A szülők pozitívabban értékelik a gyermekmagazinokat, mint a többi médiát. Ezeket „értelmes elfog-

laltságnak” tartják, amiből a gyermekek tanulhatnak valamit.

Lapozgatás az érintőképernyő vagy a billentyűzet nyomkodása helyett. – Az összes 4 és 13 év közötti német gyermek még a digitális korszakban is heti több alkalommal olvas papíralapú terméket. Ez derül ki a Kinder-Medien Studie 2017 tanulmányból, amely a németországi gyermekek médiafogyasztását és fogyasztói magatartását vizsgálja. – Az eredményről nemrég számolt be a már említett hat médiakiadó, a Blue Ocean Entertainment AG, az Egmont Ehapa Media GmbH, a Gruner + Jahr, a Panini Verlags GmbH, a SPIEGEL-Verlag és a ZEIT Verlag. A tanulmány során 1647 kettősinterjút készítettek, minden esetben egy 6 és 13 életév közötti gyermekkel és egyik gondviselőjével, valamint 394 olyan nevelési jogokkal rendelkező személylyel, akik 4-5 éves gyermekekről gondoskodnak. A válaszok részletes képet mutatnak 5,79 millió 6–13 év közötti iskoláskorú, valamint 1,38 millió 4 és 5 év közötti iskoláskor előtti gyermek élethelyzetéről Németországban.

A tanulmány szerint a 6 és 13 év közötti gyermekek 61 százaléka heti több alkalommal néz bele könyvbe, 55 százaléka olvas gyermekmagazinokat és képregényeket. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus olvasás hasonló mértékű szabadidős tevékenység, mint az internet és az alkalmazások használata (62 százalék) – és jóval megelőzi az olyan digitális szórakoztató eszközöket, mint a YouTube (34 százalék), a játékkonzolok (28 százalék) vagy a DVD és a Blu-Ray (15 százalék). Az iskoláskor előtti korosztálynál (négy- és ötévesek) az internet és az alkalmazások (4 százalék), valamint a YouTube gyakorlatilag semmilyen szerepet nem játszanak. A televízió (93 százalék) és a rádió (41 százalék) mellett az egészen kis gyermekeket leginkább a nyomtatott termékek, köztük a könyvek (68 százalék), a gyermekmagazinok és képregények (44 százalék) érdeklik. Az új médiaversenyterületek ellenére – a tanulmány szerint – a könyvek és a magazinok olvasása és nézegetése az iskoláskor előtti és a 13 év alatti fiatalok körében lényeg-

gesen kedveltebb szabadidős tevékenység, mint a digitális játékokkal való foglalkozás, a csetelés/telefonálás vagy a filmnézés. Fontos szerepet játszanak a klasszikus olvasás sikerében a gyermekmagazinok. Ezek a négy-ötévesek 56,6 és a 6–13 éves korcsoport 71,5 százalékához jutnak el, azaz 4,92 millió gyermekhez Németországban. A kisebb gyermekek körében különösen kedvelt a „Benjamin Blümchen”, a „Winnie Puuh” és a „Prinzessin Lillifee”. A 6–13 éves korosztály Top 3 listáját a „Disney Lustiges Taschenbuch” vezeti, ezt követi a „Micky Maus Magazin” és a „Just Kick-it!”.

A szülők pozitívan értékelik, és támogatják a nyomtatott olvasmányok iránti érdeklődést. – Más médiákhoz, például a televízióhoz, a rádióhoz és az internethez képest több szülő tartja általános-ságban „értelmes” elfoglaltságnak a gyermekmagazinok olvasását. A szülők nagy többsége meg van győződve arról, hogy a magazinok olvasása közben a fiatal generáció tanul valamit, és a tartalmat saját tempójában dolgozza fel. Ezenkívül a gyermekmagazinok ösztönzik a gyermekek kreativitását, aktivitását és motivációját. A többi médiához lényegesen kevesebb szülő írt hasonlóan pozitív értékelést.

A világ digitalizálódása ellenére a gyermekek szívesen maradnak a szabadidejükben is offline módban. – Mind a fiúk, mind a lányok előnyben részesítik az olyan szabadidős tevékenységeket, mint a „barátokkal való együttlét” és a „szabadban üzött játékok”. A kisebb lányok (kilencéves korig) szívesen játszanak babákkal és plüssállatokkal, a hasonló korú fiúk pedig építőjátékokkal és játéksportokkal. Később, 12–13 éves korban, a fiúk a figyort tartják fontosnak, a két nem pedig egyaránt kedveli a „lazulást és a semmittevést”.

A modern technológia a gyermekek mindennapjainak részévé vált. – A 6–9 évesek 37 százalékának van saját okos- vagy mobiltelefonja. A 10–13 évesek 84 százaléka használ saját mobilkészüléket. A tíz-tizenhárom év közötti gyermekek többsége küldözget SMS- (61%) vagy WhatsApp- (68%) üzeneteket, és az e-kommunikációs csatornák használata az életkor előrehaladtával együtt növekszik. Ezzel szemben a németországi 10–13 évesek között kevesebben (29%) használják a közösségi médiákat, például a Facebookot.

Habár a mobiltelefonokon keresztül hálózati kapcsolatban állnak a barátaikkal, a gyermekek zsebpénzüik nagy részét továbbra is nyomtatott médiákra, például folyóiratokra, magazinokra és képregényekre

költik. – A hat-tizenhárom éves korcsoportban az édességektől, a fagyalanttól és a rágcálnivalóktól eltekintve nincs költenének a gyermekkorúak. Érdekes, hogy a fiúk mind az iskoláskor előtti korcsoportban, mind a 13 év alattiak körében több pénzzel rendelkeznek, mint az azonos korú lányok. A „rendelkezésre álló pénz” (zsebpénz és pénzajándék) összege az iskoláskor előtti kis-lányok esetében havonta nem egészen 17 euró (évi kb. 202 euró), ugyanez a fiúknál 20 euró (évi 241 euró). Ez a különbség a 6–13 évesek között is megmarad: a lányok havi átlagban 41 eurót (évi 497 euró) kapnak, ezzel szemben a fiúk havonta majdnem 44 euróhoz (évi 526 euró) jutnak.

Azt, hogy mit csinálnak, hogyan néznek ki, és mire költik a zsebpénzüket, a 6–13 év közötti németországi gyermekek nagy része maga döntheti el. – Ezzel szemben iskoláskor előtt, ahol a döntést még a szülők hozzák, a 6–9 évesek 74 százaléka teljesen önállóan költi el a zsebpénzét (a tíz-tizenhárom éveseknél 95 százaléka). 64 százaléka maga dönti el, hogyan rendez be a szobáját (a 10–13 éveseknél 87 százaléka), 60 százaléka maga osztja a szabadidejét (a 10–13 éveseknél 86 százaléka). Csak a ruházkodásba és a megjelenésbe van némi beleszólásuk a szülőknél: itt a 6–9 évesek mintegy fele (49%) dönthet szabadon, a 10–13 éveseknél ez az arány 82 százaléka.

Ha arról van szó, hogy mit olvassanak, mit nézzenek meg vagy mit töltsenek le az internetről, akkor a szülők fenntartják maguknak a beleszólás jogát. – A 6–9 év közötti gyermekek 12 százaléka tölthet le önállóan alkalmazásokat, és 19 százaléka szörfözhet az interneten felügyelet nélkül. Könyvek és magazinok esetében viszont ugyanennek a korcsoportnak a többsége (63 %) megválaszthatja, hogy mit szeretne olvasni. A gyermekeknek nem csak a saját fogyasztásukra van jelentős befolyásuk. A kiskorú gyermekek az egész családot érintő kérdésekhez – mint például a szórakozás, a bevásárló központok felkeresése vagy az üdülöhely kiválasztása – is hozzászólhatnak. Már az iskoláskor előtti gyermekek (négy- és öt-évesek) 69 százaléka részt vehet a döntésben, ha a család közös szabadidős tevékenységéről van szó. Ez a beleszólási jog a legtöbb család esetében együtt nő az életkor emelkedésével. Ha speciálisan a gyermekekre vonatkozó bevásárlások kerülnek szóba – legyen az játék, ruha vagy élelmiszer –, akkor a gyermek a legfontosabb információforrás.

Akik még érezték az ólom illatát

NOSZTALGIÁZÁS A II. ZALAI NYOMDÁSZTALÁLKOZÓN

Győrffy István

Sokakkal alig ismerjük meg egymást Zalaegerszegen, a Kiskondás étteremben, amikor szeptember 30-án kora este gyülekezik a társaság. Megváltoztak az arcvonások, a férfiaknál kevesebb lett a haj, bővebb a derékméret, az egykori fiatal lányok, asszonyok nagymamakorba léptek.

Szendrői Gábor: „Az ólomnak Magyarországon több száz éve volt a nyomdászatban. Lejárt az ideje”

– Negyvenéves munka után, nyugdíjasként elkezdtek hiányozni az egykori kollégák. Amikor valakivel összefutottam, nem győztük végigbeszélni, hogy kivel mi történt, kiről mit tud a másik. Innét jött a gondolat, hogy próbáljunk meg találkozni egymással szervezett formában is. Ezt megszervezni nagyon jól jött az internetes közösségi portál, no meg Szendrői Gábor, volt

kollégám, aki azonnal felajánlotta a segítségét, amikor említettem neki az ötletet – mondja Temlén Ida.

– Az első találkozási ötvenen jöttek el, a mostanira már 83-an jelentkeztek. Ez nem amolyan hivatalos cégtalálkozó, itt azok vannak jelen, akik egykor a zalai nyomdában dolgoztak,

Sándor Dezső: „...micsoda masinák voltak azok a szedőgépek”

közülük többen más cégeknél fejezték be az aktív életüket, a többségünk már nyugdíjas – mondja Szendrői Gábor, aki akkoriban a laprészleg vezetője, napi kapcsolatban volt a megyei lap, a Zalai Hírlap szerkesztőségével.

Sándor Dezső egykori gépszedő is a laprészlegben dolgozott.

– Micsoda masinák voltak a szedőgépek! Ezek öntötték

hasábsorokba a kéziratok szövegét – mondja Dezső. – Mi meg nem történt akkoriban! A legrosszabb az volt, amikor este jöttek a szerkesztők, s eldobatták velünk a már kész első három oldalt, mert összeült az MSZMP Központi Bizottsága, s kiadtak egy kötelezően közlendő közleményt,

Temlén Ida: „Negyvenéves munka után, nyugdíjasként elkezdtek hiányozni az egykori kollégák”

ami ilyen terjedelmű volt. Kezdhattuk előlről a szedést, s az idő nagyon szorított bennünket, mert el kellett érni az újságnak a pesti vonatot – emlékezik Dezső.

Somogyi Tibor, a nyomda akkori műszaki vezetője, egy nyomdai technológia fejlesztést elevenít fel. 1984-ben modern, ofszettechnológiára váltott a nyomda a lapelőállításban.

– Nagy ünnepség volt azon a napon. Én nyomtam meg a gép indítógombját, s minden rendben működött, a jó előkészítést követően teljesen hibátlanul debütáltunk – mondja Somogyi Tibor.

Somogyi Tibor: „Akik most itt vannak, azok a hatvanas, a hetvenes és a nyolcvanas évek nyomdászai”

Innentől már csak pár év volt hátra a rendszerváltásig, a lapok és a nyomdák privatizációjáig.

– Addig egyedüli volt a megyében a zalai nyomda, azt követően, a számítógépek megjelenésével egymás után alakultak a kisebb nyomdai előállítást végző üzemek. Sokan a nyomdából is eltávoztak. Ma, ha jól számolom, legalább nyolc ilyen vállalkozás működik csak Zalaegerszegen. Közülük többnek a dolgozója ezen az estén is jelen van – mondja Szendrői Gábor.

Az újságok elvitelére – mivel a kiadók saját nyomdákat építettek – számoltak a zalai nyomda tulajdonosai is.

– A nyomógépeket eladtuk, s elindult egy más irányú fejlesztés a nyomdában. A nyugdíjba vonulásom előtti utolsó tíz évem is nagyon szép történet.

Új gépek jöttek, új munkákat tanultunk meg. Akik most itt vannak, azok a hatvanas, a hetvenes és a nyolcvanas évek nyomdászai. Még mást tanultak, mint amire most szükség van. Annak idején én is inasként kezdtem a nyomdában – emlékezik Somogyi Tibor.

– Az ólomnak Magyarországon több száz éve volt a nyomdászatban. Lejárt az ideje. A közelmúltban láttam egy videót, a nagypapakori nyomdász felvette, hogyan működött a szedőgép, és megmutatta az unokájának.

A gyermek szájtátva nézte a gépet – mondja Szendrői Gábor.

– Szép évek voltak! Van miről beszélünk, ezért is vagyok nagyon hálás Idának és Gábornak, hogy megszervezték a nyomdászok találkozóját – köszöni a többiek nevében is Sándor Dezső.

A nyomdásztalálkozó résztvevőinek egy csoportja

Fejezetek a győri nyomdászat történetéből

3. A 20. SZÁZAD ELSŐ FELÉNEK NYOMDÁIRÓL

Horváth József

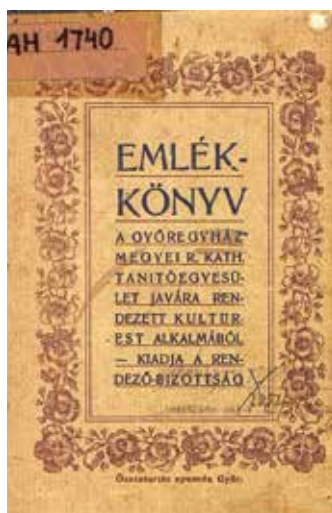
Amint azt a győri nyomdászat történetével foglalkozó írásom első és második részében láthattuk, Győrött 1863-ig csupán egyetlen nyomda működött; a következő negyed században viszont négy újabb nyomdai vállalkozás kezdte meg működését, így 1888-tól már öt officina létezett a városban egymás mellett – és ezek mindegyike megérte a századfordulót.

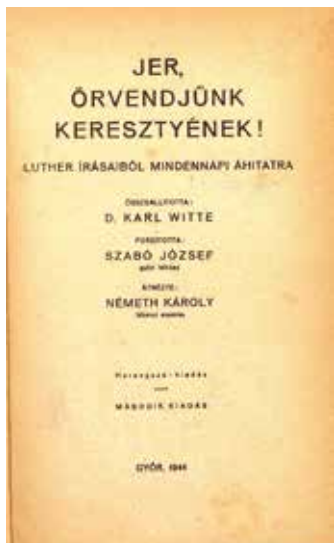
A 20. század elejétől 1945-ig nem kevesebb, mint 18 újabb győri nyomda indulásáról van tudomásunk; így jelen dolgozatomban 23 műhely munkájáról kellene szólnom, ami a rendelkezésemre álló terjedelemben teljességgel lehetetlen lenne. Ezért az alábbiakban csupán vázlatos áttekintéssel szolgálva, előbb a korszak győri nyomdászatának általam legfontosabbnak tartott általános jellemzőit igyekszem számba venni; azután szólok az előző részben megismert öt

nyomda további sorsáról; végül pedig a 20. században indult vállalkozások közül mutatom be azokat, melyek mai megítélésünk szerint a legsikeresebbeknek tekinthetők.

A korszak győri nyomdászatának fontosabb jellemzőit számba véve mindenekelőtt a mennyiségi növekedésre érdemes figyelni. Nem csupán a nyomdák számának fentebb már említett ugrásszerű gyarapodására gondolok; legalább ennyire látványos a megjelent kiadványok meny-

nyiségének növekedése is. Különösen az időszaki kiadványokra érdemes figyelni, hiszen ezek előállítása rendszeres munkát jelentett a nyomdáknak. Amíg a 19. század utolsó éveiben – a Győri Közlönynek a Győri Hírlapba történt beolvadása után – két újság jelent meg a városban – az 1895-től hetente hatszor megjelenő Győri Hírlap mellett a Dunántúli Hírlap hetenként kétszer jutott el az olvasókhhoz –, addig a 20. század elején újabb újságok láttak napvilágot. Így 1901-től a Győri Friss Újság, mely néhány évvel indulása után már napilapként jelent meg; míg a Győri Vasárnapi Újság és a Győri Újság hetente jelentkezett, miként az 1902-ben az akkor még közigazgatásilag önálló

– majd 1905-ben Győrrel egyesített – Győr-Szigetben alapított Győri Munkások Lapja is. Ez utóbbi 1915-től váltott át a heti hatszori megjelenésre, a Dunántúli Hírlap egy évvel korábban. Az 1920-as évek elejétől pedig újabb győri újságok láttak napvilágot. Emellett tucatjával jelentek meg a helyi folyóiratok is; így aligha véletlen, hogy néhány újabb nyomdát éppen egy-egy újság kiadójához létre.

A nyomtatványok másik fontos – és rendszeresen megjelenő – típusát az iskolai értesítők jelentették. E téren fontos említenem, hogy mind az alap-, mind a középfokú iskolák mennyisége jelentősen megnőtt a századfordulón; míg a 19. század derekán a bencés gimnázium és a reáliskola mellett csupán a tanítóképző adott ki rendszeresen iskolai értesítőt, addig – amint azt látni fogjuk – az 1900-as évek elején már legalább tucatnyi értesítő jelenik meg évente a városban. Ugyanígy gyakoribb megrendelést jelentettek

az egyházi névtárak is: a győri római katolikus egyházmegye mellett a bencések, a karmeliták, a piaristák, valamint a premonstreiek jelentettek meg Győrött névtárakat több-kevesebb rendszerességgel.

Jelentősen megnövekedett a városban kiadott könyvek mennyisége is. A helyi iskolák tudós tanárainak tudományos és ismeretterjesztő munkái, valamint az általuk írt tankönyvek mellett szépirodalmi alkotások is szép számmal hagyták el a sajtót. Ha mindehhez hozzávesszük a hivatali megrendeléseket, illetve ügyviteli jellegű kiadványokat – az ipari üzemek és vállalatok száma is jelentősen megnőtt időközben –, érthetővé válik, hogyan tudott megélni ennyi nyomdai vállalkozás egymás mellett a századfordulón a mintegy 35–40 ezer lakosú városban.

Az alábbiakban előbb a 19. századi alapítású nyomdák további sorsáról szólok röviden; majd az újabban létrejött műhelyek fontosabb jellemzőit igyekszem bemutatni.

A „RÉGI” NYOMDÁK TOVÁBBI SORSÁRÓL

Amint azt korábban már említettem, Győr legrégebbi – Streibig József Antal által 1727-ben alapított – nyomdája Sauerwein Viktor Géza és Fischer István után 1891-ben került *Nitsmann József*hez; a következő négy évtizedben ő vezette a műhelyt, mely fontosságát ezen idő alatt szinte változatlanul megőrizte. Ezen időszak alatt 24 időszak kiadvány készült itt hosszabb-rövidebb ideig; közte olyan fontos újságok, mint például a *Győri Lloyd*, a *Győri Munkások Lapja*, a *Győri Napló*, illetve a *Győri Vasárnapi Újság*; de itt nyomták másfél évtizedig az *Órangyal* című katolikus gyermeklapot, itt készült 1909-ben a *Színházi Újság* és a *Pápai Újság* is e műhelyből került ki egy ideig. Közben fontos kötetek százai láttak itt napvilágot; így például *Pitroff Pál* értékes tanulmányai, melyek közül *A győri sajtó története (1728–1850)* címűt ma is haszonnal forgat-

hatjuk. Kivette részét a nyomda az iskolai értesítők előállításából is: a *főreáliskola értesítői* például hosszabb ideig itt készültek. Ez utóbbi műfajban Nitsmann József utódja, a nyomda vezetését 1931-ben átvevő *Pósa Tamás* is jelentőset alkotott; igényes munkáját és szakértelmét bizonyítják például a *Gárdonyi Géza Polgári Fiúiskola* 1930-as években megjelent *értesítői* is.

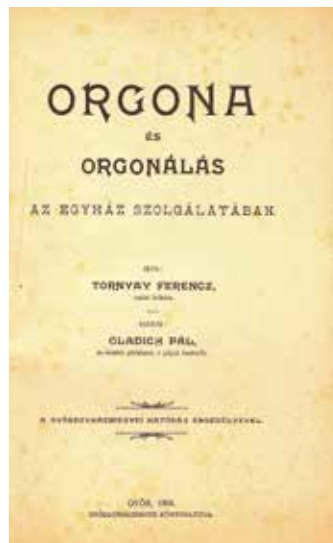
A Győr második nyomdáját 1866-ban megalapító *Gross Gusztáv* 1914-ben bekövetkezett haláláig vezette műhelyét. A 19. század derekán színvonalas könyvsorozataival – mindenekelőtt az *Egyetemes Könyvtár*, illetve az *Ifjúsági Könyvtár* több száz kötetének megjelenítésével – maradandót alkotó vállalkozás a 20. század első másfél évtizedében már inkább az *iskolai értesítők* kiadása terén tűnt ki. Itt adta ki értesítőit – több más intézmény mellett – az *Ágostai Evangélikus Népiskola*, a *Győrszigeti Elemi Fiúiskola*, az *Izraelita Hitközség Népiskolája*, *Opitz Anna*, illetve *Kissné Csury Blanka* *magán*

leányiskolája, *Skultéty László magániskolája*, a *Fa- és Fémipari Szakiskola*, a *Női Felsőkereskedelmi Iskola*, valamint a *Tanítóképző Intézet* is. Az alapító halála után műhelyében tanult két fia, *Gross Dávid* és *Benjámín* vette át a nyomda vezetését, jelentőset azonban már nem tudtak alkotni; a hanyatláson nem segített az sem, hogy a műhely 1937-ben a *Hungária Nyomda* nevet vette fel.

Czéh Sándor egykori győri nyomdája 1885-től 1914-ig *Surányi János* vezetése alatt működött tovább, majd utódjaként *Neuwirth Imre* irányította azt két évvel később bekövetkezett megszűntéig. Bár kerültek ki fontos kötetek is kezük alól, inkább az időszaki kiadványok kiadása terén jeleskedett ekkor már a műhely. Hasonlóan jellemezhetjük az 1919-ig fennálló, *Raab Béla*, majd fiai által irányított *Pannonia Nyomda* utolsó évtizedeit is; annak ellenére, hogy olyan színvonalas munkák is készültek ekkortájt a műhelyben, mint a Győri Ipartestület

Kurucz József által megírt, 1911-ben kiadott története; de itt készült a század első évtizedében *Győr Szab. Kir. Város Hivatalos Értesítője* is.

A 19. századi alapítású műhelyek közül a *Győregyházmegyei Alap Nyomdája* vált a legfontosabbá a 20. század első felének győri nyomdászattörténetében. Ezt egyrészt kiváló felszereltségének és szakembergárdájának köszönhetette; másrészt annak, hogy folyamatosan ellátták megrendelésekkel. A Cserháti Emma által összeállított bibliográfia szerint a századfordulótól 1948-ig félezernél több kiadvány került ki a műhelyből. Itt készültek a fentebb már említett egyházi névtárak; a kegyességi irodalom mellett fontos tudományos munkák tucatjait adta ki a nyomda. *Bedy Vince* számos kötete – így a *Győregyházmegye múltjából* című sorozat értékes darabjai – mellett itt készült például a történészek közül *Németh Ambrus*, *Acsay Ferenc*, *Felber János*, *Mohl Antal*, *Mohl Adolf* és *Balits Antal* több

kiváló munkája. Itt jelentek meg *Domonkos István*, *Mentes Mihály*, *Dobai Béla* és mások szépirodalmi kötetei is. De említhetők olyan érdekességeket is, mint például *Tornyay Ferenc Orgona és orgonálás az egyház szolgálatában* című, 1906-ban Gladich Pál magyar-kimleai plébános által kiadott munkája, mely – témája miatt – országos érdeklődésre tarthatott számot. Miközben előállítottak itt legalább két tucatnyi időszaki kiadványt: a *Dunántúli Hírlap*, illetve a *Magyarországi Papi Imaegyesület Értesítője* fél évszázadig, a *Borromaeus*, valamint a *Szent Gellért* című hitszónoklati folyóiratok több mint két évtizedig jelentek meg itt – hogy az 5–10 évig itt készülő lapokat ne is említsem. Nyomtak itt tucatnyi iskolai értesítőt is: így például a bencés főgimnáziumét, az orsolyita polgári leányiskoláét, valamint a katolikus tanítóképző intézetét.

ÚJ ALAPÍTÁSÚ NYOMDÁK

Ha Győr nyomdáinak Fias István által összeállított, az alapítás éve szerint sorba ren-

dezett jegyzékére nézünk, könnyen megállapíthatjuk, hogy 1901 és 1913 között nem kevesebb, mint nyolc új műhely kezdte meg működését a városban! A nyomdák számának ugrásszerű emelkedése a helyi időszaki sajtótermékek bevezetésében már említett számszerű növekedésével magyarázható leginkább. Ezt bizonyítja az is, hogy néhány nyomda egy-egy újság nevét viseli: a *Győri Újság Nyomda* 1908-ban, a *Győri Friss Újság Nyomda* 1911-ben, míg a *Győri Hírlap Nyomda* 1913-ban kezdte meg működését – ezeket a műhelyeket nyilvánvalóan az említett időszaki kiadványok előállítására hozták létre. Hogy miért volt erre szükség, azt megértjük, ha megvizsgáljuk, hol készültek korábban ezek a lapok.

Nézzünk egy példát! A *Győri Friss Újság* 1901 és 1922 között látott napvilágot, többször változó periodicitással, de végig hetente legalább kétszer megjelenve. A saját officina 1911-ben történt megalapításáig 11 alkalommal váltott nyomdát; a győri *Mercur*, *Gróf Gyula*, *Nitsmann*, *Heckenast* és

Gróf, valamint *Pannonia* nyomdák mellett budapesti, komáromi, illetve celldömölki műhelyekben is készült hosszabb-rövidebb ideig. A saját nyomda 1915 novemberében történt megszűnté után előbb *Neuwirth Imre nyomdája*, bő fél évvel később már a *Terézia Nyomda*, 1916 novemberétől a *Pannonia Nyomda*, 1918 nyaratól viszont már a *Wennesz József* tulajdonában lévő *Merkantil Nyomda* neve olvasható impresszumában. De hasonló sorsa volt korábban a másik két említett újságnak is. A *Győri Hírlap Nyomdája* azután 1913-tól 1939-ben történt megszűntéig készítette az azonos című újságot; de közben fontos könyvek is elhagyták a sajtót: *Valló István* és *Lám Frigyes* például több önálló kötetét itt jelentette meg.

Az említett nyomdák közül néhány meglehetősen rövid életűnek bizonyult: *Heckenast György* 1901-ben, illetve *Gróf Gyula* egy évvel később alapított műhelye 1903-ban egyesült ugyan, de a *Heckenast és Gróf Nyomda* működésére is csak 1908-ig vannak adataink – főként az itt megjelentetett

időszaki kiadványok impresszumaiából. Talán még ennél is rövidebb ideig létezett az *Összetartás Nyomda*, melynek a kutatások jelen állása szerint még alapítóit sem ismerjük név szerint; csupán annyit tudunk róla, hogy több nyomdász közös vállalkozásaként működött. Az itt készült négy időszaki kiadvány közül a *Nase Novine* – a megye sajtótörténetének egyetlen horvát nyelvű lapja! – 1910. január 1-től 1913 júniusának végéig került ki e műhelyből, a többi ennél rövidebb ideig. (Megjegyzem: a nyomdának talán nevet adó *Összetartás* című újság 1910. február 20. és 1912. december 25. között készült ebben a nyomdában.) Hogy közben adott ki könyveket is a műhely, annak ékes bizonyítéka a Győregyházmegyei Római Katolikus Tanítóegyesület javára rendezett kultúrest alkalmából 1912 nyarán kiadott, ízléses kivitelezésű emlékkönyv.

Még ennél is rövidebb ideig működött a Fias István kutatásai szerint *Szabó Sándor* irányí-

tása alatt létrehozott *Terézia Nyomda*. Az egykori kiváló győri nyomdász és kutató egy rokonai visszaemlékezés alapján 1916–1917-re teszi e műhely létét; magam a rövid ideig itt készült három időszaki kiadvány impresszumadataival csupán 1916. július 11-től ez év november végéig tudom működését bizonyítani.

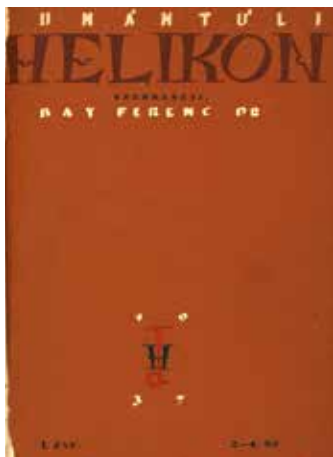
Az 1920-as években hat újabb nyomda kezdte meg működését Győrött; közülük azonban csak három tudott hosszabb ideig fennmaradni. Ezek egyike 1923-ban *Széchenyi Nyomda* néven kezdte meg működését; 1927–1928-ban *Pohárnik Pál és Társa Nyomda*, majd öt esztendeig *Pohárnik Pálné és Társa Nyomda* olvasható az itt megjelent munkák impresszumában; 1934-től viszont már ismét *Széchenyi Nyomda* néven működött az államosításig – előbb *Fias István*, majd *Géczy József* szakmai irányítása alatt. Számos időszaki kiadvány mellett adott ki az officina tudományos munkákat – például *Hammer Gyula* városföldrajzi

kötetét –, valamint tanári segédkönyveket is.

A másik jelentőssé váló intézmény a *Baross Nyomda* volt, melyet *dr. Karikó Imre* alapított 1925-ben. Két évvel később már három alkalmazottja – *Uzsaly István*, *Gritsch Gyula* és *Zámolyi György* – bérelte a nyomdát, de az utóbbi kettő hamarosan kilépett a vállalkozásból; 1929-től már *vitéz Szabó Lajos* lesz *Uzsaly István* bérletársa. Ő a *Nitsmann Nyomdában* tanulta a szakma alapjait, majd a fővárosi *Franklin Nyomdában* gyarapított tudásával tért vissza Győrbe és lett előbb a *Pohárnik*, majd a *Baross Nyomda* munkatársa. 1935-től viszont már *Uzsaly István* és *Koncz József* bérlte a nyomdát, melynek tulajdonosa 1937-ben az evangélikus egyház lesz. Ennek köszönhető, hogy a kiadványok egy részén a „*Baross-nyomda: Uzsaly és Koncz*” jelzés mellett olvasható a „*Harangszó nyomdája*” megjelölés is; miként az is, hogy 1940 táján már az evangélikus kegyességi irodalom – valamint az e felekezet által kiadott időszaki kiadványok – kerülnek többségbe a műhely termésében, mely fontos tudományos munkák – így *Jenei Ferenc*, *Bay Ferenc*, *Lengyel Alfréd* művelődéstörténeti tanulmányainak – kiadására is vállalkozott.

A „nyomdaalapítási láz” folytatódott az 1930-as években is. Fias István kimutatásában öt olyan győri nyomdát vesz számba, mely 1930 után kezdte meg működését. Közülük egyedül az 1936-ban – az azonos című újság előállítására – létrehozott *Győri Nemzeti Hírlap Nyomda* vált jelentősebbé; a *Perger Nyomda* vagy

a *Viktoria Nyomda* nevével ugyanúgy nem találkozunk a helyi időszaki kiadványok impresszumaiban, miként a *Mária Nyomda* vagy a *Modern Nyomda* nevével sem, de a *Kisfaludy Nyomda* nevét is csak egyszer sikerült ott felfedeznem. Ezek a műhelyek valószínűleg csak kisebb munkákra vállalkozhattak. Ahogy Fias István írja: „A Kisfaludy Nyomda minden bizonnyal készített levélpapírt, borítéknyomást, tömböket, címkéket, röplapokat, névjegyet, esküvői értesítést, legfeljebb még ügyviteli nyomtatványokat gyárak és üzemek számára.” A felsorolt termékek készítésére feltehetően a többi nyomda is vállalkozott – de azok a könyvek, értesítők, időszaki kiadványok mellett.

HÁNY NYOMDA MŰKÖDÖTT EGY IDŐBEN?

Ahogy az eddigiekből láthatjuk: a vizsgált időszakban szinte folyamatosan indultak új nyomdai vállalkozások, melyek egy része közben gazdát cserélt, mások meg is szűntek. Nem érdektelen tehát kitér-

nünk röviden arra, hány nyomda működött egymás mellett ténylegesen a városban. Nézzünk két időpontot, korabeli források felhasználásával!

Kerekes Sámuel és Enyedy Barnabás megyeleírása az 1929. évi állapotokat rögzíti. Az általa közölt kimutatás kilenc győri nyomdáról tud. A már említettek közül szerepel a felsorolásban a *Gross*, a *Nitsmann*, a *Győregyházmegyei*, a *Győri Hírlap*, a *Pohárnik és Társa*, valamint a *Baross Nyomda*. A felsorolás élén a *Merkur Nyomdai Vállalat Rt.* áll: a rövid ismertetésből megtudjuk, hogy az 1902-ben alapított vállalkozás 1922-ben alakult át részvénytársasággá; a Szücs Géza nagyécsi plébános elnökelete alatt működő Rt. ekkor 11 alkalmazottat foglalkoztat, és több katolikus lapot itt állítanak elő. Míg a további két műhelynek csak neve és címe szerepel a jegyzékben: a *Pannónia könyvnyomda* és papírkereskedés a Baross út 26., míg a *Fürst Salamon* tulajdonában lévő *Modern Nyomda* a Kisfaludy utcában működött ekkortájt.

A másik idézett forrásunk Fias István egykorú feljegyzése, melyet „Győr – nyomdászszemmel. 1941. február 22.” címmel vetett papírra. Ebben tíz működő nyomdát sorol fel, utalva az ott dolgozók számára, valamint a műhely felszereltségére is. Leírása szerint a legnagyobb teljesítőképességű az ekkor *Uzsaly István* és *Koncz József* által irányított *Baross-Nyomda*, mely 4 kéziszedőt, 2 gépszedőt, 5 munkásnőt, 1 gyakornokot, 1 tanulót, 1 tanuló lányt és 2 segédmunkást foglalkoztat. A modern gépekkel felszerelt nyomda tulajdonosa a Dunántúli Luther-Szövetség; elnöke dr. Kapi Béla, a dunántúli evangélikus egyházkerület püspöke. Hasonló létszámmal és kiváló gépparkkal dolgozik a *Győregyházmegyei Alap Nyomdája*, *Stantitz József* művezető irányítása alatt. A harmadik legjelentősebb műhely szerinte *Pósa Tamásé*, mely 2 kéziszedőt, 1 gépszedőt, 2 gépmestert, 4 munkásnőt és 1 tanuló lányt foglalkoztat. A többi műhely sokkal szerényebb körülmények között működik: az ekkor már *Hungária Nyomda* nevet

viselő Gross-vállalkozás például már csupán egy kéziszedőt foglalkoztat, a *Kisfaludy Nyomdát* üzemeltető *Neuwirth Imre* pedig egyet sem! Említést tesz továbbá az ekkortájt megszűnt *Győri Hírlap Nyomdával* alatról, elismerően szólva annak felszereltségéről.

VÉGEZETÜL

A győri nyomdászat történetét vázlatosan áttekintő sorozatom harmadik – befejező – részében a 20. század első felének helyi viszonyait kísértem meg bemutatni. A nyomdák nagy száma miatt az egyes műhelyek részletesebb bemutatására már nem vállalkozhattam; csupán a fontosabb jellemzők felvázolására tettem kísérletet. Az itt érintett közel kéttucatnyi műhely egy része csupán rövidebb ideig működött; többségük 1944–1945-ben hagyta abba ez irányú tevékenységét; néhány azonban tovább dolgozott az államosításig, hogy azután beolvadjon az 1952-ben létrehozott Győr-Sopron Megyei Nyomdavállalatba.

IRODALOM

- Annásiné Mező Anikó:* A győri Gross Nyomda története. Szakdolgozat. (Szombathely, BDTF, 1983.)
- Cserháti Emma:* A Győregyházmezei Alap Nyomda működése és bibliográfiája. Szakdolgozat. (Szombathely, BDTF, 1997.)
- Fias István:* Emlékezés Győr nyomdaira. Győr, 1977.
- Horváth József* (szerk.): Győr-Moson-Sopron megye időszaki sajtójának bibliográfiája (1779–1995). Győr, 2000.

- Horváth József:* A dualizmus kori Győr időszaki sajtójának történetéből. In: Bana József (fel. szerk.): Győri Tanulmányok 31. Győr, 2010. 149–169. o.
- Kerekes Sámuel – Enyedy Barnabás* (szerk.): Győr-Moson-Pozsony közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék és Győr törv. hat. jogú sz. kir. város részletes ismertetője és monográfiája az 1929–1930. évekre. Budapest, [s. a.].
- Zöld Ferenc:* Nyomdák, kiadók, könyvkereskedők Győrött. In: uő. (szerk.): Kisalföldi Könyvesházak. (Győr, 1981.) 6–38. o.

Üzenet az „égi szedőteremből”

Urbán László kéziszedőként kezdte szakmai pályafutását. Kedvenc mottója „A szakmát nem elég szeretni, nem árt meg is tanulni!” Fontosnak tartotta a régi idők példamutató nyomdászösszetartás megőrzését. Sajnos már ő is eltávozott az élők sorából. Szakmai könyvtárából a Magyar Grafika számos bekötött évfolyama

került szerkesztőségünkbe fia, Urbán István gondosságának köszönhetően.

Furák a véletlenek. Hetek óta azon tűnődtem, hogy honnét szerezhetném meg a szedőszekrényt tartó regál pontos méreteit, vajon milyen dőlésszög ideális. A hozzánk került kötetekben itt-ott egy-egy könyvjelzől szolgáló

jegyzetlap kandikált ki. Az első ilyen megjelölt hely „Az új típusú regális rendszer” című, gazdagon illusztrált cikk, amely pontosan leírja a kézi-szedő munkaállomás felépítését. Kedves Urbán László! Ezúton is köszönjük az útmutatást! Remélem elégedetten szemléli ténykedésünket az „égi szedőteremből”.

Gyulafehérvári nyomdászat

NÉGYSZÁZÖTVEN ÉVVEL EZELEŐTT INDULT MEG A NYOMTATÁS A FEJEDELMI SZÉKHELYEN, GYULAFEHÉRVÁRON

Bánfi Szilvia

Az 1566–1567 között az unitáriusok és a reformátusok között elmélyülő felekezeti ellentét az erdélyi egyistenhívők számára is kényszerítően igényelte nyomda létesítését. A hitvitákban képviselt nézeteiket széles körben csak ily módon tudták terjeszteni. Ezért meghívták Gyulafehérvárra a Bécsből elmenekült, a reformátusok vezére, Melius Juhász Péter oltalma alatt Debrecenben, majd utóbb Váradon nyomtató neves szakembert, Raphael Hoffhaltert. A meghívás részleteit és Hoffhalter alkalmazásának feltételeit sajnos pontos adatok hiányában nem ismerjük.

A 18. századi unitárius forrás bizonytalan abban, hogy a nyomtatóműhely János Zsigmond vagy az unitárius vallásközösség költségén létesült-e. Egyes felvetés szerint maga a fejedelem királyi mesterét a nyomtatóműhellyel egyetemben átengedte az unitáriusoknak használatra, hogy

Raphael Hoffhalter metszete János Zsigmond erdélyi fejedelem címeréről

írásaikat megjelentethessék. A másik vélemény úgy gondolta, az unitáriusok a királytól megkapták a nyomdajogot, valamint a már unitárius király bőkezűségéből nyomdát állítottak, és ehhez mestert hívtak.

Raphael Hoffhalter azonban saját, még Debrecenben felállított nyomdai készletével nyomtatott Várad után Gyulafehérváron is. Meghívásával tehát nem volt szükség új nyomdai anyag beszerzésére, de viszont e nyomtatóműhely működtetéséhez anyagi támogatás kellett. Ezért úgy véljük, hogy valamiféle szerződéses kapcsolat létesülhetett Raphael Hoffhalter és az unitárius vezetés között az erdélyi fejedelem felügyelete mellett. Ez megmagyarázhatja, hogy Hoffhalter halála után miért működtette tovább az unitárius vallásközösség a nyomdát, és miért csak Rudolf fia nagykorúságát követően, legkorábban 1571 decemberének végén jutott vissza a nyomda készlete a Hoffhalter család tulajdonába.

Raphael Hoffhalter tehát Gyulafehérváron az egyistenhívőknek a reformátusokkal szemben megfogalmazott álláspontját tartalmazó unitárius vitairatokat és tanítást nyomtatott ki, ezek főképp János Zsigmond udvari papjának, Dávid Ferencnek írásai voltak. A nyomdájából ekkor kikerült munkák nem igényeltek művészi színvonalú megjelenítést. Céljük nem a gyönyörködtetés, hanem a leendő unitárius híveik meggyőzése volt. Ugyanakkor Hoffhalter számára a bécsihez mérhető igényes tipográfiai megvalósítást nehezítette még az olyan kiváló grafikusok hiánya is, mint akikkel a császárvárosban együtt dolgozhatott. A nyomtatványok illusztrálását a Bécsből magával menekített, illetve utóbb vásárolt iniciálesorozatokkal, valamint a saját maga által készített fametszetekkel oldotta meg. Ezek közül a legelhíresebb az a több darabból álló sorozat, amely a Szentháromságot csúfolta ki.

A botrányt kiváltó fametszetek első publikálása valószínűleg a példányból ma már nem ismeretes Császmái István Az Antichristus képei című műben történhetett meg.

A botrányos fametszetsorozat egyik darabja

A csúfolódó metszetekkel megjelentetett kiadvány felháborodást váltott ki a Szentháromságot vallók körében. Híre külföldre is gyorsan eljutott. A Wittenbergben tanuló Thúri Mátyás 1568. március 28-i levelében írta: „Valami képeket nyomtattak ki, mikkel csodálatos, mondhatnám, hallatlan módon csúfolódnak velünk és a mi Istenről vallott hitvallásunkkal.”

Melius Juhász Péter sem hagyta szó nélkül a dolgot: „amaz Rosszhalter Raphael ... aki a Szentháromságot megcsúfolta, egyszer megégette, de mint Judás a pénzért el árulta, megfaragta és csúfolta a Szentháromságot, tudattalanul megvesztögette és visszaforgatta”.

Dudith András 1568. április 9-én, II. Miksa királynak levélben számolt be a Szentháromságot kigúnyoló képekről, amelyhez mellékelhette az egykori kiadványnak a csúfolódó fametszetekkel illusztrált leveleit is.

A király felháborodása tartósan bizonyult. Ennek okán üzette el néhány esztendővel később, 1574-ben Hoffhalter Rudolfot Bánffy Miklós alsólendvai udvarából. II. Miksa ugyanis összetévesztette az édesapja mesterségét folytató nyomdász Raphael Hoffhalterrel, akinek 1568. évi haláláról nem értesült.

A *De falsa et vera unis Dei patris* című műben is szerepeltek a Szentháromságot kigúnyoló fametszetek

A botrányos fametszetsorozat tagjai szerepeltek még a *De falsa et vera unis Dei patris, filii et spiritus sancti cognitione libr duo* című vitairatban is, amely Raphael Hoffhalter halála után, 1568. augusztus körül jelent meg.

Raphael Hoffhalter gyulafehérvári működése rövid ideig, 1568. február végén vagy március legelején bekövetkezett váratlan haláláig tartott csupán.

Nem sokkal több, mint nagyjából fél évre tehető gyulafehérvári tevékenysége. Ottani nyomdájában mai tudásunk szerint hat önálló nyomtatványa jelent meg: 1567-ben öt, míg 1568-ban egy kiadványon olvasható a neve. Utolsó munkája, amelynek nyomtatását még ő kezdte meg, de a halála miatt már özvegye nevével jelent meg, a második gyulafehérvári hitvita előkészítő irataival indul.

A felsorolt művek tehát döntően a reformátusokkal szemben kiépülő új egyházi felekezetnek, az unitárius egyháznak és az ő képviselőinek a célját szolgálta. Nem ismerünk ugyanakkor olyan Gyulafehérváron megjelentetett Hoffhalter-féle alkalmi kiadványt, amely jelentős anyagi hasznot hozott volna nyomdai vállalkozása számára. Az unitárius tanítást propagáló kiadványok mellett kivételt mindössze a még Debre-

cenben kinyomtatott Werbőczy István magyar nyelvű törvénykönyvének újra szedett egyharmada, valamint az erdélyi fejedelem tanácsosának, Bekes Gáspárnak 1567. november 30-án tartott lakodalmát köszöntő verses kiadványa képez. János Zsigmond „királyi nyomdászaként” nem adatott meg számára, hogy az erdélyi fejedelmi udvarban is megcsillantassa azt a szakmai tudását, tipográfiai tehetségét, amelyről Bécsben rövid idő alatt bizonyosságot tett, s amely hírnevet hozott számára. Nyomtatóműhelye a fejedelmi székhelyen 1569-ig működött. A 16. század folyamán latin betűs kiadvány ezt követően többet nem jelent meg Gyulafehérváron.

Az 1567-től Brassóban tevékenykedő Lorinț diakónus 1578-ban és 1579-ben Gyulafehérvárott nyomtatott. A fejedelmi székhelyen bizánci rítusú liturgikus könyvet jelentetett meg ó-egyházi sláv nyelven, majd a következő esztendőben részleges bibliafordítást: a négy evangéliumot liturgikus használatra szintén ó-egyházi sláv nyelven.

Az utóbbi kötet végén olvasható Báthori Kristóf erdélyi fejedelemnek a nyomtatványra vonatkozó, harminc évre szóló nyomtatási privilégiuma. Ezt követően több mint negyven esztendőig tipográfia nem működött a fejedelmi székhelyen.

*Báthori Kristóf
fametszetes címere
a részleges biblia-
fordítás végén
található*

Peace on Earth

A VELENCEI KÉPZŐMŰVÉSZETI BIENNÁLÉ MARGÓJÁRA

Maczó Péter

A médium maga az üzenet. És nem a közvetített tartalom.

MARSHALL MCLUHAN

*Viva, vagyis éld meg!
A Velencei Képzőművészeti Biennálé a világ legnagyobb művészeti szcenájának ideji mottója.*

Velence önmagában is megér egy utazást! Időben és térben kalandozhatunk... S ha az úticél az 57. Velencei Képzőművészeti Biennálé, akkor a Szent Márk téren nyüzsgő vagy a csatornákon átívelő hidacskákon szelíző ezernyi turista helyett lát-

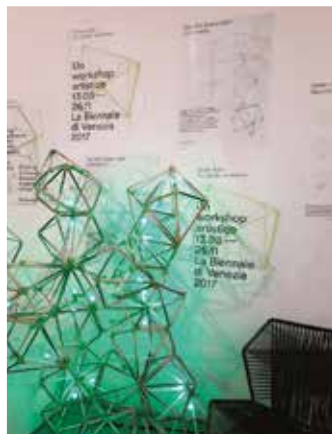
A kurátor Petrányi Zsolt és Várnai Gyula képzőművész Békét a világnak! című projektje két esszenciális képben.

hatjuk a lenyűgöző Arsenale (Velence régi hajóépítő műhelyeinek) labirintusában és a város – máskor romantikus sétákra csábító – most novemberi esőben ázó Giardini parkjának nemzeti pavilonjait... az (itt is) nyomuló turistákkal együtt.

Hajas Tibor (1946–1980) munkái az Örömök és félelmek pavilonja című szekcióban láthatók. Ez a munka 1979-ben készült, Vető János fotóival...

Olafur Eliasson Green light művészeti workshopjára invitálja a látogatókat.

Nem galamb, de Velence...

A kiállítás (kiterjedése alapján is) hatalmas, be nem látható. A látogató a kettős helyszínre szülő belépővel tudatosan vagy ad hoc kalandozhat, és kalandozhatna napokig, mert a művek ilyen dömpingjében csak impressziókat kaphatunk. Van örömteli és értő rácsodálkozás, ahol a gondolat célba jut, és csalódás is, ahol elbizonytalanodunk és az üzenetet (vajon van-e?) nem tudjuk megfejteni. *Fabényi Júlia*, a budapesti Ludwig Múzeum igazgatója volt a magyar pavilon pályázatának

biztosra. A tucatnyi terv közül a zsűri *Várnai Gyula* (és Petrányi Zsolt kurátor) projektjét választotta: *Peace on Earth!*

A bírálók szerint (idézem) a hidegháborús korszak egyik utópiáját, a világbéke eszméjét helyezi a jelen megváltozott viszonyai közé, egy többperspektívájú reflexiós folyamatba ágyazva... kellően figyelemfelkeltő és befogadható: a bemutatás módja markáns, jól dekodolható és egymással összefüggő vizuális elemekből áll...

Nos a nyitókép – a pavilon ívelt,

kóskárolyos kapuján belépve – (majdnem) igazi retro: egy, a Dunaújváros legmagasabb épületét díszítő 1958-as (e célra utángyártott) neon mása fogad (fáradt galambbal lekonyuló olajággal), amelyhez a kiállítás installációs kiegészítéseként, a 60-as éveket idézően, sok ezernyi jelvényből, kitűzőből aprólékos gondossággal kreált szivárványszínűre fújtt szivárványív társul.

Távolabb, torzóként egy korabeli óriáskerék földet ért kabinja látható.

A chicagói McArthur Binion gyönyörű festményei tipográfiai kompozíciók is.

A prágai Lubos Plyn ínyenc grafikái.

Erwin Wurm ötlete inspirálta a nézőket.

A francia pavilon zenei központjában csodálatos fa burkolat, tér és ritmus egyszerre. Xavier Veilhan, Studio Venezia – hirdeti az igényes tipográfia. Zenei élményeket kínál.

Ha nem is ready-made, de déja vu – ...ha már nemzetközi biennálé – azaz internacionális. *Brigitte Franzen*, az aacheni Peter und Irene Ludwig Stiftung ügyvezető igazgatója elmondta: *Várnai Gyula kiállítása utópiákról szól, miközben a média, a politika folyton utópiákat vetít elénk. Csakhogy az utópia valami mást jelent, szó szerint nem létező helyet, amely azonban a gondolatok otthona is lehet. Otthona? S vajon hol? A magyar pavilon ikonja szerint nálunk. Elgondolkozhatunk ezen.*

Főleg, ha a kiállítás címe fókuszálunk, amely valós kiegészítéssel – az eredeti szöveg szerint – így hangzik: *...és e földön jóakarati!” Lk 2,14.* Na ja. Ez volt az angyalok éneke, akik a pásztoroknak Jézus születését kommandálták. Hát ezért is gondoltam, jó lesz e cikk karácsony előtt, a menyeyi Magyarország kapujában, hol (néha épp) csak az emberi jóakarat hiányzik. A Budapesti Metropolitan Egyetem őszi szünetre időzített

velencei kirándulásán részt vett tanártársaimat kérdeztem:
 1. *Mi a véleményed a Velencei Biennáléről? (globálisan és általánosan a rendezvényről)*
 2. *Melyik volt a legjobb, legemlékezetesebb nemzet vagy kiállító, aki maradandó élményt nyújtott? (mivel és miért)*
 Erre a két kérdésre kértem a véleményüket. Írásban és egymástól függetlenül. Így nem csak a magam benyomásaira építve adom át ennek a szép utazásnak az emlékeit. Ahol a vélemények egybeesnek, olyan,

A skandinávok közös pavilonja az ember és a természet gondjaira hívja fel a figyelmet

Fent: mennybe mennék az olasz pavilon krematóriumi égett viaszszobrai

Az emberiséget mint egyre növekvő lavina fenyegeti a migráció, avagy a kommunikáció sötét gömbje... az amerikai pavilonban. Ázsia kis tigrise Korea neonfényekbe öltözött. Welcome, pole dance, free video, free narcissistic people disorder, free peep show –Take it easy–

mint egy ceruzarajz vonalai: erősítik egymást, hol elkalandoznak, ott a sokféleség kap teret. Ezzel a beszámolóval kívánunk boldog ünnepeket.

BRITTEK ANDREA

1. Összességében kellemes érzésekkel, szép élményekkel gazdagodtam, megfogott az egész biennálé hangulata, mely a múlt és a jelen kor művészeti irányzatait, az átfedések, összemosódások, kötődések rendszerének üzenetét is hordozza. Minden mindennel összefügg,

mindenhez kapcsolódhatunk, ennek értelmezése és befogadása nyitottá teszi az embereket. Nem csupán a látvány alapján lehetsz részese egy alkotásnak, élvezheted a benyomást, a gondolat áramlását, felfedezheted az üzenet megértésének örömét, hanem aktív résztvevőjeként is belenyúlhatsz, folytathatod, vagy megszakíthatod a folyamatot, de a hatása mindenképp beszippant...

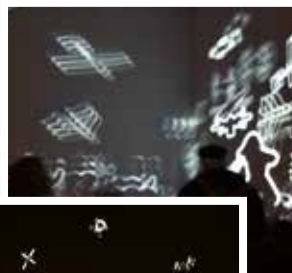
2. Számomra igen vonzóak azon munkák, melyek önma-

gukban – mind a látvány, a vizuális élmény, mind pedig az ideológiai, filozófiai üzenet által – is hatással vannak rám, megfognak, magukba zárnak, de közben fizikailag is beszippantanak, magukévá tesznek, hiszen behívnak, meginvitálnak, és részesévé válhatok én is a közös projektnek, a műnek. Az interaktív áramlás elégedettséggel és boldogsággal tölti el az embereket és a művészt, az alkotót is.

Már rögtön a Giardini központ osztrák pavilonjában *Erwin*

Az orosz kiállításról három képben...

...fény-árnyék-animáció. Valamint egy applikáció: digitális szobrok röntgenképe.

Japán egy csodás ikebana világot varázsolt a gyanútlan látogatók elé... Takahiro Iwasaki alkotása.

Wurm Egypertes Performatív szobraivá (One Minute Sculptures) alakulhatunk át, örömmel, ez semmi kétség. De közben Oroszország pavilonjában (kurátor: Szemjon Mihajlovskij művészettörténész) a fiatal művészekből álló Recycle Group a jelent és a jövőt vizsgálja. A fehérre festett tárgyak, szobrok és a megvilágítás, a hang és az együttes vizualizáció lenyűgöző hatással bír. Persze az értelmezéshez mi is kellünk, egy táblagép és a technikai vívmány segítségével

életre kelnek a töredékszobrok. Az egykori hajóépítő műhely, az Arsenale gigantikus csarnok-együttesében is remek alkotások kapnak helyet, mint például a svájci Julian Charrier: *Future Fossil Spaces* munkája. Ezeket a hatalmas, speciálisan rétegzett és metszett, több millió éves kőületeket állította fel egymáshoz szorosan, hogy óvatosan és kicsit lelassítva benünket járhassunk közöttük, megcsodálva a finoman beékelт üvegek fény- és színjátékát. Ennek szinte ellentétéként, de

legalább akkora hatással állítják meg az embereket a Fülöp-szigeteki pavilon 2,5–3 méteres szurreális festményei. Vonzó és egyben félelmetes. Persze számolatlan csodálatos illusztráció, rajz és festmény, szobor fogott meg a Giardini pavilonjaiban és az Arsenale csarnoképületeiben, vagy akár sétálva a város különböző pontjain, de talán a legnagyobb hatást a Palazzo Fortuny, azaz a Fortuny Museum (gótikus épület, egyike Velence legnagyobb palotáinak), *Intuition*

Future fossil spaces – millió éves kőületek metszeteinek oszlopcsarnoka az Arsenaleban és textil képződmények, amelyben a könyv a tudás alapvető morfójaként jelenik meg.

című kiállítása tette rám. Maga az épület is csodálatos, de a remek kurátori (Axel Vervoordt és Daniela Ferretti) válogatásnak köszönhetően lenyűgöző élményben lehet részünk. Négy szinten kapnak helyet egymás mellett több száz éves és kortárs alkotások. És itt ismét behúz a dél-koreai Kimsooja: *Archive of Mind* performans munkája, amely egy közös alkotás létrehozására, az élmény együttes átélésére invitál. Arra kér, hogy követve az utasításokat kicsit fedekkezzünk meg a

külvilágról, ülünk le a hatalmas asztal mellé, válasszunk egy darabnyi agyagot, és csak a tenyerünkben forgatva gyúrunk egy golyót. Közben engedjük el magunkat, fordulunk befelé, érezzük a taktilis élményt, és a zenei hangokon kívül ne figyeljünk semmi másra, ne használjunk semmilyen eszközt a kezünkön kívül. Ha készen vagyunk, helyezzük a golyót bárhova az asztalon, ezzel csatlakozva a többihez, kiegészítve a felületet. És működik... Kikapszol, feltölt, energizál...

GALLUSZ GYÖNGYI

1. Összbenyomásomat a 2017-es Velencei Biennálé egészéről röviden így tudnám megfogalmazni:

Anyag- és színkavalkád, kiemelkedő minőség, nemes anyagok és pusztuló, értéktelen matériák. Mindez egyszerre.

Ez maga a koncepció? Talán... Mindenesetre markánsan kirajzolódik a sokféleség a látványt és a színvonalat tekintve is.

2. A nemzeti pavilonok művé-

Bernardo Oyarzun maszkokból készített installációja.

Shirin Neshat: *The Home of My Eyes – digitális showja a Museo Correr antik szobrai közé költözött.*

Alicjka Kwarde *Weltenlinie, tükör a tükörben.*

szei közül számomra az orosz *Grisha Bruskin* volt a legkiemelkedőbb, aki a műfajokat (szobrászatot, installációt, videót, hangot) és a stílusokat (ókori és modern) – erőteljes látvánnyá egyesítve, történelmi koroktól független, időtlen apokaliptikus világot idézett meg.

GÁBOR IMRE

1. A Velencei Biennáléről általában az a véleményem, hogy a látogató számára követhetetlenül hatalmas, lehetetlen egyben befogadni. A még egyéb-

ként remek munkák is elsikkadnak a hatalmas művészeti zajban. A nagy, befutott sztárok szerepeltetése teljesen felesleges (most például *Erwin Wurm* vagy régebben a *Raymond Pettibon*). Látható, hogy számukra ez már csak hakni, csuklógyakorlat, ide felfutó karriereket érdemes hozni, mint például négy évvel ezelőtt az angol *Jeremy Deller*-t. A hivatalos válaszom természetesen persze az, hogy ez egy hatalmas ünnep a képzőművészet számára. *Damien Hirst* pedig

szembeköpi a világot, csak az nem veszi észre.
2. Nekem a legemlékezetesebb pavilon a német volt. Persze beleképeztem a performance-ot is, amit sajnós csak képeken láttam. Benne van az összes emberi nyomorúság. Egyéni művészek közül a központi pavilonban *Kiki Smith* érzékeny rajzai maradtak meg erősen bennem. Tudom nagy szó, hogy beválogatták, de szerintem a magyar Hajas Tibor munkái mára igen porosnak tűntek, lehet hogy

A kiállítás vaskos katalógusa *Duchamps Mona Lisájával.*

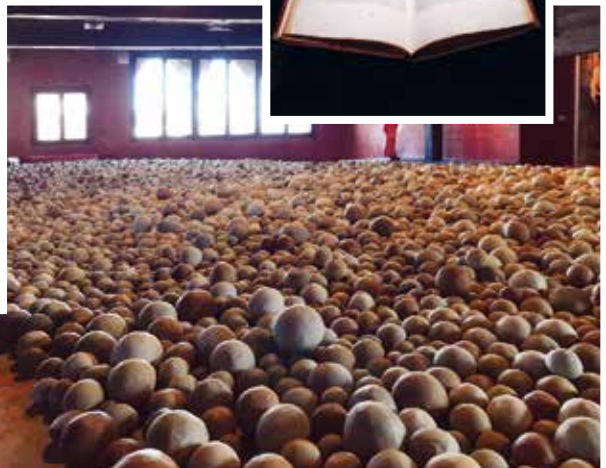
Intuition a Palazzo Fortuny lenyűgözően gazdag gyűjteményes kiállítása antik és modern alkotásokat együtt mutat be.

A mű címe: *Galilei tojása, de tyúk helyett órára tessék gondolni, amely a mester kutatásai közé tartozott.*

Agyagból gyúrt golyók, vagyis Archive of Mind, a nyomat hagyás rítusa a dél-koreai Kimsooja performansza – a látogatókkal közös műve.

csak azért, mert régről ismerem már őket.

KOROKNAI ZSOLT

1. A Velencei Biennálé kiemelkedő hangulatú művészeti scéna ahol az általános trendek és kurátori viszonyok dominálnak. A magyar pavilonban szereplő *Peace of Earth* munka humánus „flesh-ét” számomra kiemelkedő művész Várnai Gyula installációja alkotta, ahol a Hidegháború-Dunaújváros koncepció reflexióját túl összetettnek találtam a 2017-es velencei

közegben. Külön öröm volt számomra találkozni *Csörgő Atilla*, *Clock Work*, 2017. munkájával, valamint *Hajas Tibor* budapesti Ludvig Múzeum gyűjteményéből válogatott performansz és akció fotó dokumentációival. 2. A biennálé anyagában sok helyen izgalmas területekre leltem, a kísérleti zene és a performatív jelző természetességében töltötte ki a szinte már kötelező művészettörténeti szerepét. Így nekem a francia pavilon *Xavier Veilhan* experimentális és egyben innovatív

hangstúdiójának pavilonra installált műve az egyik legemlékezetesebb alkotás.

Az 57. Velencei Képzőművészeti Biennálén 86 ország vett részt, és több mint 615 ezer látogató kereste fel a helyszíneket. Magyar szempontból a legfontosabb fejlemény, hogy több évtized után újra voltak magyar meghívottjai a kiállításnak, amelyre 120 művész kapott meghívást. ... és két év múlva? Persze addig is lesznek, akik Velence kedvéért idelátogatnak.

A Canal Grandéból kinyúló, a Ca' Sagredo Hotel falába markoló kezek Lorenzo Quinn: Support alkotásai. A globális felmelegedés veszélyeire hívják fel a figyelmet.

Damien Hirst: férfaktja – egészen jól felismerhető. A művész gigantikus, néha szarkasztikusnak tűnő szobrai két külön épületben kaptak helyet.

James Lee Byars műve a The Golden Tower nevet viseli, bár a felületes szemlélő egészen más dolgokat láthat bele...

Nem Dürer, de rinocérosz.

CONTENTS

- 3 *Viktória Faludi*: Dear Reader,
- 4 *Dipl. Ing. Carsten Zölzer*: Development trends in label printing
- 8 *Dénes Topa*: Digital security printing
- 12 *Viktória Oláh*: Canon's document scanner is twenty years old
- 14 *Pál Békésy*: Print contrast
- 16 Digital Metal® solutions in the offering of KURZ
- 18 *Alexandre Calendriers*: Jet Press 720
- 21 *Róbert László*: SunColorBox
- 24 Digital solutions – for everybody
- 26 *Dénes Topa*: Seven technology trends
- 28 Newest developments of Derprosa
- 30 Presentation of INTEC solutions
- 32 *Edina Kaposvári*: Bindery machines from the offering of Prosystem
- 34 Prime Rate marketing salon
- 36 Print+Finishing – PNYME symposium
- 38 Printed packaging symposium
- 40 From good to outstanding “Better with Less”
- 47 Packaging design competition
- 48 Stanctechnik Bindery Ltd.
- 50 *Viktória Faludi*: Palatia Printing Ltd.
- 53 *Krisztián Szilvási*: 17th Book Salon in Győr
- 54 Book recommendations
- 55 Print and paper have punch even in the digital age
- 58 Children's media study in 2017
- 60 *István Győrffy*: Those who yet smelled the odour of lead
- 62 *József Horváth*: Chapters from the history of printing in Győr
- 69 *Szylvia Bánfi*: Printing in Gyulafehérvár/Alba Iulia
- 72 *Péter Maczó*: Venice Biennial of Arts

INHALT

- 3 *Viktória Faludi*: Liebe(r) Leser(in)!
- 4 *Dipl. Ing. Carsten Zölzer*: Entwicklungstrends im Etikettendruck
- 8 *Dénes Topa*: Digitaler Sicherheitsdruck
- 12 *Viktória Oláh*: Canons Dokuscanner ist zwanzig
- 14 *Pál Békésy*: Druckkontrast
- 16 Digital Metal® Lösungen im KURZ-Angebot
- 18 *Alexandre Calendriers*: Jet Press 720
- 21 *Róbert László*: SunColorBox
- 24 Digitale Lösungen – für jedermann
- 26 *Dénes Topa*: Sieben Technologietrends
- 28 Neueste Entwicklungen von Derprosa
- 30 Vorstellung von INTEC-Lösungen
- 32 *Edina Kaposvári*: Bindereimaschinen aus dem Angebot von Prosystem
- 34 Prime Rate Marketingsalon
- 36 Print+Finishing – PNYME-Symposium
- 38 Gedruckte Verpackungen_Symposium
- 40 Von gut zu hervorragend “Better with Less”
- 47 Verpackungsdesign-Wettbewerb
- 48 Stanctechnik Binderei GmbH
- 50 *Viktória Faludi*: Palatia Druckerei GmbH
- 53 *Krisztián Szilvási*: 17. Buchsalon Győr/Raab
- 54 Buchempfehlungen
- 55 Druck und Papier haben Schlagkraft sogar im digitalen Zeitalter
- 58 Kinder-Mediaforschung in 2017
- 60 *István Győrffy*: Die noch den Duft des Bleis gerochen hatten
- 62 *József Horváth*: Kapitel aus der Druckgeschichte Győrs/Raabs
- 69 *Szylvia Bánfi*: Druckereien in Gyulafehérvár/Alba Iulia/Weißenburg
- 72 *Péter Maczó*: Kunsítbiennale Venedig